

Univerzita Karlova v Praze

Právnická fakulta

Rigorózní práce

Finančně-právní aspekty zavedení eura

Aspects of the Introduction of the Euro in the Financial Law

Konzultant: prof. JUDr. Marie Karfíková, CSc.

Zpracovatel: Mgr. Ing. Bystrík Bugar

prosinec 2010

Prohlašuji, že jsem předkládanou rigorózní práci vypracoval samostatně, všechny využití prameny a literatura byly řádně citovány a práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

Obsah

Úvod.....	6
1. Měnový statut.....	9
1.1 Měnový statut ČR.....	9
1.1.1 Měnová suverenita	9
1.1.2 Ústavněprávní zakotvení měnové suverenity.....	10
1.1.3 Základní prameny českého měnového práva	11
1.2 Měnový statut Evropské unie	12
1.2.1 Primární prameny evropského měnového práva.....	12
1.2.2 Sekundární prameny evropského práva	13
1.2.3 Judikatura Soudního dvora Evropské unie.....	17
1.3 Vztah měnového statutu EU k českému měnovému statutu	19
1.4 Právní úprava eura v českém právním řádu	20
1.5 Právní nástupnictví jednotné měny	22
1.5.1 Právní nástupnictví v právním řádu	22
1.5.2 Právní nástupnictví zákonné měny v judikatuře	23
2. Legislativní změny v souvislosti se zavedením eura.....	26
2.1 Obecně k legislativním změnám v souvislosti se zavedením eura.....	26
2.1.1 Scénář zavedení eura	27
2.1.2 Okruhy právních předpisů dotčených zavedením eura	29
2.1.3 Navrhované změny v právních předpisech dotčených zavedením eura.....	31
2.1.3.1 Přepočítání korunových částek.....	31
2.1.3.2 Nahrazení odkazů na kurzy a referenční hodnoty stanovené ČNB.....	33
2.1.3.3 Odstranění inkompatibilit.....	34
2.1.4 Konzultace přípravy legislativy s ECB	35
2.2 Hlavní legislativní změny v souvislosti se zavedením eura	36
2.2.1 Ústava ČR	36
2.2.2 Nový zákon o ČNB	37
2.2.3 Zákon o zavedení eura.....	44

2.3 Legislativní změny v souvislosti se zavedením eura ve finančněprávních předpisech.....	53
2.3.1 Změny v oblasti bankovníctví a peněžnictví.....	53
2.3.1.1 Změny v oblasti bankovníctví.....	53
2.3.1.2 Změny v oblasti stavebních spořitelen.....	56
2.3.1.3 Změny v oblasti spořitelen a úvěrních družstev.....	56
2.3.1.4 Česká exportní banka.....	57
2.3.2 Změny v oblasti pojišťovnictví.....	57
2.3.2.1 Zákon o pojišťovnictví.....	57
2.3.2.2 Zákon o pojišťovacích zprostředkovatelích.....	60
2.3.3 Změny v oblasti kapitálového trhu.....	61
2.3.3.1 Zákon o kolektivním investování.....	61
2.3.3.2 Zákon o podnikání na kapitálovém trhu.....	62
2.3.4 Cenné papíry po zavedení eura.....	65
2.3.4.1 Směnky a šeky.....	66
2.3.4.2 Dluhopisy.....	67
2.3.4.3 Majetkové cenné papíry.....	68
2.3.4.4 Cenné papíry kolektivního investování.....	68
2.3.5 Změny v účetnictví.....	70
2.3.6 Změny v daňové oblasti.....	72
2.3.6.1 Zákon o daních z příjmu.....	73
2.3.6.2 Zákon o dani z přidané hodnoty.....	74
2.3.6.3 Zákon o rezervách pro zjištění základu daně z příjmů.....	76
2.3.6.4 Zákon o správě daní a poplatků.....	77
2.3.7 Změny v oblasti cel, soudních, správních a místních poplatků.....	79
2.3.7.1 Cla.....	79
2.3.7.2 Soudní a správní poplatky.....	80
2.3.7.3 Místní poplatky.....	82
2.3.8 Změny v oblasti veřejných rozpočtů.....	82
2.3.8.1 Zákon o státním rozpočtu a zákon o rozpočtových pravidlech.....	82
2.3.8.2 Zákon o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů.....	83
2.3.9 Změny v devizových předpisech.....	83

2.3.10 Změny v předpisech týkajících se platebního styku.....	84
2.3.10.1 Zákon o platebním styku.....	84
2.3.10.2 Zákon o omezení plateb v hotovosti.....	86
2.3.11 Změny jiných právních předpisů.....	88
2.3.11.1 Zákon o finančních konglomerátech.....	88
2.3.11.2 Zákon o elektronických komunikacích.....	88
2.3.11.3 Zákon o finančním arbitrovi.....	89
2.3.11.4 Zákon proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu.....	90
2.3.11.5 Zákony v oblasti cen.....	91
3. Český bankovní sektor a zavedení eura.....	93
3.1 ČNB.....	93
3.1.1 Institucionální ustanovení.....	93
3.1.2 Úkoly ČNB v souvislosti se zavedením eura.....	97
3.1.3 Dopady zavedení eura na činnost ČNB.....	101
3.2 Obchodní banky a zavedení eura.....	104
3.2.1 Úkoly komerčních bank před zavedením eura.....	104
3.2.2 Úkoly komerčních bank po zavedení eura.....	106
4. Ostatní dopady zavedení eura.....	108
4.1 Zaokrouhlování částek.....	108
4.2 Zarovnávání částek.....	115
4.3 Duální zobrazování.....	116
4.4 Duální hotovostní peněžní oběh.....	119
4.5 Přepočet a nahrazení tržních indexů a referenčních sazeb.....	120
Závěr.....	122
Summary.....	129
Seznam literatury a pramenů.....	131

Úvod

Česká republika (dále jen „ČR“) se jako členský stát Evropské unie (dále jen „EU“) zavázala v roce 2004 v přístupových smlouvách, že po splnění tzv. maastrichtských kritérií přijme jednotnou evropskou měnu - euro. V současnosti vláda ČR zejména z důvodů přetrvávající hospodářské krize odmítá stanovit konkrétní datum, kdy by mohlo být euro v ČR zavedeno. Jelikož však ČR nemá sjednanou výjimku ze zavedení eura jako např. Dánsko a Velká Británie (tzv. *opting-out*), bude muset v momentu, kdy bude plnit tzv. maastrichtská kritéria, jednotnou měnu přijmout. Doufejme, že se ČR nevydá švédskou cestou, které plní tzv. maastrichtská kritéria, ale euro zejména pro odpor obyvatel zavést nechce. Dříve nebo později však bude v ČR koruna česká nahrazena eurem, které se stane oficiální měnou. Zavedení nové měny v ČR bude mít dopad na velké množství právních předpisů ze všech právních odvětví. Tato rigorózní práce mapuje dotčené právní předpisy a analyzuje dopady zavedení jednotné evropské měny, a to v oblasti finančního práva.

Rigorózní práce je rozdělena na čtyři části: (i) měnový statut, (ii) legislativní změny v souvislosti se zavedením eura, (iii) český bankovní sektor a zavedení eura a (iv) ostatní dopady zavedení eura.

První část se věnuje problematice měnového statutu, který je chápán jako souhrn právních předpisů upravujících měnové otázky. Obsahuje přehled českých a evropských právních předpisů souvisejících s měnovým statutem. Zabývá se vztahem unijního a českého měnového statutu. Kromě právní úpravy eura v českém právním řádu řeší i otázku právního nástupnictví jednotné měny, přičemž rozebírá i předmětnou judikaturu.

Nejrozsáhlejší částí této práce je druhá část, která podrobně popisuje legislativní změny v souvislosti se zavedením eura. Předtím než se začnou podrobně rozebírat jednotlivé právní předpisy, zmiňuje druhy právních předpisů, které jsou zavedením eura dotčeny. Tato úvodní kapitola druhé částí obsahuje rovněž návrhy, jak by se mělo u dotčených právních předpisů postupovat, aby byly zachovány zásada neutrality a zásada rovnosti. Následně analyzuje, jestli zavedení jednotné měny bude vyžadovat změnu české ústavy. Rozebírá nový zákon o České

národní bance (dále jen „ČNB“), který měl nabýt účinnosti dnem zavedení eura, ale byl vetován prezidentem republiky. Vedle zvláštních právních předpisů (obecný zákon o zavedení eura a změnový zákon), které budou muset být schváleny alespoň v půlročním předstihu před dnem zavedení eura, posuzuje existující finančněprávní předpisy s ohledem na jejich nutné změny.

Třetí část přibližuje dopady zavedení eura na český bankovní sektor. Z pohledu ČNB uvádí změny jejich jednotlivých kompetencí a na modelu koncepcie nezávislosti centrální banky, která obsahuje čtyři druhy nezávislostí, popisuje, jak by měla nejvyšší banka státu po přijetí jednotné měny fungovat. V další části se analyzují úkoly ČNB před a po zavedení eura, stejné časové rozdělení se aplikuje i na popisované úkoly komerčních bank v této souvislosti.

Závěrečná čtvrtá část obsahuje přehled dopadů zavedení eura na ty oblasti, které z důvodu jejich komplexnosti nebo průřezového charakteru nebylo vhodné popisovat v jiných částech (zaokrouhlování, zarovnání, duální zobrazení, duální hotovostní oběh a změny tržních indexů a referenčních sazeb). V této části podobně jako v případě navrhovaného obsahu obecného zákona o zavedení eura poukazuje i na zahraniční (Finsko, Nizozemsko, Německo a zejména Slovensko) právní úpravu řešených okruhů.

Finančně právním aspektům zavedení eura nebyla dosud věnovaná samostatná odborná literatura, proto jsem se při zpracování tématu potýkal s nedostatkem základní literatury a musel sáhnout i k jiným než knižním nebo časopiseckým zdrojům. Východiskem mojí analýzy se staly dokumenty zpracované Ministerstvem financí ČR a Českou národní bankou v souvislosti s přípravou na zavedení eura, a to zejména dokument Příprava právního prostředí na zavedení eura v České republice,¹ Národní plán zavedení eura v České republice² a dokument Obecný

---

¹ Příprava právního prostředí na zavedení eura v České republice - dokument Národní koordinační skupiny pro zavedení eura v České republice z března 2009 [online] [citováno 7. září 2010]. Dostupné z <[http://www.zavedenieura.cz/cps/rde/xbcr/euro/Priprava_pravniho_prostredi_na_zavedeni_eura_doc\(1\).doc](http://www.zavedenieura.cz/cps/rde/xbcr/euro/Priprava_pravniho_prostredi_na_zavedeni_eura_doc(1).doc)> (dále jen „Příprava právního prostředí na zavedení eura v České republice“).

² Národní plán zavedení eura v České republice – schválen usnesením vlády z 11. dubna 2007 č. 353 [online] [citováno 7. září 2010]. Dostupné z <http://www.mfcr.cz/cps/rde/xbcr/mfcr/Narodni_plan_EURO_06-08-07.pdf> (dále jen „Národní plán zavedení eura v České republice“).

zákon o zavedení eura v České republice.³ Jako podklad své práce jsem v hojném počtu využil i důvodové zprávy k novým nebo novelizovaným právním předpisům. Teoretické základy zpracované problematiky jsem čerpal z vysokoškolské učebnice Finanční právo od prof. M. Bakeše⁴ a z publikace prof. M. Tomáška Evropské měnové právo,⁵ která řeší dopady zavedení eura z pohledu evropského práva. Praktické dopady zavedení eura na bankovní sektor jsem posuzoval ve velké míře na základě informací dostupných na Internetu.

V této práci se promiskue používají termíny euro, jednotná měna, jednotná evropská měna, společná měna a společná měna euro. Stejným způsobem se používají pojmy „zavedení eura“, „přijetí eura“ a „přechod na euro“.

Tato rigorózní práce byla zpracována podle stavu právních předpisů k 30. listopadu 2010.

---

³ Obecný zákon o zavedení eura v České republice – základní principy [online] [citováno 21. února 2010]. Dostupné z <http://www.zavedenieura.cz/cps/rde/xbcr/euro/Obecny_zakon_o_zavedeni_eura_v_CR_zakladni_principy_doc.doc> (dále jen „Obecný zákon o zavedení eura v České republice“).

⁴ BAKEŠ, M., KARFÍKOVÁ, M., KOTÁB, P., MARKOVÁ, H.: *Finanční právo*. 5. upravené vydání. Praha : C.H.Beck, 2009.

⁵ TOMÁŠEK, M.: *Evropské měnové právo*. Praha : C.H.Beck, 2004.

1. Měnový statut

Pramenem měnového práva je měnový statut, čili právní řád, jímž se upravuje měnová jednotka, nad níž nositel měnového statutu vykonává měnovou suverenitu. V rámci měnové suverenity je potřeba zaručit, a to ústavně a právně, aby nositel měnové suverenity garantoval splnitelnost závazků měnou, nad níž měnovou suverenitu vykonává, která na jeho území obíhá.⁶ Jestliže je nositelem měnové suverenity stát, pak je tato povinnost na státu. Po zavedení jednotné měny euro v ČR přejde tato povinnost na EU, jejíž měnový statut je upraven v unijním právu.

1.1 Měnový statut ČR

1.1.1 Měnová suverenita

Měnová suverenita znamená především výkon nezadatelných práv nad měnou a měnovou politikou. Měnou přitom rozumíme konkrétní soustavu peněžních prostředků čili peněz a prostředků bezhotovostních plateb (šeky, platební karty), které skutečně obíhají na určitém území a které se používají při plnění závazků na tomto území.⁷ Za takové území se tradičně považuje území daného státu. Stát svými zákony určuje svoji měnu, zavazuje subjekty na svém území používat příslušnou měnu k plnění závazků, stanoví pravidla peněžního oběhu, jakož i prostředky ochrany proti padělání a pozměňování peněz. Měna a peníze jsou jedním ze symbolů státu.

Měnová suverenita - vztah měny a státu - byla vždy pokládána za jeden z projevů státní suverenity. Vznikem měnové unie mezi některými členskými státy EU se toto tradiční pojetí měnové suverenity ležící na státu zdá být překonáno právě díky skutečnosti, že více států přijalo jednu měnu a že otázky měnové suverenity byly přeneseny z úrovně členských států na úroveň EU. Přechod měnových kompetencí z členských států na EU však musí odpovídat přísným

---

⁶ TOMÁŠEK, M.: Evropské měnové právo. Praha : C.H.Beck, 2004, s. 11.

⁷ BAKEŠ, M., KARFÍKOVÁ, M., KOTÁB, P., MARKOVÁ, H.: *Finanční právo*. 5. upravené vydání. Praha : C.H. Beck, 2009, s. 336.

kritériím, dohodnutým ve zřizovacích unijních smlouvách.⁸ V ústavním smyslu se vychází z toho, že za účelem dosažení měnové unie je třeba některé ústavní instituce v měnových otázkách omezit a naopak jiné instituce vybavit odpovídajícími pravomocemi. Zvláštností zavedení společné měny je, že o jejím zavedení nebylo rozhodnuto jednotlivě v každém členském státu EU, ale že toto rozhodnutí členské státy přenechaly na základě Smlouvy o fungování Evropské unie (dále jen „SFEU“) rozhodování v rámci EU. Měnová suverenita EU tedy není originární, ale je založena na přenesení měnových suverenit jednotlivých členských států na EU. SFEU byla přenesena výlučná pravomoc v měnových otázkách na orgány EU. Výkonem této pravomoci bylo vydání níže uvedených unijních nařízení týkajících se zavedení eura jako nových nástrojů měnového práva.⁹

1.1.2 Ústavněprávní zakotvení měnové suverenity

Měnová suverenita ČNB je ústavněprávně zakotvena v čl. 98 ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „Ústava ČR“). ČNB je ústřední bankou státu, jejímž hlavním cílem je péče o cenovou stabilitu (čl. 98 odst. 1 Ústavy ČR). V tomto odstavci v části věty za středníkem je také spatřována ústavní garance nezávislosti ČNB, když Ústava ČR stanovuje, že do činnosti ČNB lze zasahovat jenom na základě zákona. Podle čl. 98 odst. 2 Ústavy ČR postavení, působnost a další podrobnosti stanoví zákon. Tímto zákonem je zákon č. 6/1993 Sb., o České národní bance, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o ČNB“).

Zakotvením prvořadého cíle Evropského systému centrálních bank (dále jen „ESCB“) - udržování cenové stability (čl. 127 odst. 1 SFEU), vznikla podle prof. Tomáška ústavní povinnost členských států Eurosystemu a jejich centrálních bank podílet se na této politice, ať už je v jednotlivých členských státech tato povinnost ústavně zakotvena či nikoli.¹⁰ Vložením čl. 10a do

---

⁸ BORRIES, R.: Rechtliche Konsequenzen der Einführung des Euro. Deutscher Landesbericht zum FIDE-Kongress 2000. In: *Fédération internationale du droit européen (FIDE), XIX. Kongress Helsinki 2000*, sv. III, s. 211.

⁹ FOLTER, B.: *Die zivilrechtlichen Auswirkungen der Einführung des Euro auf Bankgeschäfte nach deutschem und französischem Recht*. Frankfurt am Main : Peter Lang – Europäischer Verlag der Wissenschaften, 2000, s. 47 – 48.

¹⁰ TOMÁŠEK, M.: *Evropské měnové právo*, cit. d., s. 8.

Ústavy ČR se vytvořil ústavní základ pro přenos pravomocí orgánů ČR na mezinárodní organizaci nebo instituci. Ustanovení čl. 10a Ústavy ČR tedy tvoří základ pro přenos kompetencí v oblasti měnové politiky (čl. 127 - čl. 133 SFEU), a tím i pro omezení pravomocí ČNB. Přenos měnové suverenity ČNB na ECB/ESCB po zavedení eura není proto dle mého názoru potřeba explicitně upravit v Ústavě ČR. Ústavní zakotvení přechodu pravomocí centrální banky však nacházíme např. v článku 88 Základního zákona SRN (Grundgesetz), kde je výslovně zakotven přechod pravomocí Spolkové banky na ECB za účelem zajištění cenové stability. Takové ústavní zakotvení nacházíme i v článku 88 odst. 2 Ústavy Francouzské republiky, který dává souhlas s přenesením pravomocí nezbytných k vytvoření hospodářské a měnové unie na ECB a v článku 80 Ústavy Řecké republiky, který řeší ukončení emise národních peněz a o přechodu k hospodářské a měnové unii.¹¹

Absence ustanovení o přechodu suverenity v měnových otázkách ze členských států na EU ve většině ústav členských států však není problematická.¹² Danou problematikou se zabýval i Ústavní soud, podle kterého "není ve většině členských států Evropské unie v ústavách postavení centrální banky výslovně zakotveno, neboť tu je Smlouva o ES, kde se upravuje postavení Evropské centrální banky, Evropského systému centrálních bank, jakož i národních centrálních bank, které již v případě dvanácti z celkového počtu patnácti členských států EU pozbyly autonomních působností a staly se součástí eurosystému."¹³

1.1.3 Základní prameny českého měnového práva

Základním pramenem českého měnového práva je zákon o ČNB. V § 13 zákona o ČNB nacházíme ustanovení o peněžní jednotce ČR, kterou je koruna česká. Koruna česká se dělí na sto haléřů – zákon o ČNB tedy rozlišuje mezi peněžní jednotkou hlavní a vedlejší neboli

---

¹¹ Tamtéž, s. 8.

¹² ZILIOLI, Ch., SELMAYR, M.: The European Central Bank: An Independent Specialized Organization of Community Law. In: *37 Common Market Law Review* (2000), s. 594n.

¹³ Nález Ústavního soudu ČR Pl. ÚS 59/2000 ve věci návrhu prezidenta republiky Václava Havla na zrušení některých ustanovení zákona č. 6/1993 Sb., o České národní bance, ve znění zákona č. 60/1993 Sb., č. 15/1998 Sb. a č. 442/2000 Sb. ze dne 20. června 2001.

pomocnou.¹⁴ ČNB má ze zákona o ČNB výlučné právo k vydávání zákonných peněz. Soustava českých zákonných peněz je tvořena bankovkami a mincemi, u kterých se rozlišuje mezi mincemi oběžnými a pamětnými. Vydání každého nového druhu a vzoru zákonných peněz je dle § 22 zákona o ČNB právně zajištěno příslušnou vyhláškou ČNB. Taková vyhláška kromě jiného stanoví den, kterým se příslušná bankovka či mince uvádí do oběhu. Vyobrazení mince či bankovky je uvedeno v příloze k takové vyhlášce.¹⁵ Podle § 19 zákona o ČNB může ČNB vyhláškou kdykoliv prohlásit za neplatné a stáhnout z oběhu bankovky a mince, které vydala. Doba, po kterou je možno výměnu provádět, nesmí být kratší pěti let, pokud zvláštní zákon nestanoví jinak. Jelikož se v případě zavedení eura bude jednat o významnou změnu všech forem zákonných peněz, navrhuji, aby byla obecním zákonem o zavedení eura pro výměnu korunových bankovek a mincí stanovena delší než pětiletá doba.

1.2 Měnový statut Evropské unie

1.2.1 Primární prameny evropského měnového práva

Základním pramenem evropského měnového práva je Smlouva o založení Evropského hospodářského společenství tzv. Římská smlouva z 25. března 1957 (později přejmenovaná na Smlouvu o Evropském společenství) ve znění Lisabonské smlouvy¹⁶ – dnes označována jako SFEU. SFEU obsahuje ve své VIII. hlavě, nazvané „Hospodářská a měnová politika“ ustanovení čl. 119 – 144 upravující evropské měnové právo. Tato ustanovení jsou rozčleněna do pěti kapitol: (i) Hospodářská politika, (ii) Měnová politika, (iii) Institucionální ustanovení, (iv) Ustanovení

---

¹⁴ BAKEŠ, M., KARFÍKOVÁ, M., KOTÁB, P., MARKOVÁ, H.: *Finanční právo*, cit. d., s. 342.

¹⁵ Naposledy byla takovou vyhláškou vyhláška ČNB č. 412/2009 Sb. ze dne 4. listopadu 2009 o vydání bankovek po 5 000 Kč vzoru 2009.

¹⁶ Novelizace SFEU dosažena Lisabonskou smlouvou sice některá ustanovení způsobující problematický výklad novelizovala (zakotvila např. definici, že ECB má právní subjektivitu (čl. 282 odst. 3 SFEU) a rovněž definici Eurosystemu (čl. 282 odst. 1 SFEU)), některé problematické místa však zůstávají beze změny nebo se novelizací ještě víc komplikuje jejich výklad (např. chybějící ustanovení, že ESCB se má vykládat jako Eurosystem v těch ustanoveních SFEU, které se týkají měny euro a členských států, které euro zavedly (KRAUSKOPF, B., STEVEN, C.: *The institutional framework of the European system of central banks: legal issues in the practice of the first ten years of its existence. Common Market Law Review* 46, 2009, s. 1149, pozn. 29).

týkající se členských států, jejichž měnou je euro a (v) Přečodná ustanovení. Dodatkové protokoly k SFEU, které se vztahují k hospodářské a měnové unii, tvoří nedílnou součást této smlouvy a tudíž také součást primárních pramenů evropského měnového práva. Z hlediska zaměření této práce je důležité zmínit alespoň dva z nich: Protokol č. 12 o postupu při nadměrného schodku a Protokol č. 13 o kritériích konvergence uvedených v článku 140 SFEU.

1.2.2 Sekundární prameny evropského práva

Otázkami zavedení eura se zabývají zejména dvě nařízení Rady EU, a to (i) **Nařízení Rady (ES) č. 1103/97** ze dne 17. června 1997 **o některých opatřeních souvisejících se zavedením eura**¹⁷ ve znění Nařízení Rady (ES) č. 2595/2000 ze dne 27. listopadu 2000¹⁸ a dále (ii) **Nařízení Rady (ES) č. 974/98** ze dne 3. května 1998 **o zavedení eura**¹⁹ ve znění Nařízení Rady (ES) č. 2596/2000 ze dne 27. listopadu 2000,²⁰ Nařízení Rady (ES) č. 2169/2005 ze dne 21. prosince 2005,²¹ Nařízení Rady (ES) č. 1647/2006 ze dne 7. listopadu 2006,²² Nařízení Rady (ES) č. 835/2007 ze dne 10. července 2007,²³ Nařízení Rady (ES) č. 836/2007 ze dne 10. července 2007,²⁴ Nařízení Rady (ES) č. 693/2008 ze dne 8. července 2008²⁵ a Nařízení Rady (EU) č. 670/2010 ze dne 13. července 2010.²⁶ Jelikož přílohou Nařízení Rady (ES) č. 974/98 je taxativní vymezení států eurozóny, kterých se euro přímo týká, bude do budoucna nutné novelizovat ho ze strany EU vždy s přijetím nového člena eurozóny (jak tomu bylo posledně v případě Estonska Nařízením Rady (EU) č. 670/2010). Novelizaci lze provést až po rozhodnutí Rady (ECOFIN) o zrušení výjimky pro zavedení eura v případě každého konkrétního členského

---

¹⁷ Úř. věst. L 162, 19.6.1997, s. 1–3.

¹⁸ Úř. věst. L 300, 29.11.2000, s. 1–1.

¹⁹ Úř. věst. L 139, 11.5.1998, s. 1–5.

²⁰ Úř. věst. L 300, 29.11.2000, s. 2–3.

²¹ Úř. věst. L 346, 29.12.2005, s. 1–5.

²² Úř. věst. L 309, 9.11.2006, s. 2–3.

²³ Úř. věst. L 186, 18.7.2007, s. 1–2.

²⁴ Úř. věst. L 186, 18.7.2007, s. 3–4.

²⁵ Úř. věst. L 195, 24.7.2008, s. 1–2.

²⁶ Úř. věst. L 196, 28.7.2010, s. 1–3.

státu. Zrušení výjimky se předpokládá cca 6 měsíců před vstupem členského státu do eurozóny. Výše zmíněná nařízení tvoří spolu s **Nařízením Rady (ES) č. 2866/98** ze dne 31. prosince 1998 **o přepočítacích koeficientech mezi eurem a měnami členských států, zavádějících euro**,²⁷ ve znění Nařízení Rady (ES) č. 1478/2000 ze dne 19. června 2000,²⁸ Nařízení Rady (ES) č. 1086/2006 ze dne 11. července 2006,²⁹ Nařízení Rady (ES) č. 1135/2007 ze dne 10. července 2007,³⁰ Nařízení Rady (ES) č. 694/2008 ze dne 8. července 2008³¹ a Nařízení Rady (EU) č. 671/2010³² (přepočítací koeficient estonských korun), základní evropskou legislativu o zavedení eura.

Nařízení Rady (ES) č. 1103/97, které by se dalo označit za měnový statut v širším smyslu,³³ zaručuje na celém území EU právní jistotu zavedení eura. Jednoznačně vyjadřuje kontinuitu práv a závazků tak, že zavedení měny euro nebude působit na změnu právních předpisů, správních aktů, soudních rozhodnutí, smluv, jednostranných právních úkonů a dalších nástrojů s právními účinky. Stanoví rovněž, že zavedení společné měny euro nebude působit na zánik závazku, na nemožnost splnění právní povinnosti, ani neposkytne žádné ze stran právo jednostranně změnit či ukončit smluvní vztahy. Nařízení rovněž zakotvuje pravidla pro používání přepočítacích koeficientů mezi dosavadními národními měnami a eurem včetně pravidel zaokrouhlování. Nařízení kromě jiného deklaruje zánik dosavadní jednotky ECU a její nahrazení jednotnou evropskou měnou v poměru 1 : 1.

Nařízení Rady (ES) č. 974/98 konstatující samotný fakt nástupnictví eura lze označit jako měnový statut v užším smyslu, jelikož se vztahuje pouze na členy eurozóny.³⁴ Neaplikuje se na ty členské státy EU, na které se vztahuje výjimka ve smyslu čl. 139 SFEU. Toto nařízení je z

---

²⁷ Úř. věst. L 359, 31.12.1998, s. 1–2.

²⁸ Úř. věst. L 167, 7.7.2000, s. 1–1.

²⁹ Úř. věst. L 195, 15.7.2006, s. 1–1.

³⁰ Úř. věst. L 256, 2.10.2007, s. 2–2.

³¹ Úř. věst. L 195, 24.7.2008, s. 3–3.

³² Úř. věst. L 196, 28.7.2010, s. 4–4.

³³ TOMÁŠEK, M.: *Evropské měnové právo*, cit. d., s. 14.

³⁴ Tamtéž, s. 14.

hlediska přechodu z národních měn na euro klíčové. Jeho původním cílem bylo upravit zavedení eura v zemích, které vstoupily do eurozóny v tzv. první vlně od 1. 1. 1999, avšak vzhledem k dalšímu rozšiřování eurozóny byla provedena jeho novelizace Nařízením Rady (ES) č. 2169/2005. Nařízení Rady (ES) č. 974/98 se změnilo následujícím způsobem: (i) seznam zemí, které zavedly euro, byl přesunut do přílohy, čímž se zjednodušily budoucí novelizace tohoto právního aktu, jelikož nebude nutno zasahovat do vlastního textu nařízení a (ii) po věcné stránce citovaná novela nařízení zohledňuje skutečnost existence eura a doplňuje dva další scénáře postupu při zavedení eura, které umožňují vyhnout se dosud povinnému přechodnému období (v první vlně od 1. 1. 1999 do 31.12.2001).

Součástí evropské legislativy o společné měně jsou také další obecně závazné právní akty, jež bude nevyhnutné zohlednit a respektovat při přípravě a realizaci implementačních opatření, kterými se odstraní případné právní překážky a vytvoří se právní předpoklady pro zavedení eura v ČR:

- 1) **Nařízení Rady (ES) č. 975/1998** ze dne 3. května 1998 **o nominálních hodnotách a technických specifikacích eurových mincí určených do oběhu**³⁵ ve znění Nařízení Rady (ES) č. 423/1999 ze dne 22. února 1999.³⁶
- 2) **Nařízení Rady (ES) č. 1338/2001** ze dne 28. června 2001 **stanovující opatření nevyhnutné na ochranu eura proti padělání**³⁷ ve znění Nařízení Rady (ES) č. 44/2009 ze dne 18. prosince 2008.³⁸
- 3) **Rámcové rozhodnutí Rady EU** ze dne 29. května 2000 o zvýšené ochraně před falzifikací ukládáním pokut a dalších trestních sankcí v souvislosti se zaváděním eura (2000/383/SVV)³⁹ ve znění rámcového rozhodnutí Rady EU ze dne 6. prosince 2001 (2001/888/SVV).⁴⁰

---

³⁵ Úř. věst. L 139, 11.5.1998, s. 6-8.

³⁶ Úř. věst. L 52, 27.2.1999, s. 2-3.

³⁷ Úř. věst. L 181, 4.7.2001, s. 6-10.

³⁸ Úř. věst. L 17, 22.1.2009, s. 1-3.

³⁹ Úř. věst. L 47, 19.2.2000, s. 21-21.

⁴⁰ Úř. věst. L 329, 14.12.2001, s. 3-3.

- 4) Rozhodnutí Evropské komise ze dne 6. prosince 2001 o ochraně eura proti padělání (2001/887/SVV).⁴¹
- 5) Rozhodnutí ECB ze dne 6. prosince 2001 o vydání eurových bankovek (ECB/2001/15)⁴² ve znění rozhodnutí ECB ze dne 18. prosince 2003 (ECB/2003/23),⁴³ rozhodnutí ECB ze dne 22. dubna 2004 (ECB/2004/9),⁴⁴ rozhodnutí ECB ze dne 15. prosince 2006 (ECB/2006/25),⁴⁵ rozhodnutí ECB ze dne 7. prosince 2007 (ECB/2007/19)⁴⁶ a rozhodnutí ECB ze dne 12. prosince 2008 (ECB/2008/26).⁴⁷
- 6) Rozhodnutí ECB ze dne 20. března 2003 o nominálních hodnotách, specifikacích, reprodukci, výměně a stahování eurových bankovek z oběhu (ECB/2003/4).⁴⁸
- 7) Rozhodnutí ECB ze dne 10. prosince 2009 o schválení objemu emise mincí v roce 2010 (ECB/2009/25).⁴⁹
- 8) Rozhodnutí ECB ze dne 8. listopadu 2001 o některých podmínkách týkajících se přístupu do systému monitorování padělků (ECB/2001/11).⁵⁰
- 9) Rozhodnutí ECB ze dne 15. května 2008 o postupech pro bezpečnostní akreditaci výrobců ochraňovaných hodnot eura ve vztahu k eurobankovkám (ECB/2008/3).⁵¹

Implementace výše uvedených právních předpisů, které nejsou aplikovatelné přímo, bude do právního řádu ČR provedena v souladu s pravidly pro implementaci práva EU do právních

---

⁴¹ Úř. věst. L 329, 14.12.2001, s. 1-2.

⁴² Úř. věst. L 337, 20.12.2001, s. 52-54.

⁴³ Úř. věst. L 9, 15.1.2004, s. 40-41.

⁴⁴ Úř. věst. L 205, 9.6.2004, s. 17-18.

⁴⁵ Úř. věst. L 24, 31.1.2007, s. 13-14.

⁴⁶ Úř. věst. L 1, 4.1.2008, s. 7-8.

⁴⁷ Úř. věst. L 21, 24.1.2009, s. 75-76.

⁴⁸ Úř. věst. L 78, 25.3.2003, s. 16-19.

⁴⁹ Úř. věst. L 7, 12.1.2010, s. 21-21.

⁵⁰ Úř. věst. L 337, 20.12.2001, s. 49-51.

⁵¹ Úř. věst. L 140, 30.5.2008, s. 26-34.

předpisů ČR. Tyto pravidla shrnuje dokument Metodické pokyny pro zajišťování prací při plnění legislativních závazků vyplývajících z členství České republiky v Evropské unii.⁵²

Problematikou zavedení eura v členských státech se zabývají také doporučení Evropské komise (dále jen „EK“). Tyto však nemají závazný charakter (ani závaznou, ani normativní povahu) a není potřeba je transponovat do českého právního řádu. Jedná se zejména o Doporučení k duálnímu uvádění cen a ostatních peněžitých částek č. 287/98 ze dne 23. dubna 1998⁵³ nebo Doporučení o přijetí některých opatření s cílem účinněji chránit eurobankovky proti padělání (ECB/2006/13) ze dne 6. října 2006.⁵⁴

1.2.3 Judikatura Soudního dvora Evropské unie

K sekundárním pramenům evropského práva se vztahuje i judikatura Soudního dvora Evropské unie (dále jen „SDEU“), kterou bude třeba při legislativních úpravách českých právních předpisů rovněž zohlednit. Jedná se zejména o rozhodnutí SDEU ve věci C 19/03⁵⁵ a rozhodnutí ve věci C 359/05.⁵⁶

Podstatou případu, který byl předmětem rozsudku SDEU ve věci **C-19/03** ze dne 14. září 2004 Verbraucher-Zentrale Hamburg eV proti O2 Germany GmbH & Co. OHG, byla žádost německého soudu o rozhodnutí o předběžné otázce týkající se výkladu článku 5 Nařízení Rady (ES) č. 1103/97 o některých ustanoveních týkajících se zavedení eura. V rozsudku SDEU rozhodl, že tarif, jakým je cena za minutu hovoru, která je předmětem sporu v původním řízení,

---

⁵² Metodické pokyny pro zajišťování prací při plnění legislativních závazků vyplývajících z členství České republiky v Evropské unii - dokument schválený usnesením vlády ČR ze dne 12. října 2005 č. 1304 [online] [citováno 7. září 2010]. Dostupné z <http://www.vlada.cz/assets/ppov/lrv/dokumenty/Metodicke_pokyny_UZ.pdf>

⁵³ Úř. věst. L 130, 1.5.1998, s. 26-28.

⁵⁴ Úř. věst. C 257, 25.10.2006, s. 16.

⁵⁵ Rozsudek Soudního dvora (velkého senátu) ze dne 14. září 2004; věc C-19/03 Verbraucher-Zentrale Hamburg eV proti O2 (Germany) GmbH & Co. OHG. Úř. věst. C 284 ze dne 20.11.2004, s. 3. SbSD 2004, s. I-08183.

⁵⁶ Rozsudek Soudního dvora (druhého senátu) ze dne 17. ledna 2007; věc C 359/05 Estager SA proti Receveur principal de la recette des douanes de Brive. Úř. věst. C 56, 10.03.2007, s. 8. SbSD 2007, s. I-00581.

nepředstavuje peněžní částku, která má být zaplacená či vyúčtována, ve smyslu první věty článku 5 Nařízení Rady (ES) č. 1103/97, a není jej tudíž třeba ve všech případech zaokrouhlovat na nejbližší cent. Skutečnost, že se tarif určuje jako určitý násobek jednotky, která slouží jako základ pro výpočet konečné částky k fakturaci, nebo že uvedený tarif představuje pro spotřebitele určující prvek ceny zboží nebo služeb, je pro toto posouzení bezvýznamná. V rozsudku SDEU dále rozhodl, že Nařízení Rady (ES) č. 1103/97 musí být vykládáno tak, že nebrání tomu, aby částky jiné než částky, které mají být zaplacené nebo vyúčtovány, byly zaokrouhleny na nejbližší cent, za předpokladu, že tato zaokrouhlovací praxe respektuje zásadu trvání smluv zaručenou článkem 3 tohoto nařízení a cíl neutrality přechodu na euro sledovaný uvedeným nařízením, tedy že touto zaokrouhlovací praxí nebyly dotčeny smluvní závazky, které na sebe vzaly hospodářské subjekty, včetně spotřebitelů, a že nemá reálný dopad na cenu, která má být ve skutečnosti zaplacená.

Rozsudek SDEU ve věci **C-359/05** Estager SA proti Receveur principal de la recette des douanes de Brive, se zabývá žádostí o rozhodnutí o předběžné otázce předkládajícího soudu, zda Nařízení Rady (ES) č. 1103/97 a Nařízení Rady (ES) č. 974/98 brání vnitrostátní právní úpravě, kterou byla při přepočtu částky takové daně, jakou je daň dotčená v původním řízení, tato částka převedena na částku vyšší, než by byla částka vyplývající z použití pravidel pro přepočet národní měny na euro stanovených v uvedených nařízeních. V rozsudku SDEU rozhodl, že zmíněná nařízení je třeba vykládat tak, že brání vnitrostátní právní úpravě, kterou byla při přepočtu na eura částky takové daně uplatňované na produkci mouky, krupice a krupičky z měkké pšenice dodanou nebo uváděnou na trh za účelem lidské spotřeby, jakou je daň dotčená v původním řízení, tato částka převedena na částku vyšší, než by byla částka vyplývající z použití pravidel pro přepočet stanovených v těchto nařízeních, ledaže toto zvýšení splňuje požadavky právní jistoty a transparentnosti zaručené uvedenými nařízením, což znamená, že dotčené právní předpisy umožňují jasně odlišit rozhodnutí orgánů členského státu o zvýšení částky daně od postupu při přepočtu této částky na eura.

1.3 Vztah měnového statutu EU k českému měnovému statutu

Nařízením Rady (ES) č. 1103/1997 o některých opatřeních souvisejících se zavedení eura, Nařízením Rady (ES) č. 974/1998 o zavedení eura a Nařízením Rady (ES) č. 2866/1998 o přepočítacích koeficientech mezi eurem a měnami členských států zavádějících euro byly vytvořeny nové měnové předpisy s přímým účinkem na práva a povinnosti všech subjektů v členských státech EU. Nicméně přímá použitelnost všech tří nařízení je omezena skutečností, že společnou měnu euro nezavedlo všech 27 členských států EU, nýbrž doposud jen 16 z nich. Jelikož unijní nařízení patří mezi obecně závazné právní akty, domnívám se, že výše uvedená nařízení jsou bez dalšího přímo aplikovatelné i v ČR. Měly by být východiskem připravovaného procesu přijímání nových právních úprav, zejména tzv. obecného zákona o zavedení eura a řady změn platných právních předpisů, k jejichž novelizaci bude nutné v souvislosti se zavedením eura v ČR přistoupit.

Ustanovení § 16 zákona o ČNB stanovuje, že zákonnými penězi při všech platbách na území ČR jsou platné bankovky a mince vydané ČNB. Společná měna euro tedy podléhá před zavedením eura v ČR režimu devizových předpisů, které stanovují podmínky oběhu devizových hodnot na českém území. Podle § 4 zákona č. 219/1995 Sb., devizového zákona, ve znění pozdějších předpisů, se může tuzemec, jakožto povinný, smluvně zavazovat vůči cizozemci a plnit závazky z tohoto závazkového vztahu v české nebo v cizí měně. V případě plnění v euro, může tuzemec ke splnění svého závazku nakoupit odpovídající počet devizových hodnot. Jelikož druhy devizových hodnot výslovně a taxativně devizovým zákonem stanoveny nejsou, jsou právní oporou jejich vymezení právní normy podzákonné, zejména úřední sdělení a opatření týkající se eura, které vydala ČNB a Ministerstvo financí ČR.⁵⁷

Ke dni zavedení eura v ČR se přestane na ČR uplatňovat výjimka ve smyslu čl. 139 SFEU a budou se na ní aplikovat veškeré unijní právní normy týkající se eura. K tomuto dni vstoupí rovněž v účinnost některá ustanovení obecného zákona o zavedení eura (ustanovení o duálním zobrazování cen vstoupí v účinnost krátce po vyhlášení přepočítacího koeficientu) a změny

---

⁵⁷ TOMÁŠEK, M.: *Evropské měnové právo*, cit. d., s. 87 – 88.

v českých právních předpisech zohledňující zavedení eura (např. nový zákon o ČNB). Jednotná měna se k tomuto datu stane českou měnou.

1.4 Právní úprava eura v českém právním řádu

Jelikož ČR v okamžiku zavedení eura v bezhotovostním styku nebyla ještě členským státem EU, nebylo možné použít v českém právním řádu žádné unijní jinak přímo aplikovatelné nařízení upravující otázky zavedení eura. Zavedení eura proto muselo být úředně sděleno i v českých právních normách.⁵⁸ Zavedení eura se týkalo **Úřední sdělení České národní banky k zavedení měnové jednotky euro č. 23/1998** z 30. září 1998. Toto sdělení stanovilo strukturu kursovního lístku ČNB platného od 1. ledna 1999, dále v souvislosti s eurem zavedlo upravená pravidla pro statistiku a devizové výkaznictví a pro limity stanovené ČNB na devizové pozice bank. Toto úřední sdělení pozbylo účinnosti k 31. prosinci 2000 na základě Úředního sdělení České národní banky č. 14/2000 ze dne 29. prosince 2000 publikovaného ve věstníku ČNB č. 18/2000 o přepočítacích koeficientech, kterými je zafixován trvalý vztah mezi jednotnou evropskou měnou a jeho denominacemi.

Úřední sdělení Ministerstva financí ČR a České národní banky o postupu při zavedení jednotné evropské měny od 1. ledna 1999 č. 282/85 140/1998 bylo vydáno 25. listopadu 1998. Úřední sdělení č. 140/1998 přejímá z unijního práva pojem přepočítací koeficient jako trvalý vztah mezi eurem a jeho denominacemi v národních měnách. Zavádí termín přepočítací poměr jako vztah Kč k národním měnám účastnických států a zdůrazňuje, že se nejedná o kurs, neboť ten vzniká pouze mezi Kč a eurem. Přejímá do českého práva zásady zaokrouhlování a konstatuje zánik měnové jednotky ECU a její nahrazení eurem v poměru 1 : 1. Toto sdělení bylo nahrazeno Sdělením Ministerstva financí ČR a České národní banky č. 282/100 329/2000 z 8. listopadu 2000 o postupu při zavedení jednotné evropské měny v Řecku, které bylo následně nahrazeno Sdělením Ministerstva financí ČR a České národní banky o postupu při

---

⁵⁸ TOMÁŠEK, M.: *Právní nástupnictví měny euro*. Praha : Linde, 2000, s. 236 – 242.

zavádění hotovostního eura od 1. ledna 2002.⁵⁹ Jelikož od tohoto data započala závěrečná etapa přechodu dvanácti členských zemí EU na jednotnou měnu, která od 1. ledna 1999 existovala pouze jako účetní, bezhotovostní měna, bylo zapotřebí upravit postup při zavádění eura hotovostního, tj. v podobě bankovek a mincí. Na základě tohoto sdělení nebyly s platností od 1. ledna 2002 pak už zveřejňovány přepočítací poměry denominací eura, které ČNB uveřejňovala současně s kurzem eura.

Jelikož výše uvedené právní normy nebyly publikovány ve Sbírce zákonů, první zmínku o euru ve Sbírce zákonů obsahuje Opatření Ministerstva financí ČR 29/98 ze dne 14. prosince 1998, kterým se oznamují změny obsahu a náležitosti celního prohlášení. Toto opatření doplňuje měnu euro do seznamu měn v části VIII. přílohy k vyhlášce provádějící celní zákon.⁶⁰

Úředním sdělením České národní banky č. 31/1998 Věstníku ČNB ze dne 31. prosince 1998 o přepočítacích koeficientech byl zafixován trvalý vztah mezi jednotnou evropskou měnou (eurem) a jeho denominacemi. Úřední sdělení č. 31/1998 vyhlášovalo v ČR přepočítací koeficienty, stanovené Nařízením Rady (ES) č. 2866/98. Od nařízení se odchylovalo formulací svého článku 2 o tom, že tyto hodnoty platí do odvolání. Protože dikce článku 1 Nařízení Rady (ES) č. 2866/98 tyto koeficienty považuje ve smyslu článku 123 Smlouvy o ES (dnes čl. 140 odst. 3 SFEU) za neodvolatelné, nemůže podle unijního práva k odvolání, které připouští úřední sdělení č. 31/1998, nikdy dojít. Může ovšem dojít k rozšíření počtu těchto hodnot v případě, kdyby se členy měnové unie staly další státy EU. Toto úřední sdělení pozbylo účinnosti k 31. prosinci 2000 na základě **Úředního sdělení České národní banky č. 14/2000 ze dne 29. prosince 2000** publikovaného ve věstníku ČNB č. 18/2000 **o přepočítacích koeficientech, kterými je zafixován trvalý vztah mezi jednotnou evropskou měnou ("euro")**

---

⁵⁹ Sdělení Ministerstva financí a ČNB o postupu při zavádění hotovostního eura od 1. ledna 2002 [online] [citováno 12. února 2010]. Dostupné z <http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/ostatni_1214.html>

⁶⁰ TOMÁŠEK, M.: Právní problémy s přechodem českých subjektů na euro. *Bankovníctví*, roč. 9, č. 7-8 (2001), s. 26.

a jeho denominacemi.⁶¹ Toto úřední sdělení bylo vydáno v souvislosti s přistoupením Řecka k eurozóně a zavedením jednotné evropské měny v Řecku od 1. ledna 2001.

1.5 Právní nástupnictví jednotné měny

1.5.1 Právní nástupnictví v právním řádu

Jednou ze stěžejních zásad, kterou je nutno v rámci opatření směřujících k nahrazení národní měny eurem zajistit, bude zachování všech práv a závazků v té podobě, v jaké byly založeny před dnem zavedení eura v ČR, v souladu se zásadou trvání právních nástrojů stanovenou právem EU.⁶² Princip kontinuity právních závazků bude podle Národního plánu zavedení eura zakotven v obecném zákoně o zavedení eura (podrobněji v části 2.1.3 této práce). Zavedení eura v ČR nesmí nijak ovlivnit platnost smluv a jiných právních nástrojů, přičemž právními nástroji se rozumějí právní předpisy, správní akty, soudní rozhodnutí, smlouvy, jednostranné právní akty, platební nástroje jiné než bankovky a mince a ostatní nástroje mající právní účinek.⁶³ Všechny smlouvy, které obsahují údaje v českých korunách, zůstanou po zavedení eura nadále platné. Hodnoty v korunách se budou považovat za hodnoty v eurech přepočítané s použitím přepočítacího koeficientu. Zavedení eura nebude mít za následek změnu jakékoliv podmínky smlouvy nebo jiného právního nástroje, nebude moci být důvodem k osvobození od dluhu nebo výkonu smlouvy či jiného právního nástroje a zavedení eura neposkytne smluvní straně důvod k jednostranné změně smlouvy nebo k jejímu vypovězení. Zavedení eura nemá ovšem vliv na smluvní volnost subjektů a smluvní strany mohou po zavedení eura na základě vzájemného souhlasu smluvní podmínky jakkoliv měnit. Zavedení eura

---

⁶¹ Úřední sdělení České národní banky č. 14/2000 [online] [citováno 19. února 2010]. Dostupné z <http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/hs.xml/ostatni_1218.html>

⁶² Nařízení Rady (ES) č. 1103/97 ze dne 17. června 1997 o některých ustanoveních týkajících se zavedení eura, ve znění nařízení Rady č. 2595/2000 z 27. listopadu 2000, které upravuje některé soukromoprávní aspekty zavedení eura.

⁶³ Čl. 1 nařízení Rady (ES) č. 1103/97 ze dne 17. června 1997 o některých ustanoveních týkajících se zavedení eura, ve znění nařízení Rady (ES) č. 2595/2000. Čl. 1 nařízení Rady (ES) č. 974/98 ze dne 3. května 1998 o zavedení eura, ve znění nařízení Rady (ES) č. 2596/2000 a nařízení Rady (ES) č. 2169/2005.

v případě smluv či jiných právních nástrojů s pevnou úrokovou sazbou nebude mít vliv na změnu nominální úrokové sazby splatné dlužníkem.⁶⁴

1.5.2 Právní nástupnictví zákonné měny v judikatuře

Jaké stanovisko zaujala judikatura českých soudů v otázce právního nástupnictví zákonné měny? Dle řešerše judikatury, kterou jsem v této souvislosti provedl, jsem identifikoval dvě skupiny soudních rozhodnutí: (i) rozhodnutí týkající se plnění na neexistující měnu a (ii) rozhodnutí ohledně plnění na neexistující sumu v hotovostní podobě. V souvislosti se zavedením eura je pro nás podstatnější první skupina rozhodnutí. Druhá skupina rozhodnutí může podle mého názoru přijít v úvahu v případě, že se ČR podobně jako Finsko a Nizozemsko rozhodne nepoužívat jedno a dvoucentové mince a zaokrouhlovat platby na nejbližší pěti cent.

Soudní rozhodnutí týkající se plnění na neexistující měnu

Rozhodnutí Vrchního soudu v Praze sp. zn. **5 Cmo 527/1994** ze dne 13. června 2005⁶⁵ se týká sporu, ve kterém se navrhovatel domáhal po odpůrci zaplacení směnky akceptované 22. června 1993 na částku uvedenou v Kčs. Vrchní soud v tomto případě judikoval, že směnka vystavená na koruny československé (Kčs) po 8. února 1993 není platnou směnkou cizí, protože neobsahuje příkaz zaplatit určitou peněžitou sumu. Jelikož ode dne 8. února 1993 již koruna československá nebyla ze zákona č. 60/1993 Sb. o oddělení měny a nařízení vlády č. 61/1993 Sb. platnou měnou, směnky vystavené po 8. února 1993 na koruny československé nemohly být podle Vrchního soudu platnými směnkami.

Argumenty navrhovatele, že a) bývalá československá koruna sice přestala platit, ale nadále existovala, když výměna bankovek byla možná až do května 1994, směnečník proto mohl

---

⁶⁴ Národní plán zavedení eura v České republice, cit. d., s. 10.

⁶⁵ Stejný závěr v obdobných kauzách obsahují ještě tyto rozhodnutí: rozsudek Krajského obchodního soudu v Brně ze dne 18. 2. 1994 sp. zn. 5 Cm 27/94, rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 8. 12. 1994 sp. zn. 5 Cmo 228/94 a rozsudek Vrchního soudu v Olomouci ze dne 11. 6. 1996 sp. zn. 4 Cmo 386/96 (OSSENDORF, V.: Kontinuita a diskontinuita závazků při měnových reformách. *Jurisprudence* 2/2005, s. 27).

výstavci uhradit určitou peněžitou částku v platných platidlech a b) že peněžní ústavy dodnes používají tiskopisy a formuláře s uvedením Kčs jakožto měny státu, Vrchní soud jakožto soud odvolací nepovažoval za přesvědčivé. Vrchní soud při posouzení platnosti směnky potvrdil, že směnečná suma musí být vyjádřena v měně, která na území určitého státu obíhá, nebo ve které se na území určitého státu platí. Podle zákona č. 60/1993 Sb. je peněžní jednotkou v ČR koruna česká a platné bankovky a mince vydané ČNB jsou zákonnými penězi ve své nominální hodnotě při všech platbách na území ČR. Jelikož v případě měnové odluky uskutečněné v roce 1993 nebyly hned k dispozici nové bankovky a mince, výše uvedený zákon v přechodných ustanoveních uvádí, že bankovky a mince vydané Státní bankou československou, které byly zákonnými penězi ke dni nabytí účinnosti tohoto zákona, se považují za zákonné peníze ve smyslu tohoto zákona. Tímto zásadním ustanovením byla tedy stanovena jako měna na území ČR koruna česká. Koruna československá nebyla po 8. únoru 1993 již platnou měnou, jen dosavadní bankovky a mince byly nadále užívány jako symboly nové měny. Dle Vrchního soudu se ke dni 22. června 1993 nemohlo jednat o určitý závazek ze směnky, neboť nebylo zřejmé, kolik se má zaplatit, když na směnce uvedená měna Kčs již neexistovala. Princip vyjádřený v § 1 odst. 4 zákona č. 60/1993 Sb., že „nominální hodnota závazků a pohledávek vyjádřená v korunách československých se ke dni oddělení měny přepočte na koruny české v poměru jedna ku jedné“ byl k jakémukoliv jinému datu po oddělení měny (8. únor 1993) nepoužitelný.

Rozhodnutí Krajského obchodního soudu v Brně sp. zn. **5 Cm 51/94** ze dne 29. dubna 1994⁶⁶ se týkalo směnky se směnečnou sumou v Kčs, která byla akceptována před měnovou odlukou, tj. před 8. února 1993. Soud v tomto případě rozhodl, že směnka akceptována před měnovou odlukou je platná. Co se týče její proplacení po měnové odluce, postupovalo by se stejně jako u jiných pohledávek v souladu se zákonem č. 60/1993 Sb. o oddělení měny.

Soudní rozhodnutí ohledně plnění na neexistující sumu v hotovostní podobě

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR sp. zn. **29 Odo 975/2002** ze dne 24. září 2003 se týká možnosti plnění na neexistující sumu v hotovostní podobě. Soud prvního stupně v daném případě

---

⁶⁶ OSSENDORF, V.: Kontinuita a diskontinuita závazků při měnových reformách, cit. d., s. 27.

nařídil dovolateli uhradit oprávněnému částku 67.780,14 Kč. Dovolatel podal vůči tomuto rozhodnutí nejdříve odvolání. Odvolací soud však neshledal rozhodnutí soudu prvního stupně nesrozumitelným, nepřekonatelným ani nevykonatelným z důvodu nemožnosti uhradit čtrnáct haléřů, k jejichž úhradě byl dovolatel mimo jiné zavázán rozhodnutím soudu prvního stupně. Odvolací soud přisvědčil argumentům oprávněného, že peněžní jednotkou v ČR je koruna česká, jež se dělí na 100 haléřů (§ 13 zákona 6/1993 Sb.), a to bez ohledu na skutečnost, že nejmenší platnou mincí byl v té době desetihaléř. Dovolatel následně podal vůči rozhodnutí druhého stupně dovolání, v němž argumentoval, že soudy připustily možnost placení v haléřích a to i přesto, že takové mince nejsou na území ČR platné. V napadeném rozhodnutí proto spatřoval dovolatel rozpor se zákonem č. 6/1993 Sb. Nejvyšší soud ČR dovolání zamítl a potvrdil názor odvolacího soudu. Je-li požadováno plnění znějící na částku, která se v hotovostní podobě nevyskytuje, nejedná se o plnění nemožné, je-li zajištěna možnost tohoto plnění alespoň v bezhotovostní podobě. Peněžní jednotkou je i 1 haléř, i když mu neodpovídá žádná podoba zákonných peněz.

Při právní analýze výše uvedeného rozhodnutí je potřebné zmínit, že v minulosti existovala úzká vazba mezi zákonnými penězi a peněžní jednotkou. Nejmenší peněžní jednotka byla i v oběhu. To se v období zavádění tzv. bezhotovostních peněz mění. Hotovostní peníze zejména drobné mince ustupují bezhotovostní formě peněz – tak byly v posledních letech vyřazeny z oběhu deseti-, dvaceti- a padesátihaléřové mince. Vznikla tak jistá dichotomie mezi vývojem hotovostní peněžní masy a bezhotovostních peněz, u kterých není problémem jejich používání při platbách denominovaných na nejmenší platební jednotku. Za takové situace se dlužník již nemůže vymlouvat, že bude plnit svůj dluh pouze v hotovostní formě. Věřitel však musí poskytnout součinnost a sdělit dlužníkovi číslo svého bankovního účtu.⁶⁷

Výše uvedené rozhodnutí je v českém právním prostředí ojedinělé, protože soudy zřídka kdy rozhodují spory týkající se měnového práva. Rozhodnutí, které vychází z civilního sporu, zasahuje do práva veřejného. Toto rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR tak dotváří měnové právo v situaci, kde o dané problematice obecně závazné právní předpisy mlčí, či jimi stanovená pravidla jsou pro praxi nedostatečná.

---

⁶⁷ OSSENDORF, V.: Plnění na neexistující sumu v hotovostní podobě. *Jurisprudence*, 2/2005, s. 59.

2. Legislativní změny v souvislosti se zavedením eura

2.1 Obecně k legislativním změnám v souvislosti se zavedením eura

V souvislosti se vstupem do EU se ČR zavázala přijmout společnou měnu euro. ČR se tak od 1. května 2004 automaticky účastní třetí fáze Hospodářské a měnové unie, ale jako země, na kterou se vztahuje výjimka pro zavedení eura ve smyslu čl. 139 SFEU. Přechodnost této výjimky ovšem nezbavuje členský stát povinnosti přijmout euro, k čemuž se ostatně ČR zavázala v čl. 4 Aktu o přistoupení ČR k EU. Podmínkou přijetí jednotné evropské měny je nejen splnění maastrichtských kritérií, ale rovněž provedení potřebných legislativních úprav. Tyto legislativní úpravy jsou podle mého názoru náročné zejména z těchto důvodů:

- datum zavedení eura bude stanoveno rozhodnutím Rady EU (necelých 6 měsíců před zavedením nové měny) a nebude možné ho jednoduše na poslední chvíli oddálit.
- mezi rozhodnutím Rady EU a dnem zavedení eura bude krátký časový úsek na promítnutí přepočítacího koeficientu mezi eurem a českou korunou do právních norem.
- zavedením eura bude dotčen velký počet právních norem.

Ve snaze snížit časovou a administrativní náročnost prací na novelách právních předpisů dotčených zavedením eura by se mělo posoudit, zda k novelám, které nejsou vázány na schválení přepočítacího koeficientu, nelze přistoupit s větší časovou rezervou před dnem zavedení eura. V této souvislosti připadají v úvahu dvě skupiny právních předpisů. První skupina se týká právních předpisů, v jejichž ustanoveních se nevyskytují přímo korunové částky, ale které obsahují jiné veličiny bezprostředně související s existencí české koruny (např. úroky z prodlení stanovené ve výši diskontní sazby stanovené ČNB). Druhá skupina zahrnuje případy předpisů, ve kterých daná částka vyplývá přímo z unijního práva – typicky ze směrnic EU - podstatou novelizací v těchto případech bude převzetí eurových částek a nikoliv přepočet původních korunových částek s použitím přepočítacího koeficientu (např. minimální výše pojištění vkladů). V obou skupinách právních předpisů by se mělo postupovat tak, že při příležitosti novelizace těchto předpisů z jiného důvodu nebo při přípravě nových právních předpisů budou jejich předkladatelé využívat přechodných ustanovení s odloženou účinností ke dni zavedení eura.⁶⁸

---

⁶⁸ Příprava právního prostředí na zavedení eura v České republice, cit. d., s. 10.

Takovým způsobem lze postupovat již dnes, i když datum zavedení eura ještě nebyl určen a výhledově spadá až do období po roce 2015. Nelze souhlasit s argumentem, že na změnu právních předpisů je ještě brzo. Podle mého názoru by bylo vhodné již dnes v případech, kdy to unijní předpis přímo nevyžaduje, transponovat ustanovení s hodnotami v měně euro do českých právních předpisů bez jejich přepočtu na korunové částky. To platí i pro ustanovení, které se vzhledem k existenci české měny jeví zatím jako obsoletní (např. výměna poškozených eurobankovek a mincí). Je pravda, že unijní legislativa se v průběhu času novelizuje a mění. Postup využití odložené účinnosti některých ustanovení právních předpisů ke dni zavedení eura resp. jejich další novelizace při změně unijního předpisu v budoucnu (opět s odloženou účinností), se jeví méně náročný, než odklad přípravy českého právního řádu na zavedení eura na pozdější dobu.

2.1.1 Scénář zavedení eura

Postup zavedení eura současnými členy eurozóny (do eurozóny vstoupili najednou, zavedli euro v předstihu nejprve v bezhotovostním styku) lze v případě nových členských zemí aplikovat pouze v omezené míře. Proto musí ČR sledovat hlavně postup „nových“ členských zemí EU, které zavedly euro v nedávné době (Slovinsko k 1. lednu 2007, Kypr a Malta k 1. lednu 2008, Slovensko k 1. lednu 2009) nebo které euro v blízké době zavedou (Estonsko k 1. lednu 2011).

Důležitým rozhodnutím při přípravách na zavedení eura s ohledem na přípravu změn legislativy je volba scénáře přechodu na jednotnou měnu. Využít lze (i) madridský scénář, (ii) jednorázový přechod na euro (big bang - velký třesk) nebo (iii) jednorázový přechod na euro s doběhem.⁶⁹ Vláda ČR dne 25. října 2006 rozhodla, že jednotná evropská měna bude zavedena jednorázově.⁷⁰ Doposud však nebylo rozhodnuto o tom, jestli se bude v rámci jednorázového

---

⁶⁹ Volba scénáře zavedení eura v České republice - materiál Národní koordinační skupiny pro zavedení eura v ČR z června 2006 [online] [citováno 7. září 2010]. Dostupné z <http://www.zavedenieura.cz/cps/rde/xbcr/euro/Scenar_zavedeni_eura_CR.pdf>

⁷⁰ Vláda ČR schválila variantu jednorázového přechodu na euro se současným zavedením bezhotovostního i hotovostního eura v jeden časový moment usnesením č. 1200 ze dne 25. října 2006.

zavedení eura postupovat (a) metodou postupné změny právního řádu nebo (b) metodou jednorázové změny právního řádu.⁷¹ Všechny nové členské státy eurozóny (Slovinsko, Kypr, Malta a Slovensko), které stejně jako ČR zvolily scénář jednorázového zavedení eura, se v legislativní oblasti rozhodly z časových i logistických důvodů pro metodu postupné změny právního řádu. Metoda postupné změny spočívá v tom, že se jednotlivá ministerstva a další ústřední orgány státní správy rozhodnou, které právní předpisy ve své gesci považují za nezbytné novelizovat k datu zavedení eura a které lze novelizovat později nebo na ně lze aplikovat obecné zásady implementace práva EU - přizpůsobení peněžních údajů s využitím zásady přímého účinku unijních nařízení. Další změny právního řádu mohou být provedeny i v období po zavedení eura, např. při příležitosti první novelizace dotčeného právního předpisu.

S metodou postupné změny již má ČR vlastní zkušenost. Byla použita v roce 1993 při měnové odluce po rozdělení České a Slovenské federativní republiky,⁷² kdy neproběhla všeobecná nepřímá novela právních předpisů. Přizpůsobení právního řádu probíhalo po měnové odluce postupnou novelizací jednotlivých ustanovení, a to buď nahrazováním původních částek novými v české měně, nebo nahrazováním zkratky Kčs zkratkou Kč.

Opakem této metody by byla metoda jednorázové změny v oblasti přizpůsobení právního prostředí, kdy by bylo zapotřebí použít zvláštní urychlující postupy v legislativním procesu. Předpokladem této metody by bylo, že by ke dni zavedení eura byly provedeny přímé novely všech právních předpisů dotčených jeho zavedením. Ke dni zavedení eura by tak byly v právním řádu veškeré částky v národní měně nahrazeny částkami ve společné měně. Tuto cestu zvolily některé členské země EU v první vlně zavádění eura. I přes skutečnost, že měly k dispozici tříleté přechodné období, během něhož již byl znám přepočítací koeficient, např. v Belgii muselo být zvoleno nouzové opatření v podobě královských dekretů, protože cestou běžných zákonů by z časových důvodů jednorázová změna právních předpisů nebyla možná.⁷³

---

⁷¹ Příprava právního prostředí na zavedení eura v České republice, cit. d., s. 5 – 7.

⁷² Problém nástupnictví byl upraven v § 1 odst. 4 zákona č. 60/1993 Sb. o oddělení měny, a to tímto způsobem: „Nominální hodnota závazků a pohledávek vyjádřená v korunách československých se ke dni oddělení měny přepočte na koruny české v poměru jedna ku jedné.“

⁷³ Příprava právního prostředí na zavedení eura v České republice, cit. d., s. 2, pozn. 2.

2.1.2 Okruhy právních předpisů dotčených zavedením eura

Úkolem české legislativy v souvislosti s přijetím jednotné evropské měny bude zavedení eura jako zákonného platidla v ČR a přijetí uceleného systému obecně závazných právních předpisů v jednotlivých oblastech právního řádu ČR. Tento systém bude tvořen jednak novými právními předpisy (obecný zákon, změnový zákon) a jednak stávajícími právními předpisy, které budou novelizovány tak, aby vyhovovaly požadavkům a potřebám souvisejícím se zavedením eura.

Oblasti, kde by přijetí odpovídající legislativy na národní úrovni mohlo usnadnit přechod z národní měny na euro, indikuje Nařízení Rady (ES) č. 974/98. Jedná se zejména o tyto finančněprávní oblasti:

- nahrazení referenční mezibankovní sazby sazbou EURIBOR;
- daňová opatření;
- stanovení data, kdy přestanou bankovky a mince denominované v národní měně plnit funkci zákonného platidla „legal tender“;
- emise eurobankovek a euromincí;
- autorská práva a technické specifikace euromincí;
- doplňující pravidla pro zaokrouhlování;
- povinnost zveřejňovat dvojí ceny v období před zavedením eura;
- přizpůsobení částek, kde nelze z praktických důvodů použít přepočítací koeficienty (pokuty, poplatky atd.).⁷⁴

Některé z vymezených oblastí upravují přesněji doporučení EK, která však nejsou závazná a je tedy na zvážení každé země, zda adekvátně upraví tyto oblasti na národní úrovni. Vydávání zcela nových právních předpisů ze strany orgánů EU, které by tuto oblast dále upravovaly, však není příliš pravděpodobné.

---

⁷⁴ Přehled úkolů v oblasti působnosti ČNB a nástin dalších úkolů v souvislosti se zavedením eura v ČR – dokument ČNB z 13.1.2005 [online] [citováno 7. září 2010]. Dostupné z <http://www.cnb.cz/miranda2/export/sites/www.cnb.cz/cs/mezinarodni_vztahy/euro/download/euro_13_01_05.pdf>

Kolik českých právních předpisů bude zavedením jednotné evropské měny dotčeno? Pracovní skupina Národní koordinační skupiny pro legislativu,⁷⁵ jejímž úkolem je příprava nové legislativy a posouzení stávajících platných právních předpisů, vypracovala v roce 2006 reprezentativní seznam právních předpisů, které bude třeba v souvislosti se zavedením eura novelizovat. Dospěla k výsledku, že dotčeno bude přibližně 450 právních norem, z toho 270 zákonů.

Právní předpisy dotčené v souvislosti se zavedením eura je možné s ohledem na jejich charakter rozdělit do dvou skupin: (i) předpisy vyžadující změnu z důvodu přepočtu hodnoty z Kč na euro,⁷⁶ nebo jinou změnu a (ii) předpisy související s institucionálním a technickým zavedením eura. Co se týče první skupiny právních předpisů při zadání výrazu „Kč“ v systému ASPI bylo nalezeno 1789 právních předpisů, z toho 618 zákonů (stav k 15. listopadu 2010). V tomto množství jsou ovšem zahrnuty též zákony, které jsou novelami jiných zákonů - ty nebude nutné přizpůsobovat. Obecně je novelizováno vždy pouze platné znění zákona tj. ve znění pozdějších předpisů. Po odečtení těchto novelizací lze dospět k počtu asi 490 zákonů. V úvahu připadá též další redukce o přibližně 180 zákonů, jejichž přímá novelizace by byla vzhledem k obsahu neúčelná, což vede ke konečnému počtu přibližně 310 potenciálně přímo novelizovaných zákonů.⁷⁷ Tento údaj však neobsahuje zákony, kterých se zavedení eura týká jiným způsobem než používáním korunových částek. Takových zákonů je podle mé vlastní analýzy asi 50 až 80 (např. zákony z daňové oblasti, devizový zákon). Do druhé skupiny, tj. k předpisům souvisejícím s institucionálním a technickým zavedením eura, by bylo možné zařadit asi 5-10 zákonů (např. obecný zákon o zavedení eura, změnový zákon, nový zákon o ČNB). Slovensko, které zvolilo

---

⁷⁵ Pracovní skupina pro legislativu v rámci Národní koordinační skupiny pro zavedení eura funguje pod gescí Ministerstva spravedlnosti ČR. Národní koordinační skupina pro zavedení eura vznikla na podzim 2005 na základě Usnesení vlády ČR č. 1510 z 23. listopadu 2005.

⁷⁶ Jak uvádím dále v této práci, změna částky z Kč na euro nebude u všech předpisů z důvodu přímé aplikovatelnosti unijního práva potřebná.

⁷⁷ Příprava právního prostředí na zavedení eura v České republice, cit. d., s. 2, pozn. 1.

metodu postupné změny právního řádu, do okamžiku zavedení eura přímo novelizovalo asi 100 zákonů a téměř 50 dalších právních předpisů.⁷⁸

2.1.3 Navrhované změny v právních předpisech dotčených zavedením eura

V první skupině předpisů vyžadujících novelizaci v souvislosti se zavedením eura bude nutné provést zejména tyto změny: a) přepočítat korunové částky na euro (resp. nahradit pojmy česká měna pojmem společná měna), b) nahradit odkazy na kurzy a referenční hodnoty stanovené ČNB a c) odstranit inkompatibility.

2.1.3.1 Přepočet korunových částek

Nejčastější změnou českých právních předpisů bude pravděpodobně přeměna částky uvedené v české měně a na částku v eurech. S ohledem na zásadu přímé použitelnosti unijních nařízení, konkrétně čl. 14 Nařízení Rady (ES) č. 974/98, dle kterého se částky uvedené v národní měně považují po zavedení eura za částky uvedené v euro při zohlednění přepočítacího koeficientu, nebude ve všech případech nevyhnutně nutné, aby se částky uváděné v českých korunách novelizovaly.

Co se týče zákonných ustanovení obsahujících částky v českých korunách, bude nutné rozhodnout, jakým způsobem se tyto částky převedou na eura. V úvahu přicházejí tyto možnosti:⁷⁹

- (i) pouhé zaokrouhlení podle pravidel stanovených unijními předpisy,
- (ii) stanovení jiné částky tzv. zarovnáním (blíže kapitola 4.2),
- (iii) převzetí eurové částky přímo z unijního předpisu.

Je třeba vzít v úvahu, že přebíráním eurových částek vycházejících z unijního práva by mohlo dojít k vážnějšímu narušení principu finanční neutrality. Tento „návrat“ k eurovým

---

⁷⁸ Tamtéž, cit. d., s. 5, pozn. 7.

⁷⁹ Tamtéž, cit. d., s. 9.

částkám se bude dít při zcela jiné kurzové úrovni mezi českou korunou a eurem, než při jaké byly eurové částky implementovány do českého právního řádu v minulých letech.⁸⁰ V takových případech by gestor příslušné legislativní změny měl mít volnost rozhodnout, zda upřednostní princip finanční neutrality (přepočítá korunovou částku přepočítacím koeficientem) nebo princip rovného zacházení pro české subjekty (převezme částku v jednotné měně z unijního práva).⁸¹

Jelikož se ČR před vstupem do EU zavázala harmonizovat svůj právní řád s právem EU a vstupem ČR do EU se staly některé předpisy unijního práva přímo aplikovatelné, některé z níže uvedených předpisů již částky v eurech obsahují. Některé právní předpisy uvádějí jednotnou měnu i proto, že již před zavedením eura v ČR je praktické některé operace provádět v eurech (např. vázaný účet pro tvorbu rezerv vedený v eurech).

České právní předpisy obsahující měnu euro byly přijímány v různém časovém období, proto je označení jednotné evropské měny často nejednotné. Nejednotnost se projevuje i ve zkratce společné měny. Nalezneme tyto možnosti: „Euro“ v celním zákoně, „EURO“ v zákoně o omezení plateb v hotovosti, zřídka se vyskytuje „eur“ např. v zákoně o pojišťovacích zprostředkovatelích a samostatných likvidátorech. Nejčastěji se však vyskytuje zkratka „EUR“, která je jedinou správnou zkratkou podle Legislativních pravidel vlády. V jejich čl. 40 odst. 2 (terminologie v právním předpisu) je uvedeno „zkratky slov lze použít jen, je-li jejich používání zavedeno zvláštním právním předpisem, například při označování jednotky cizí měny, například EUR; má-li však být v textu právního předpisu vyjádřeno, v jaké měně má adresát právní normy údaje určitého druhu uvádět, vyjádří se to například slovy „vyčíslí v eurech“.⁸² Zkratka „EUR“ by

---

⁸⁰ Například minimální požadavek na výši kapitálu družstevní záložny, který dle příslušné unijní směrnice činí 1 milion eur a který byl do zákona o spořitelních a úvěrních družstvech transponován ve výši 35 milionů Kč. V případě, že by byl přepočítací koeficient stanoven s ohledem na hodnoty dnešního směnného kurzu 1 EUR = 25 CZK, by finančně neutrální přepočet minimálního požadavku na kapitál dosahoval 1,4 mil. eur.

⁸¹ Příprava právního prostředí na zavedení eura v České republice, cit. d., s. 9 - 10, pozn. 11.

⁸² Legislativní pravidla vlády ČR – úplné znění [online] [citováno 12. února 2010]. Dostupné z <http://icv.vlada.cz/assets/ppov/lrv/legislativn__pravidla_vl_dy.pdf>

se tedy měla vyskytovat ve všech právních předpisech jednotně. Je pozoruhodné, že se tohle pravidlo nedodržuje ani při novelizacích předpisů v posledních měsících.⁸³

Jak byl proveden přepočítání částek v národní měně na euro v případě Slovenska? Částky ve slovenských korunách se nahrazovaly částkami v eurech zejména v případech, kdy částky tvořily prahové hodnoty (thresholds), ne splatné částky (payable amounts) ve smyslu definice „změny denominace“ dle článku 1 písmena j) Nařízení Rady (ES) č. 974/1998. Jelikož konverzní kurz SKK/EUR nebyl ke dni schválení slovenského zákona o zavedení eura ještě určen, nebylo ani možné zakotvit přepočítání konkrétních splatných částek (payable amounts).

2.1.3.2 Nahrazení odkazů na kurzy a referenční hodnoty stanovené ČNB

Další oblastí, kde bude nevyhnutné novelizovat právní předpisy v souvislosti se zavedením eura, jsou odkazy na kurzy a referenční hodnoty stanovené ČNB. Odkazy na referenční sazby ČNB, které budou po zavedení eura nahrazeny sazbami ECB (blíže kapitola 4.5 této práce), vyskytující se v právních předpisech zejména v daňové oblasti, bude potřeba nahradit. Podle mého názoru připadá v úvahu buď zakotvení pravidla o nahrazení v tzv. obecném zákoně o zavedení eura, nebo by se musely novelizovat jednotlivé předpisy zvlášť. Zakotvení obecného pravidla je vhodnější i s ohledem na soukromoprávní závazkové vztahy, které na referenční sazby odkazují (např. úvěrové smlouvy, notářské zápisy se svolením k přímé vykonatelnosti atd.). V případě Slovenska je pravidlo o nahrazení obsaženo v § 17 odst. 1 zákona č. 659/2007 Z. z. o zavedení meny euro v Slovenskej republike.⁸⁴

---

⁸³ Například vládní návrh novely zákona o bankách, který byl předložen do Poslanecké sněmovny 12. ledna 2010 jako sněmovní tisk č. 1018, navrhoval novelizovat § 41e odst. 2 zákona o bankách v návaznosti na novelizaci *Směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 94/19/ES*, která byla změněna *Směrnici Evropského parlamentu a Rady č. 2009/14/ES* tak, že částka pro náhradu oprávněné osobě by se měla zvýšit na „100 000 eur“. Až v průběhu legislativního procesu byla zkratka správně opravena z „eur“ na „EUR“ a schválený zákon č. 156/2010 Sb., který novelizuje zákon o bankách, tedy již obsahuje správnou zkratku společné měny.

⁸⁴ „Kde sa v iných všeobecne záväzných právnych predpisoch, v rozhodnutiach orgánov verejnej moci, zmluvách alebo iných právnych prostriedkoch používa pojem „základná úroková sadzba Národnej banky Slovenska“, „diskontná sadzba Národnej banky Slovenska“, „diskontná úroková sadzba“ alebo „diskontná sadzba Štátnej banky česko-slovenskej“, odo dňa zavedenia eura sa tým rozumie základná úroková sadzba Európskej centrálnej banky...“

Odkazy na kurzy stanovené ČNB nalezneme v právních předpisech, které uvádějí částky (prahové hodnoty, minimální výše) v eurech a je potřeba je přepočítat na Kč (např. minimální základní/vlastní kapitál finančních institucí). Jak by se měly tyto odkazy na kurz ČNB po zavedení eura co nejefektivněji nahradit? V úvahu připadají stejné možnosti jako v případě nahrazení referenčních sazeb ČNB. V tomto případě bylo při zavedení eura na Slovensku pravidlo o nahrazení referenčních kurzů Národní banky Slovenska rovněž obsaženo v zákoně č. 659/2007 Z. z. o zavedení meny euro v Slovenskej republike, a to v ustanovení § 17 odst. 2.

Jak uvádím dále v souvislosti s tzv. obecným zákonem o zavedení eura (kapitola 2.2.3 této práce), Legislativní rada vlády se zatím staví odmítavě k tzv. nepřímé novelizaci zákona. Nedoporučuje obecným pravidlem zakotveným v obecném zákoně novelizovat všechny zákony daného druhu, tj. obsahující odkazy na referenční sazby nebo odkazy na českou měnu. Domnívám se, že tento názor by se měl přehodnotit a Legislativní pravidla vlády by mohly být změněny, protože zakotvení pravidel v obecném zákoně je méně náročné a bez zakotvení takového pravidla by se mohlo stát, že by předmětné ustanovení v zákoně mohlo být při jeho novelizaci opomenuto nebo by mohla být přímo opomenuta jeho novelizace.

2.1.3.3 Odstranění inkompatibilit

V souvislosti se zavedením eura vyvstane potřeba odstranění nekompatibilit, které by v právních předpisech po zavedení eura vznikly. V případě, kdy zákon stanoví povinnost provádět příslušnou operaci v Kč (např. povinnost mezibankovního platebního styku v Kč, výplata náhrad v Kč při pojištění vkladů), nebude možná přímá aplikace evropské legislativy (nejedná se o přepočet konkrétní částky).⁸⁵ Další inkompatibilitu nacházíme v zákoně o pojišťování a financování vývozu se státní podporou, který řeší pojištění rizik kurzové ztráty české koruny vůči cizím měnám - ani tady nebude možná přímá aplikace evropské legislativy. Inkompatibilní bude například i ustanovení v zákoně o kolektivním investování stanovující, že vlastní kapitál investiční společnosti musí činit „v korunách českých alespoň částku odpovídající 125 000 EUR.“ Po zavedení eura již koruny české nebudou existovat a tohle ustanovení se stane

---

⁸⁵ Národní plán zavedení eura v České republice, cit. d., s. 39.

matoucí a nadbytečné. Ve všech výše uvedených případech navrhuji proto s odkazem na zásadu právní jistoty a nerozpornosti právního řádu novelizovat takové právní předpisy. Zakotvení obecného pravidla nahrazení nekompatibilních ustanovení v tzv. obecném zákoně o zavedení eura podle mého názoru nelze v tomto případě použít.

2.1.4 Konzultace přípravy legislativy s ECB

V kapitole o legislativních změnách v souvislosti se zavedením eura bych se chtěl zmínit o povinnosti jednotlivých členských států EU konzultovat s ECB přípravu legislativy, která spadá do její působnosti podle ustanovení SFEU, což platí pro většinu legislativy související se zavedením jednotné měny. Tato povinnost vyplývá z čl. 2 odst. 1 Rozhodnutí Rady (ES) č. 98/415/ES z 29. června 1998 o konzultacích vnitrostátních orgánů s Evropskou centrální bankou k návrhům právních předpisů.⁸⁶ Smyslem poradní úlohy ECB je zajistit, aby vnitrostátní orgány využívaly odborných znalostí a zkušeností ECB, což přispívá k obecným cílům EU, zajišťuje, že vnitrostátní právní předpisy jsou v souladu s právním rámcem ESCB a s politikou ECB, a podporuje výměnu informací a komunikaci mezi ECB a veřejností. Konzultační povinnost se vztahuje pouze na ty předpisy, které budou právně závazné a všeobecně použitelné v dotčeném členském státě. Záležitosti spadající do oblasti působnosti ECB zahrnují základní úkoly ESCB podle SFEU, zejména ty, které jsou uvedeny v čl. 127 odst. 2 SFEU: a) provádění měnové politiky EU, b) provádění devizových operací, c) správa oficiálních devizových rezerv členských států a d) podpora plynulého fungování platebních systémů. Rovněž Rozhodnutí Rady (ES) č. 98/415/ES obsahuje demonstrativní výčet kategorií záležitostí, které musí být s ECB konzultovány: a) měnové záležitosti, b) platební prostředky, c) národní centrální banky, d) shromažďování, sestavování a šíření statistických údajů v oblastech měny, financí, bankovníctví, platebních systémů a platební bilance, e) platební a zúčtovací systémy a f) pravidla pro finanční instituce, pokud významně ovlivňují stabilitu finančních institucí a trhů. K posledním konzultacím vnitrostátních orgánů ČR patří konzultace ČNB ohledně návrhu zákona o oběhu

---

⁸⁶ Úř. věst. L 189, 3.7.1998, s. 42—43. Bližší pokyny k povinnosti konzultace s ECB obsahuje Příručka ke konzultacím vnitrostátních orgánů s Evropskou centrální bankou [online] [citováno 19. února 2010]. Dostupné z <<http://www.ecb.int/pub/pdf/other/guideconsultationecb2005cs.pdf>>

bankovek a mincí, který by měl novelizovat zákon o ČNB. ECB k návrhu zákona zaujala dne 18. června 2009 svoje stanovisko pod č.j. CON/2009/52, které obsahovalo řadu připomínek.⁸⁷

2.2 Hlavní legislativní změny v souvislosti se zavedením eura

2.2.1 Ústava ČR

Zavedení jednotné měny v ČR nevyvolá podle posledních názorů odborníků potřebu reformulace čl. 98 Ústavy ČR, který zakotvuje měnovou suverenitu ČNB. Vzhledem k čl. 10a Ústavy ČR, který vytvořil ústavní základ pro přenos pravomocí orgánů ČR na mezinárodní organizaci nebo instituci, nebude potřeba v Ústavě ČR explicitně deklarovat, že kompetence ČNB v oblasti měnové politiky s cílem zajistit cenovou stabilitu se přenášejí na ECB.⁸⁸

V souvislosti s prezidentským vetem nového zákona o ČNB (blíže v části 2.2.2 této práce) prezident spatřoval rozpor obsahu nového zákona o ČNB s ukotvením hlavního cíle centrální banky v Ústavě ČR (péče o cenovou stabilitu). Ve svém vyjádření v této souvislosti uvedl, že je právně sporné, zda vůbec může být taková změna přenosu pravomocí přijata prostým zákonem beze změny Ústavy ČR.⁸⁹ Tato otázka je spíše otázkou pro právníky z oboru ústavního práva, domnívám se však, že referendum, které v červnu 2003 schválilo Smlouvu o přistoupení ČR k ES, schválilo i přenos pravomocí ČNB na ECB, na které se v současnosti aplikuje výjimka ve smyslu čl. 139 SFEU.

Od reformulace čl. 98 Ústavy ČR je třeba odlišit případnou novelu čl. 62 Ústavy ČR. Ve

---

⁸⁷ Stanovisko Evropské centrální banky ze dne 18. června 2009 k oběhu bankovek a mincí (CON/2009/52) [citováno 7. září 2010]. Dostupné z <www.ecb.int/ecb/legal/pdf/cs_con_2009_52_f.pdf>

⁸⁸ V této souvislosti se k případné změně Ústavy na žádost ČNB vyjádřil dopisem ze dne 21. listopadu 2007 č.j. 2007/2501/1 předseda Ústavního soudu České republiky JUDr. Rychetský v tom smyslu, že v souvislosti s připravovaným návrhem nového zákona o ČNB změna Ústavy ČR nebude nutná (Důvodová správa k vládnímu návrhu zákona o České národní bance – sněmovní tisk č. 800 [online] [citováno 23. června 2010]. Dostupné z <<http://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?o=5&T=800>>).

⁸⁹ Prezident vetoval zákon o České národní bance – webové stránky prezidenta ČR [online] [citováno 25. dubna 2010]. Dostupné z <<http://www.hrad.cz/cs/prezident-cr/rozhodnuti-prezidenta/vracene-zakony-parlamentu/12.shtml>>.

smyslu čl. 62 písm. k) Ústavy ČR prezident republiky jmenuje členy Bankovní rady ČNB. Prezident tak činí bez jakéhokoli omezení, neboť se jedná o pravomoc zařazenou do čl. 62 Ústavy ČR, ačkoli v minulosti existovaly i názory, že tato pravomoc podléhá kontrasignaci podle čl. 63 odst. 3 Ústavy ČR. Tyto názory svůj výklad opíraly o interpretaci vzájemného vztahu mezi ustanovením čl. 62 písm. k) Ústavy ČR a zákonem č. 6/1993 Sb., o ČNB, pokud se týká ustanovení tohoto zákona pojednávajících o Bankovní radě ČNB. Zmíněná situace však byla vyřešena nálezem pléna Ústavního soudu 14/01 ve prospěch Ústavy ČR s tím, že se jedná o samostatnou pravomoc prezidenta, která nepodléhá kontrasignaci.⁹⁰ Ani v tomto ohledu by případná změna Ústavy ČR nebyla pro přijetí eura nezbytná, neboť unijní právo považuje způsob jmenování funkcionářů národních centrálních bank za věc národního práva.⁹¹

2.2.2 Nový zákon o ČNB

Platný zákon o ČNB je dle konstatování poslední Konvergenční zprávy EK z května 2010, neslučitelný s články 130 a 131 SFEU a Protokolem (č. 4) o statutu Evropského systému centrálních bank a Evropské centrální banky (dále jen „Statut ESCB/ECB“).⁹² Neslučitelnost spatřuje Konvergenční zpráva zejména v těchto oblastech: začlenění centrální banky do ESCB v době přijetí eura, nezávislost centrální banky a zákaz měnového financování. Zákon o ČNB obsahuje podle Konvergenční zprávy dále nedostatky související s úlohou ECB v oblasti mezinárodní spolupráce, úlohou ECB a EU při shromažďování statistických údajů a jmenování externích auditorů, podporou bezproblémového fungování platebních systémů, neexistencí povinnosti dodržovat režim finančního výkaznictví Eurosystemu u operací národní centrální banky, osobní nezávislostí a zákazem měnového financování.⁹³

Citovaná Konvergenční zpráva EK z května 2010 je však mnohem stručnější nežli

---

⁹⁰ Nález Ústavního soudu ČR Pl. ÚS 14/01 ze dne 20. června 2001 vyhlášený ve Sbírce zákonů pod číslem 285/2001 Sb.

⁹¹ TOMÁŠEK, M.: Legislativní dopady přijetí eura. *Bankovníctví*, roč. 14, č. 1 (2006), s. 15 – 16.

⁹² Konvergenční zpráva 2010 – materiál Evropské komise z května 2010 [online] [citováno 22. května 2010]. Dostupné z <http://www.zavedenieura.cz/cps/rde/xbcr/euro/EK_CON_REP_2010_cs_pdf.pdf>, s. 9

⁹³ Tamtéž, s. 9.

Konvergenční zpráva EK z roku 2008. Ta byla sestavena v době, kdy ještě nebyl v legislativním procesu nový zákon o ČNB. Ten sice prezident v dubnu 2010 vetoval, Konvergenční zpráva 2010 však předpokládala jeho přijetí. Z důvodu jeho nepřijetí bude proto podle mého názoru nutné při přípravě nového zákona o ČNB (bez ohledu na jeho případnou podobnost s tím, který vetoval prezident) zohlednit výtky Konvergenční zprávy 2008, kde EK i ECB upozorňovaly na mnohem více nedostatků. Nesoulad spatřovala Konvergenční zpráva 2008 např. v tom, že povinnost ČNB podávat Poslanecké sněmovně nejméně dvakrát ročně k projednání zprávu o měnovém vývoji dle § 3 zákona o ČNB a možnost Poslanecké sněmovny vyžádat si doplnění zprávy ohrožuje institucionální nezávislost ČNB. V souvislosti s povinností ČNB předkládat Poslanecké sněmovně roční zprávu o výsledku svého hospodaření zakotvené v § 47 zákona o ČNB, kterou Poslanecká sněmovna může schválit, vzít na vědomí, nebo odmítnout, spatřuje Konvergenční zpráva zásah do finanční a institucionální nezávislosti ČNB. Úprava důvodů odvolání členů bankovní rady a guvernéra prezidentem republiky uvedená v § 6 zákona o ČNB neodráží dle EK zcela přesně úpravu v čl. 14 odst. 2 Statutu ESCB/ECB, proto EK navrhuje případné problémy s interpretací tzv. osobní nezávislosti členů ČNB eliminovat zakotvením odkazu na čl. 14 odst. 2 Statutu ESCB/ECB.⁹⁴

V oblasti integrace ČNB do systému ESCB EK i ECB upozorňují na to, že zákon o ČNB (§ 2 odst. 2 písm. a), § 5 odst. 1 a část V) neuznává pravomoc ECB určovat měnovou politiku v ČR. Zákon o ČNB (§ 5 odst. 1 a 2 písm. a), § 23, § 25, § 26, § 28, § 29, § 32 a § 33) dále ponechává v kompetenci ČNB určení nástrojů k realizaci měnové politiky a opět neuznává pravomoci ECB v této oblasti. ČNB je podle § 2 odst. 2 písm. b) zákona o ČNB zmocněna vydávat bankovky a mince. Podrobná pravidla pro řízení peněžního oběhu jsou stanovena v § 12 až § 22 zákona o ČNB. Ani jedno ustanovení však podle EK a ECB neuznává pravomoc ECB v této oblasti. Zákon o ČNB v § 1 odst. 4 a v § 35 písm. d) podle EK a ECB neuznává pravomoc ECB v oblasti správy oficiálních devizových rezerv členských států, které zavedly euro jako svou měnu. Podle § 35 písm. a) zákona o ČNB stanoví ČNB režim kurzu české měny k cizím měnám po projednání s vládou. Tento postup není slučitelný se zavedením eura pro rozpor s čl. 111 Smlouvy o ES (nově čl. 138 a 219 SFEU) a čl. 14.3 Statutu ESCB/ECB, podle kterého přijímá

---

⁹⁴ Konvergenční zpráva 2008 – materiál Evropské komise z května 2008 [online] [citováno 22. května 2010]. Dostupné z <http://ec.europa.eu/economy_finance/publications/publication12574_en.pdf>

konečné rozhodnutí pro země eurozóny v oblasti měnových kurzů Rada ECOFIN. Výběr auditora ČNB uvedený v § 48 odst. 2 zákona o ČNB, tj. na základě dohody bankovní rady ČNB s ministrem financí, je podle EK i ECB v rozporu s čl. 27 Statutu ESCB/ECB, podle kterého musí být externí auditor doporučen Radou guvernérů a schválen Radou EU. V § 48 zákona o ČNB by podle ECB měla být výslovně upravena rovněž závaznost pravidel ESCB ve smyslu Eurosystemu⁹⁵ pro účetnictví a výkaznictví ČNB. ECB dále upozorňuje na ustanovení § 40 zákona o ČNB, které ČNB opravňuje ke sjednávání dohod se zahraničními bankami a mezinárodními finančními institucemi. Toto ustanovení tak nerespektuje pravidla stanovená pro mezinárodní spolupráci v čl. 6.2 Statutu ESCB/ECB, podle kterého se národní centrální banky mohou účastnit v mezinárodních měnových institucích pouze se souhlasem ECB. Další ustanovení zákona o ČNB (§ 5 odst. 2 a § 37) podle EK neuznávají legislativní pravomoc ECB v určitých oblastech podle čl. 110 Smlouvy o ES (nově čl. 132 SFEU) a čl. 14.3 a 34 Statutu ESCB/ECB. Zákon o ČNB rovněž nepočítá s možností ukládání sankcí ze strany ECB. Neslučitelnost v oblasti zákazu rozpočtového financování dle čl. 123 SFEU je spatřována v zákoně č. 229/2009 Sb., o finančním arbitru, ve znění pozdějších předpisů, v jehož ustanovení § 1 odst. 2 se ČNB zavazuje poskytnout v odůvodněném rozsahu na své náklady administrativní zajištění výkonu činnosti arbitra, včetně úhrady výdajů spojených s činností osob pověřených podle tohoto zákona. Plat a další stanovené požitky arbitra a jeho zástupce jsou dle tohoto ustanovení též nákladem ČNB. Neslučitelnost v této oblasti je spatřována i v § 30 odst. 2 zákona o ČNB, kde výjimky z obecného zákazu poskytování návratných finančních prostředků nebo jiné finanční podpory ze strany ČNB jsou širší než ty, které uvádí čl. 101 odst. 2 Smlouvy o ES (nově čl. 123 SFEU).

Jelikož je současné znění zákona o ČNB neslučitelné s SFEU a Statutem ESCB/ECB ve více oblastech, uvažovalo se o velké novele zákona o ČNB. Česká legislativa nakonec před rozsáhlou novelizací zákona o ČNB upřednostnila přípravu **nového zákona o ČNB**, v němž by byla zajištěna plná integrace ČNB do Eurosystemu. V praxi by to znamenalo předání rozhodovacích pravomocí v působnosti Eurosystemu (zejména měnová politika, správa oficiálních devizových rezerv, podpora fungování platebních systémů, peněžní oběh) z ČNB na

---

⁹⁵ Eurosystem je centrální bankovní systém eurozóny. Podle čl. 282 SFEU se skládá z ECB a národních centrálních bank šestnácti (od 1.1.2011 sedmnácti) členských států EU, jejichž měnou je euro.

ECB. ČNB se stane výkonnou složkou Eurosystemu, která bude rozhodnutí ECB realizovat. ČNB pak nebude vytvářet měnovou politiku ČR, ta bude v rukou ECB a ČNB se na ní bude pouze podílet. Úkoly, které realizovala ČNB v rámci svých národních úkolů (např. dohled nad finančním trhem, prodej státních dluhopisů nebo vypořádávání obchodů s cennými papíry) zůstanou nezměněny.⁹⁶ Hlavním cílem ČNB bude podílet se v rámci ESCB a v souladu s jeho měnovou politikou na cenové stabilitě. V novém zákoně o ČNB by už nemělo být ustanovení, že pokud tím není dotčen její hlavní cíl, ČNB podporuje obecnou hospodářskou politiku vlády vedoucí k udržitelnému hospodářskému růstu (§ 2 odst. 1 zákona o ČNB). Stejně jako současný zákon o ČNB i nový zákon o ČNB by měl zakotvit zásadu, že ČNB jedná v souladu se zásadou otevřeného tržního hospodářství.

Vládní návrh zákona o ČNB byl 15. května 2010 i přes odpor Senátu schválen Parlamentem ČR.⁹⁷ Prezident však návrh zákona o ČNB vetoval 3. června 2010. Svě odmítnutí zdůvodnil zejména tím, že v ČR nebyla ukončena debata o zavedení společné evropské měny a že legisvakanní lhůta zákona, která je vázána na zavedení eura v ČR, je vázána na zcela nejistou skutečnost, která nemusí nastat.⁹⁸ Prezident spatřoval problém zákona i v ukotvení hlavního cíle centrální banky do Ústavy ČR (čl. 98 stanoví za hlavní cíl péči o cenovou stabilitu).⁹⁹ Prezident svým odmítnutím podpisu zákona ukončil celý legislativní proces zákona, protože Poslanecká sněmovna před volbami v červnu 2010 už veto prezidenta nestihla přehlasovat. Před zavedením eura v ČR tedy bude muset zákon o ČNB (případně novela zákona o ČNB) znovu projít Poslaneckou sněmovnou, Senátem a získat prezidentův podpis.

---

⁹⁶ Národní plán zavedení eura v České republice, cit. d., s. 40.

⁹⁷ Vládní návrh zákona o České národní bance – sněmovní tisk č. 800 [online] [citováno 23. června 2010]. Dostupné z <<http://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?o=5&T=800>>

⁹⁸ "Vzhledem k tomu, že dosud ani zdaleka není vyřešena ryze politická otázka, kterou je samo případné přijetí eura, popřípadě termín jeho přijetí, je legisvakanní lhůta bezprecedentně vázána na zcela nejistou skutečnost, která nemusí nastat, popřípadě může nastat za dnes ještě neznámých okolností, které by mohly změnit pohled na to, jak má tento zákon vypadat," uvedl prezident (Klausovo gesto: pohřbil zákon nutný pro euro – článek v Hospodářských novinách ze dne 4.6.2010 [online] [citováno 11. června 2010]. Dostupné z <<http://hn.ihned.cz/c1-44067150-klausovo-gesto-pohrbil-zakon-nutny-pro-euro>>).

⁹⁹ Prezident vetoval zákon o České národní bance, cit. d., s. 1.

I přes skutečnost, že návrh zákona o ČNB nebyl schválen, podle mého názoru vzhledem k náročnosti jeho přípravy lze předpokládat, že bude předložen Poslanecké sněmovně ve stejném znění za podmínky, že v mezidobí nedojde ke změně předmětné unijní legislativy. Změny by mohly nastat v oblasti posílení pravomocí ECB případně EK z důvodu zvyšující se zadluženosti některých členů eurozóny (Řecko, Španělsko, Portugalsko, Irsko). Návrh zákona byl připraven v rámci ČNB expertním týmem a rovněž byl kladně posouzen ze strany ECB, není potřebné podle mého názoru před opětovným předložením návrhu zákona Poslanecké sněmovně měnit jeho obsah. V této práci budu proto vycházet z předpokladu, že zákon o ČNB bude Poslanecké sněmovně v budoucnu předložen v nezměněné podobě. Schválení zákona vyplývá z Národního plánu zavedení eura, který by vláda ČR měla plnit. Národní plán zavedení eura dále stanovuje, že zákon by měl být přijat v dostatečném časovém předstihu.¹⁰⁰ K schválení zákona a tudíž k jeho platnosti by mělo dojít do období před poslední konvergenční zprávou před zavedením eura s tím, že účinnost bude podobně jako účinnost většiny ustanovení tzv. obecného zákona o zavedení eura odsunuta k datu zavedení eura v ČR.

Značná část dosavadní působnosti ČNB po zavedení eura přejde do kompetence evropských institucí a bude upravena přímo účinnou evropskou legislativou (půjde zejména o SFEU a Statut ESCB/ECB). V tomto případě nepůjde o transpozici, jak je tomu v případě směrnic, kdy evropský právní předpis je realizován prostřednictvím národního předpisu, sám však za běžných okolností není přímo účinný. Návrh zákona o ČNB byl proto založen na adaptačním principu ve smyslu článku 19 Metodických pokynů pro zajišťování prací při plnění legislativních závazků vyplývajících z členství České republiky v Evropské unii,¹⁰¹ který zahrnuje především odstranění těch ustanovení národní legislativy, která jsou v rozporu s právem EU a dále vytvoření právních podmínek, aby se právo EU mohlo přímo aplikovat. Opakování ustanovení přímo aplikovatelného evropského práva (SFEU, Statut ESCB/ECB, Nařízení Rady (ES) č. 1103/1997 o některých opatřeních souvisejících se zavedením eura a Nařízení Rady (ES) č. 974/1998 o zavedení eura) v národních právních předpisech je možné pouze výjimečně. Článek 21 odst. 2 Metodických pokynů takovou adaptaci připouští v případech, kdy není možné zajistit

---

¹⁰⁰ Národní plán zavedení eura v České republice, cit. d., s. 40.

¹⁰¹ Metodické pokyny pro zajišťování prací při plnění legislativních závazků vyplývajících z členství České republiky v Evropské unii, cit. d., s. 21 – 22.

přehlednost a srozumitelnost českého právního řádu jiným způsobem, a pokud si řádná aplikace vyžádá složité kombinace ustanovení nařízení a českého právního řádu. Jak konstatuje důvodová zpráva: v zájmu homogenity a logiky nového zákona se určitým citacím evropské legislativy nešlo ubránit (např. cíl, hlavní úkoly centrální banky v rámci ESCB).¹⁰² Většina statutů centrálních bank však výše uvedené řeší odvolávkami na příslušná ustanovení SFEU, Statutu ESCB/ECB nebo unijních nařízení, aby byl patrný unijní původ takových ustanovení.

Návrh zákona o ČNB dle důvodové zprávy vychází ze současné právní úpravy postavení centrální banky a zachovává její stěžejní principy a instituty tím, že respektuje ústavně zakotvenou skutečnost, že ČNB je ústřední bankou státu a právnickou osobou s vlastním majetkem. Hlavním cílem ČNB bude podílet se v rámci ESCB a v souladu s jeho politikou na udržování cenové stability. Nejvyšším kolegiálním řídicím orgánem ČNB bude pětičlenná bankovní rada (v současnosti je bankovní rada sedmičlenná). Uspořádání vztahů ČNB k ostatním ústavním institucím ČR zůstane zásadně stejné a bude reflektovat princip nezávislosti centrální banky. V návrhu zákona o ČNB je zdůrazněn vztah ČNB k ESCB a ECB s tím, že je zdůrazněno, že ČNB bude vyvíjet svou činnost jednak v rámci ESCB a jednak vykonávat svou činnost i mimo tento systém. Činnost v rámci ESCB, která je vykonávána zásadně obdobně všemi centrálními bankami členských států EU, bude spočívat zejména v oblasti měnové, peněžní, statistické a v oblasti platebních systémů. Mimo ESCB bude dominantní činností ČNB výkon dohledu nad finančním trhem. Rada guvernérů ECB by však mohla dvoutřetinovou většinou odevzdaných hlasů rozhodnout, že tato funkce ČNB je v rozporu s cíli a úkoly ESCB (čl. 14.4 Statutu ESCB/ECB). Dohled nad finančním trhem bude ČNB vykonávat na vlastní odpovědnost a na vlastní účet a nebude pokládána za součást činnosti ESCB.

Nový zákon o ČNB by měl upravit zejména tyto okruhy otázek:¹⁰³

- plná integrace ČNB do ESCB (Eurosystému);

---

¹⁰² Vládní návrh zákona o České národní bance, cit. d., s. 8.

¹⁰³ Přehled úkolů v oblasti působnosti ČNB a nástin dalších úkolů v souvislosti se zavedením eura v ČR – dokument ČNB z 13.1.2005 [online] [citováno 7. září 2010]. Dostupné na <http://www.cnb.cz/miranda2/export/sites/www.cnb.cz/cs/mezinarodni_vztahy/euro/download/euro_13_01_05.pdf>

- formulace cílů ČNB v souladu se SFEU a Statutem ESCB/ECB;
- rozčlenění úkolů, které ČNB plní v rámci ESCB a kterými je pověřena na národní úrovni;
- nové vymezení působnosti ČNB, kde rozhodovací pravomoci přecházejí na ECB, resp. jiné orgány EU (měnová a kurzová politika, správa devizových rezerv);
- povinnosti ČNB vůči ESCB (statistika, účetnictví);
- formulace úkolů rozhodovacích orgánů ČNB, podmínky pro zastávání funkce, pro odvolání;
- kontrola hospodaření ČNB, vnější audit, vztahy k Parlamentu ČR;
- ochrana služebního tajemství v souladu se Statutem ESCB/ECB;
- ve srovnání se současnou úpravou zrušení všech ustanovení zákona o ČNB, které se stanou po zavedení eura obsoletními (např. zastavení publikování dekadní bilance).

Co se týče měnového statutu (viz kapitola 1.3 této práce) navrhovaný zákon o ČNB měl obsahovat výslovně ustanovení o měně euro, i když to z hlediska priority evropského práva nebylo nutné vzhledem k tomu, že euro bylo v členských zemích eurozóny zavedeno na základě rozhodnutí evropských orgánů (novelizací Nařízení Rady (ES) č. 974/1998 o zavedení eura): "Měnou České republiky je euro (§ 32 odst. 1). Zkratka názvu eura je „EUR“, symbolem eura je „€“ (§ 32 odst. 2). Měnovou jednotkou je jedno euro, které se dělí na sto centů (§ 32 odst. 3). Zákonným platidlem na území České republiky jsou eurobankovky a euromince (§ 32 odst. 4)." Dle důvodové zprávy bylo výše uvedené ustanovení do návrhu zákona začleněno z hlediska úplnosti a z důvodu právní jistoty.¹⁰⁴ Kromě novelizace Nařízení Rady (ES) č. 974/1998 bude euro v ČR zavedeno rovněž změnou Nařízení Rady (ES) č. 2866/1998 o přepočítacích koeficientech mezi eurem a měnami členských států přijímajících euro.

V legislativním procesu je v současnosti (listopad 2010) vládní **návrh zákona o oběhu bankovek a mincí**,¹⁰⁵ který by měl samostatně upravovat problematiku peněžního oběhu. Jeho cílem je zakotvit do českého právního řádu ustanovení, která upravují oběh a ochranu bankovek a

---

¹⁰⁴ Vládní návrh zákona o České národní bance, cit. d., s. 24.

¹⁰⁵ Vládní návrh zákona o oběhu bankovek a mincí - sněmovní tisk č. 178/0 [online] [citováno 15. listopadu 2010]. Dostupné z <<http://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?o=6&T=178>>

mincí, a to jak českých korun, tak i jednotné evropské měny. Nabytí účinnosti zákona se předpokládá k 1. dubnu 2011. Návrh zákona novelizuje současný zákon o ČNB, který bude platný a účinný až do posledního dne před zavedením eura. Přestože ČR dosud není členskou zemí eurozóny, je povinna již nyní na svém území uplatňovat přímo použitelné právní předpisy EU, resp. transponovat do české legislativy ustanovení aktů vydaných ECB, které nemají přímý účinek v členských státech EU. Zákon by měl jednoznačně stanovit práva a povinnosti subjektů, které jsou účastníky peněžního oběhu a jejichž povinnosti jsou dosud stanoveny pouze vyhláškou č. 37/1994 Sb., kterou se stanoví postup při příjmu peněz a nakládání s nimi a při poskytování náhrad za necelé a poškozené bankovky a mince. Do zákona se proto přejímají některá ustanovení této vyhlášky, kterou se stanoví postup při příjmu peněz a při nakládání s nimi a při poskytování náhrad za necelé a poškozené bankovky a mince. Zákon by měl dále stanovit práva a povinnosti ČNB ve vztahu k bezpečnostním agenturám a jiným subjektům, které poskytují placené služby v oblasti zpracování peněz a připravit legislativní podmínky pro případné změny struktury subjektů působících v oblasti zpracování, úschovy a distribuce platidel.¹⁰⁶

Předpokládá se, že zákon o oběhu bankovek a mincí bude po dílčích úpravách platit i po zavedení eura jako národní měny. Změny, které bude podle mého názoru nutno provést, budou především terminologické, např. nahrazení termínů „bankovky“ a „mince“ termíny „eurobankovky“ a „euromince“ nebo termínu „pamětní mince“ pojmem „sběratelské mince“ atd. Budoucí úpravy se budou muset vypořádat s faktem, že po zrušení výjimky se podle článku 10 a článku 11 Nařízení Rady (ES) č. 974/98 ze dne 3. května 1998 o zavedení eura stanou eurobankovky a euromince zákonnými platidly i na území ČR. Dále bude nutno změnit i odkazy z nyní platného zákona o ČNB na odkazy na nový zákon o ČNB, který nabude účinnosti (převážná část jeho ustanovení) dnem přijetí eura jako české měny.

2.2.3 Zákon o zavedení eura

V souladu s Nařízením Rady (ES) č. 974/1998 by ČR měla zvážit volbu vhodné právní úpravy týkající se zavedení eura - jeho legislativní zakotvení a dále stanovení základních pravidel

---

¹⁰⁶ Tamtéž, s.13.

pro přepočítání cen, závazků, účtů, pravidel postupu při výměně oběživa atd. Jako možné se jeví upravit tyto oblasti v rámci nového zákona o ČNB, nebo je řešit v rámci jednoho či více samostatných právních předpisů. ČR se podle Národního plánu zavedení eura rozhodla výše uvedené otázky upravit v rámci **obecného zákona o zavedení eura a o opatřeních souvisejících s jeho zavedením** (dále jen „Obecný zákon“).¹⁰⁷

Obecný zákon by měl poskytnout základní právní rámec pro úspěšný a hladký přechod na novou měnu. Obecný zákon bude také východiskem pro novelizaci dalších právních předpisů nutnou pro zavedení eura. Přestože stricto sensu není z pohledu práva EU rozsáhlá novelizace právního řádu členského státu nezbytná, neboť se použijí přímo aplikovatelné unijní nařízení, podle kterého se odkazy na národní měnu považují za odkazy na euro podle příslušných přepočítacích koeficientů,¹⁰⁸ většina členských států vzhledem k zachování principu právní jistoty přikročila k tomu, že tzv. **změnovým zákonem** (dále jen „Změnový zákon“) změnila ve svých právních předpisech částky a odkazy na národní měnu. Změnový zákon může být buď součástí Obecného zákona, jak tomu bylo částečně u slovenského zákona o zavedení eura nebo může být předkládán samostatně. ČR se v současnosti v návaznosti na Národní plán zavedení eura přiklání k variantě předložit Změnový zákon samostatně. To znamená, že vedle Obecného zákona bude připraven ještě Změnový zákon, který bude konkrétně novelizovat jednotlivé právní předpisy obsahující odkazy na národní měnu.¹⁰⁹ Rozdíl obsahové náplně Změnového zákona a Obecného zákona je podle mého názoru v tom, že zatímco Změnovým zákonem je prováděno přizpůsobení existujících právních předpisů dotčených zavedením eura, Obecný zákon by měl řešit specifické jednorázové problémy vyvolané výlučně přechodem na novou měnu.

V souvislosti s přípravou Obecného zákona je nutné zmínit, že v současnosti není možná tzv. nepřímá novelizace zákona, kdy nemůže právní předpis pozdější, podle obecné zásady „lex

---

¹⁰⁷ Národní plán zavedení eura v České republice, cit. d., s. 56.

¹⁰⁸ Čl. 14 Nařízení Rady (ES) č. 974/98 stanoví: „Odkazují-li právní nástroje existující v den předcházející dni přechodu na hotovostní euro na národní měnové jednotky, považují se tyto odkazy za odkazy na jednotku euro podle příslušných přepočítacích koeficientů. Použijí se pravidla pro zaokrouhlování stanovená v Nařízení Rady (ES) č. 1103/97.“

¹⁰⁹ Obecný zákon o zavedení eura v České republice, cit. d., s. 3.

posterior derogat legi priori“, prostým zavedením peněžní jednotky euro na území ČR nepřímě měnit právní předpis dřívější. Podle čl. 54 odst. 1 Legislativních pravidel vlády je striktně vyžadována pouze tzv. novela přímá, kdy se novelizace provádí vždy novelizací stejného předpisu.¹¹⁰ To souvisí rovněž s čl. 2 odst. 2 písm. a) Legislativních pravidel vlády, podle něhož je při přípravě návrhu právního předpisu třeba dbát na to, aby se stal organickou součástí právního řádu. Domnívám se, že právě z těchto důvodů bylo navrženo přijetí Změnového zákona vedle Obecného zákona. V této souvislosti je třeba upozornit na výjimku z pravidla nepřímé novely, která byla využita při přechodu z československých korun na koruny české (více v kapitole 1.5 této práce).

Některé členské státy EU, které euro zavedly, obecný zákon nemají. Obecný zákon v ČR je však potřebný, protože může efektivně zavést a upravit některá opatření obecného charakteru. Obecný zákon má význam i z hlediska právní jistoty, kdy při zavedení eura může být častokrát sporné, jaká je výše pokuty, správního poplatku nebo základního kapitálu a jestli se na danou skutečnost přímo aplikuje unijní právo nebo nikoliv. Obecný zákon může dále preventivně omezit možnost vzniku právních sporů a nároků z odpovědnosti státu za škodu způsobenou nesprávným úředním postupem v případech nesprávných přepočtů ze strany státních úřadů.

Obecný zákon bude hlavním právním předpisem ČR, který vytvoří předpoklady pro zajištění hladkého přechodu na novou měnu v ČR. Obsah Obecného zákona bude východiskem pro novelizaci dalších právních předpisů ČR nutnou pro zavedení eura. Bude navazovat na základní unijní nařízení týkající se zavedení eura a v podrobnostech tato základní unijní nařízení, včetně dalších souvisejících předpisů EU a judikatury SDEU provádět. Unijní nařízení jsou v členských státech bezprostředně použitelná, a to sama o sobě, bez vnitrostátního transpozičního či transformačního aktu, do něhož by byl promítnut obsah nařízení. Do jaké míry tedy zakotvit zavedení eura ve vnitrostátních předpisech, když nařízení transpozici do vnitrostátního práva nevyžadují a evropské právo takovou transpozici téměř vůbec nepřipouští? SDEU ve věci č. 34/73 Fratelli Variola SpA v. Amministrazione italiana delle finanze dello Stato ze dne

---

¹¹⁰ Legislativní pravidla vlády ČR, cit. d., s. 38.

10. října 1973¹¹¹ rozhodl, že lze výjimečně připustit, aby členský stát přenesl obsah nařízení do vnitrostátního předpisu členského státu. Podle SDEU je to možné zejména tehdy, pokud nařízení stanoví pouze základní principy určité úpravy a přenechává vnitrostátnímu právnímu řádu, aby tyto principy konkretizoval.

Obecný zákon bude obsahovat některá opatření související se zavedením eura jako zákonného platidla v ČR, a to zejména odkaz na přepočítací koeficient, způsob přepočtu z koruny na euro, případně na jiné měny, hlavní principy zaokrouhlování, konverze cen a duálního označování cen, způsob konverze peněžních prostředků na bankovních účtech, způsob konverze cenných papírů a ostatních investičních nástrojů, záruku neměnnosti dříve uzavřených právních závazků, správních a soudních rozhodnutí v souladu s principem kontinuity právních nástrojů, pravidla pro výměnu oběživa. Obecný zákon dále zakotví způsoby kontroly nad jeho dodržováním a sankce. Obecný zákon stanoví, který orgán bude sankce ukládat, vybírat, vymáhat a podle jakého právního předpisu a také určí, příjmem kterých rozpočtů sankce budou.¹¹²

Z hlediska odkazu na přepočítací koeficient v Obecném zákoně je nutné upozornit na skutečnost, že Obecný zákon bude odkazovat na předpis, který ke dni platnosti Obecného zákona ještě nebude existovat v takovém znění, aby obsahoval přepočítací koeficient. Přepočítací koeficient bude stanoven rozhodnutím Rady EU, které se promítne do novely Nařízení Rady (ES) č. 2866/1998. Tato novelizace výše uvedeného nařízení však bude účinná až ke dni zavedení eura.

Z Obecného zákona bude vycházet metodika zaokrouhlování a na ní naváže způsob duálního označování cen. Z duálně uváděných údajů by se mělo dat jednoduše rozlišit, který údaj je jen informativní a ve které měně se očekává platba (před zavedením eura budou tedy označeny koruny jako měna platby a údaj v euru bude informativní, po zavedení eura tomu bude naopak). Duální označování cen se povinně zavede nejpozději 1 měsíc po stanovení přepočítacího koeficientu a tato povinnost bude přetrvávat 12 měsíců po zavedení eura (po ukončení tohoto

---

¹¹¹ LEVASSEUR, A. A., SCOTT, R. F.: *The Law of the European Union: A New Constitutional Order. Material and Cases*. Durham, North Carolina : Carolina Academic Press, 2001, s. 507n.

¹¹² Obecný zákon o zavedení eura v České republice, cit. d., s. 8.

období se podnikatelům doporučí dobrovolně pokračovat v tomto systému ještě dalších 6 měsíců). Problematice duálního zobrazování je věnovaná kapitola 4.3 této práce.

Legisvakance Obecného zákona by měla být podle mého názoru stanovena tak, aby se všechny subjekty mohly v dostatečném časovém předstihu připravit na zavedení eura v ČR a na práva a povinnosti s tím spojené. V souladu s Národním plánem zavedení eura¹¹³ by měl Obecný zákon nabýt platnosti minimálně 18 - 24 měsíců přede dnem zavedení eura v ČR, aby na jeho základě mohly být připravovány další potřebné legislativní úpravy. Z důvodu komplikovanosti legislativního procesu (připomínkové řízení všech rezortů) se navrhuje, aby se s přípravou paragrafovaného znění začalo zhruba tři a půl roku před dnem zavedení eura.¹¹⁴ Účinnosti nabude Obecný zákon dnem zavedení eura. Některá jeho ustanovení by však měly nabít účinnosti ještě před tímto datem (např. ustanovení upravující pravidla týkající se konverze cen a duálního označování cen).

Slovenský zákon o zavedení eura

Zákon č. 659/2007 Z. z. o zavedení meny euro v Slovenskej republike vytvořil základní právní předpoklady pro zavedení eura na Slovensku a to vytvořením obecného právního rámce na organizované a plynulé řešení všech záležitostí, které souvisely s přechodem ze slovenské měny na euro, a to jednak už v procesu přípravy na zavedení eura a také během samotného přechodu ze slovenské měny na euro. Dle názoru prof. Tomáška jde z hlediska evropského práva o velmi moderní právní normu zohledňující veškeré právní předpisy evropského práva, ale i nejnovější judikaturu SDEU.¹¹⁵

Kromě textu tohoto zákona, který upravuje záležitosti související s duálním peněžním oběhem, postupem při výměnách slovenských bankovek a mincí za euro, záležitosti související se základní úrokovou sazbou a jinými referenčními úrokovými sazbami, jsou součástí zákona o

---

¹¹³ Národní plán zavedení eura v České republice, cit. d., s. 56.

¹¹⁴ Obecný zákon o zavedení eura v České republice, cit. d., s. 10.

¹¹⁵ TOMÁŠEK, M.: Nad novým slovenským zákonem o zavedení eura. *Bankovníctví*, roč. 16, č. 1 (2008), s. 34 – 35.

zavedení eura i novely dalších 27 zákonů (zákonů o Národní bance Slovenska, zákona o Nejvyšším kontrolním úřadě SR, obchodního zákoníku, zákonů z oblasti cenných papírů, investičních služeb, kolektivního investování, pojišťovnictví, bankovníctví nebo ochrany bankovních vkladů), které obsahují především úpravy související se zavedením eura. Z hlediska dosažení kompatibility slovenské legislativy týkající se centrální banky s evropským právem byla důležitá hlavně novela zákona o Národní bance Slovenska. Průvodní novely obsahovaly pouze minimum ustanovení o nahrazení částek ve slovenských korunách částkami v eurech, přičemž primárním důvodem těchto úprav nebyl propočet peněžních částek při přechodu ze slovenské měny na euro, ale harmonizace těchto sum s peněžními sumami v eurech v jiných evropských právních normách. Například novelou zákona o cenných papírech se minimální peněžní limit pro základní kapitál obchodníků s cennými papíry namísto peněžního vyjádření ve slovenských korunách (35 000 000 Sk) nahrazuje peněžním vyjádřením v eurech (730 000 eur). Je třeba zmínit, že částky ve slovenských korunách se nahrazovaly částkami v eurech zejména v případech, kdy částky tvořily prahové hodnoty (thresholds), ne splatné částky (payable amounts) ve smyslu definice „změny denominace“ dle článku 1 písmena j) Nařízení Rady (ES) č. 974/1998. Jelikož konverzní kurz nebyl ke dni schválení slovenského zákona (28. listopadu 2007) ještě určen (byl stanoven začátkem července 2008), nebylo ani možné zakotvit přepočet konkrétních splatných částek (payable amounts). Samotný zákon o zavedení eura se připravoval ve velkém časovém předstihu a budoucí konverzní kurz nešlo odhadnout.

Slovenský zákon o zavedení eura ve společných, přechodných a závěrečných ustanoveních (§ 24) obsahuje nepřímou novelizaci¹¹⁶ všech právních norem obsahujících pojmy "slovenské platidlo", "slovenské peniaze", "tuzemské peniaze", "slovenská mena", "domáca mena", "tuzemská mena", kterými se ode dne zavedení eura na Slovensku, v případě že zvláštní předpis nestanoví jinak, rozumí i měna euro a od skončení období duálního hotovostního peněžního oběhu pouze měna euro. Zkratky „Sk“ a „SKK“ použité v právních normách se nahrazují

---

¹¹⁶ V ČR nebude pravděpodobně možná taková nepřímá novelizace zákona. O možnosti využít nepřímou novelu se však vede debata s Legislativní radou vlády, která ještě není ukončena (Obecný zákon o zavedení eura v České republice, cit. d., s. 2 – 3).

zkratkami "euro" (symbol eura "€") a „EUR“. Pojmem "cudzia mena" nebo "zahraničná mena" se po zavedení eura a skončení duálního hotovostního peněžního oběhu myslí jiná měna než euro.

Vedle zákona o zavedení eura, který měl částečně charakter i změnového zákona (novelizoval 27 zákonů), byly na Slovensku přijaty po oficiálním stanovení konverzního kurzu i další právní normy, které již obsahovaly konkrétní přepočty splatných částek. Tyto zákony novelizovaly předpisy spadající pod jednotlivá ministerstva (např. zákon č. 477/2008 Z. z., kterým sa menia a doplňajú zákony v pôsobnosti Ministerstva spravodlivosti SR v oblasti civilného práva v súvislosti so zavedením meny euro v SR nebo zákon č. 435/2008 Z. z., ktorým sa menia niektoré zákony v pôsobnosti Ministerstva dopravy, pôšt a telekomunikácií SR v súvislosti so zavedením meny euro v SR). V oblasti finančního práva to byl zákon č. 270/2008 Z. z., který měnil a doplňoval zákon č. 510/2002 Z. z. o platobnom styku a zákon č. 8/2008 Z. z. o poisťovníctve.

Slovinský zákon o zavedení eura

Slovensko přijalo pouze stručný obecný zákon o zavedení eura (Zakon o uvedbi eura z 26. října 2006 Ur.l. RS, št. 114/2006),¹¹⁷ podle kterého se odkazy na národní měnu ve zvláštních právních předpisech považují za odkazy na euro v souladu s Nařízením Rady (ES) č. 1103/1997 a technická novelizace těchto předpisů se předpokládá v budoucnu u příležitosti jiných věcných novelizací těchto předpisů. Slovinský zákon byl na rozdíl od Slovenska přijat až po schválení oficiálního přepočítacího koeficientu, takže mohl obsahovat i konkrétní přepočty částek v tolařech na eura ve smyslu změnového zákona. Otázka dvojího označování cen byla upravena zvláštním zákonem (Zakon o dvojnem označevanju cen v tolarjih in evrih Ur.l. RS, št. 101/2005).

Slovinský zákon o zavedení eura upravil kromě metod přepočtu národní měny na euro a principu kontinuity závazků také podmínky výměny oběživa, zaokrouhlování, pravidla pro účetnictví, pravidla týkající se cenných papírů, vedení indexů a v neposlední řadě i pravidla

---

¹¹⁷ Zakon o uvedbi eura – slovinský zákon o zavedení eura [online] [citováno 15. listopadu 2010]. Dostupné z <<http://www.evro.si/en/slo-and-euro/documents/euro-adoption-act.pdf>>

dohledu nad zaváděním eura a s tím související sankce. Zákon stanovil období výměny slovinského tolaru v komerčních bankách a na poště bez poplatku pouze na dva měsíce (od 1. ledna 2007 do 1. března 2007). V tomto období zákon bankám a poště zakazoval účtovat jakékoliv poplatky za vklady národní měny na účty.

Zajímavostí je ustanovení čl. 25 slovinského zákona, které stanovuje, že dnem účinnosti tohoto zákona má být slovo „evro“ ve všech právních předpisech nahrazeno slovem „euro“. Tato změna psaní názvu jednotné měny vychází ze sporu o psaní názvu eura, který byl vyřešen kompromisem v říjnu 2004, kdy mělo dojít k podpisu Evropské ústavní smlouvy. I přesto, že v roce 1995 bylo rozhodnuto, že se společná evropská měna bude ve všech jazycích členských států EU nazývat euro (Řecko a Kypr mají při psaní výjimku z hlediska odlišné abecedy) některé nové členské státy při transpozicích evropských norem až do roku 2004 používaly vlastní název pro jednotnou měnu (ve Slovinsku evro, v Litvě euras, v Lotyšsku eiro, v Maďarsku euró a na Maltě ewrov).

Německé zákony o zavedení eura

Spolková republika Německo v souvislosti se zavedením eura přijala 12 zákonů o zavedení eura (Euro-Einführungsgesetze).¹¹⁸ Zákon o zavedení eura (Gesetz zur Einführung des Euro)¹¹⁹ z 9. června 1998 je tzv. první zákon o zavedení eura. Upravuje nutné změny v právu společností, nahrazuje referenční sazby a obsahuje úpravu týkající se ochrany euromincí. Druhým zákonem o zavedení eura byl zákon o otevření sociální a daňové správy měně euro (Gesetz zur Öffnung der Sozial- und Steuerverwaltung für den Euro)¹²⁰ z 24. května 1999. Tento zákon vytváří právní jistotu pro podnikatele a osoby zapojené do systému sociálního pojištění. Praktické dopady měl zákon zejména pro podnikatele, kteří chtěli již před koncem přechodného období (tj. před 1. lednem 2002) účtovat platy a mzdy v nové měně euro. Zavedení hotovostního eura proběhlo na základě tzv. třetího zákona o zavedení eura (Gesetz über die Änderung

---

¹¹⁸ BORRIES, R.: Rechtliche Konsequenzen der Einführung des Euro, cit. d., s. 218 - 219.

¹¹⁹ Gesetz zur Einführung des Euro. Bundesgesetzblatt roč. 1998, část I, s. 1242 násl.

¹²⁰ Gesetz zur Öffnung der Sozial- und Steuerverwaltung für den Euro. Bundesgesetzblatt roč. 1999, část I, s. 385 násl.

währungsrechtlicher Vorschriften infolge der Einführung des Euro-Bargeldes).¹²¹ Tímto zákonem s účinností od půlnoci 31. prosince 2001 přestala být německá marka zákonným platidlem ve Spolkové republice Německo. Výše uvedené zákony by mohly spadat pod definici obecného zákona.

Charakter změnového zákona měly ostatní zákony o zavedení eura, které v jednotlivých právních oblastech nahradily částky v německých markách na částky v eurech. Tyto zákony se v SRN označují jako článkové zákony (Artikelgesetze), je tomu tak proto, že zákony obsahují novelizace hodně předpisů, kde pro každý novelizovaný předpis je v zákoně jeden článek. Konkrétní článek pak obsahuje všechna ustanovení, které je nutné v daném předpisu novelizovat. Například zákon o zavedení eura v zákonech v oblasti soudnictví (Gesetz zur Einführung des Euro in Rechtspflegegesetzen und in Gesetzen des Straf- und Ordnungswidrigkeitenrechts, zur Änderung der Mahnvordruckverordnungen sowie zur Änderung weiterer Gesetze)¹²² obsahuje 36 článků. I když přepočítací koeficient DEM/EUR nebyl stanoven na celé číslo (1,95583 DEM za 1 EUR), německý zákonodárce nové částky zakotvil v celých číslech, přičemž použil zaokrouhlování směrem dolů (např. 60 DEM nahradil částkou 30 EUR). Z hlediska finančního práva je pro nás zajímavý tzv. dvanáctý zákon o zavedení eura (Gesetz zur Änderung von Verbrauchsteuergesetzen und des Finanzverwaltungsgesetzes sowie zur Umrechnung zoll- und verbrauchsteuerlichen Euro-Beträge),¹²³ týkající se zákonů upravujících spotřebitelské daně a zákony finanční správy. Pro částky v německých markách, které nebyly novelizovány některým ze dvanácti zákonů o zavedení eura, se použilo pravidlo jejich přepočtu na částky v eurech podle přepočítacího koeficientu.¹²⁴

---

¹²¹ Gesetz über die Änderung währungsrechtlicher Vorschriften infolge der Einführung des Euro-Bargeldes. Bundesgesetzblatt roč. 1999, část I, s. 2402 násl.

¹²² Gesetz zur Einführung des Euro in Rechtspflegegesetzen und in Gesetzen des Straf- und Ordnungswidrigkeitenrechts, zur Änderung der Mahnvordruckverordnungen sowie zur Änderung weiterer Gesetze. Bundesgesetzblatt roč. 2001 část I. č. 68, s. 3574 násl.

¹²³ Gesetz zur Änderung von Verbrauchsteuergesetzen und des Finanzverwaltungsgesetzes sowie zur Umrechnung zoll- und verbrauchsteuerlichen Euro-Beträge. Bundesgesetzblatt roč. 2001 část I. č. 42, s. 2081 násl.

¹²⁴ Rechtlicher Rahmen der Währungsunion – článek servru eu.info [online] [citováno 7. září 2010]. Dostupné z <<http://www.eu-info.de/euro-waehrungsunion/5011/>>

2.3 Legislativní změny v souvislosti se zavedením eura ve finančněprávních předpisech

2.3.1 Změny v oblasti bankovníctví a peněžnictví

2.3.1.1 Změny v oblasti bankovníctví

Zákon č. 21/1992 Sb., o bankách, ve znění pozdějších předpisů, upravuje vztahy související se vznikem, podnikáním a zánikem bank. Dle § 4 odst. 1 je minimální výše základního kapitálu banky 500 000 000 Kč. Tato částka vychází z čl. 9 odst. 1 Směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2006/48/ES ze dne 14. června 2006 o přístupu k činnosti úvěrových institucí a o jejím výkonu,¹²⁵ která stanovuje, že úvěrová instituce má samostatný kapitál nebo počáteční kapitál nejméně 5 milionů EUR. Jelikož český zákonodárce zvolil v zákoně o bankách mnohonásobně vyšší částku (pravděpodobně s ohledem na problémy v bankovním sektoru v devadesátých letech minulého století), domnívám se, že po zavedení eura nebude přebraná minimální hodnota uvedená ve směrnici, ale částka 500 milionů Kč bude přepočtena na měnu euro.

Jelikož byla do zákona o bankách transponována unijní právní úprava, obsahuje již v současnosti i některé hodnoty v měně euro, které nebude třeba po zavedení eura měnit. V ustanovení § 11a odst. 4 je obsažená definice, kdy se postavení banky považuje za významné na finančním trhu ČR. Je to tehdy, pokud je splněno alespoň jedno z těchto kritérií: a) průměrná bilanční suma banky je alespoň 500 000 000 EUR, b) banka je emitentem kótovaných cenných papírů, c) banka je depozitářem fondu kolektivního investování nebo penzijního fondu nebo d) postavení banky na finančním trhu ČR v určité oblasti podnikání je vůči ostatním osobám finančního trhu ČR dominantní.

Zákon o bankách obsahuje hodnoty v euro dále v ustanoveních o pojištění vkladů. V ustanovení § 41e odst. 2 zákon uvádí nejvyšší částku pro náhradu oprávněné osobě ve výši 50

---

¹²⁵ Úř. věst. L 177, 30.6.2006, s. 1–55.

000 EUR.¹²⁶ Zákon rovněž obsahuje pravidlo přepočtu ekvivalentu limitu v českých korunách, ten se přepočte podle kurzu devizového trhu vyhlášeného ČNB ke dni, kdy byla Fondu pojištění vkladů písemně sdělena skutečnost o neschopnosti banky dostát závazkům vůči oprávněným osobám za zákonných a smluvních podmínek. Ustanovení § 41e odst. 3 obsahuje zajímavé ustanovení pro přepočet: „pokud by bylo pro účely výplaty náhrady z Fondu pro oprávněnou osobu výhodnější použít kurz devizového trhu vyhlášeného ČNB ke dni zahájení plateb, má oprávněná osoba nárok na doplacení příslušného rozdílu.“ Částku uvedenou v ustanovení § 41e odst. 2 zákona o bankách nebude potřebné v souvislosti se zavedením eura měnit. Novela tohoto zákona č. 156/2010 Sb. změnila § 41e odst. 2 v návaznosti na novelizaci Směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 94/19/ES,¹²⁷ která byla změněna Směrnicí Evropského parlamentu a Rady č. 2009/14/ES.¹²⁸ Částka pro náhradu oprávněné osobě se zvýší z částky 50 000 EUR na 100 000 eur¹²⁹ s účinností od 1. ledna 2011. Tato novela zákona o bankách zavádí i praktickou formulaci v ustanovení § 41e odst. 2 - na konci textu věty se doplňují slova “pokud přímo použitelný předpis Evropských společenství¹³⁰ nestanoví jinak.”¹³¹ Oceňuji tento dovětek, jelikož eliminuje novelizaci zákona o bankách v případě změn nařízení EU jakožto přímo použitelných evropských předpisů v budoucnu. Podle § 41e odst. 3 může vláda nařízením v návaznosti na příslušné předpisy Evropských společenství zvýšit tuto částku.

Zákon o bankách obsahuje i pojem „česká měna“. Podle § 41e se výpočet náhrady z Fondu pojištění vkladů provádí v české měně k rozhodnému dni, přepočet na českou měnu se provádí podle kurzu devizového trhu vyhlášeného ČNB k rozhodnému dni, tj. ke dni, kdy byla

---

¹²⁶ Tato částka vychází ze Směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 94/19/ES o systémech pojištění vkladů ve znění Směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2005/1/ES.

¹²⁷ Úř. věst. L 135, 31.5.1994, s. 5.

¹²⁸ Úř. věst. L 68, 13.3.2009, s. 3–7.

¹²⁹ V rozporu s *Legislativními pravidly vlády* je v novele zákona o bankách č. 156/2010 Sb. uvedena zkratka „eur“, místo „EUR“. V systému právních předpisů ASPI je však v tomto ustanovení zákona o bankách zkratka „EUR“ i když ve Sbírce zákona byla v zákoně č. 156/2010 Sb. uvedena zkratka „eur“.

¹³⁰ Správně mělo být uvedeno Evropské unie, jelikož EU se stala schválením Lisabonské smlouvy právním nástupcem Evropských společenství.

¹³¹ Vládní návrh zákona o bankách – sněmovní tisk č. 1018 [online] [citováno 23. června 2010]. Dostupné z <<http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=5&CT=1018&CT1=0>>

Fondu písemně sdělena skutečnost o neschopnosti banky dostát závazkům. Náhrada se podle § 41e vyplácí v české měně. Pojem „česká měna“ nacházíme i v dalším ustanovení zákona o bankách: jestliže banka nebo spořitelní a úvěrní družstvo na území ČR nezúčtovaly částku platební transakce v české měně nebo nepoužily bankovní spojení v souladu s příkazem klienta a způsobily tím nesprávné provedení platební transakce, je podle § 20c odst. 1 banka, která vede účet neoprávněného příjemce, povinna na podnět banky nebo spořitelního a úvěrního družstva, které nesprávné provedení platební transakce způsobily, odepsat z tohoto účtu nesprávně zúčtovanou částku a vydat ji bance nebo spořitelnímu a úvěrnímu družstvu, které nesprávné provedení platební transakce způsobily. Výše uvedené ustanovení obsahující označení „česká měna“ by podle mého názoru bylo vhodné s účinností ke dni zavedení eura novelizovat na „měna euro“, i když tato změna nemusí být nutná, jelikož ustanovení nového zákona o ČNB by měla zavést společnou měnu euro jako zákonné platidlo v ČR - euro bude tedy českou měnou. Odkaz na devizový kurz stanoven ČNB by se však určitě měl nahradit odkazem na kurz zveřejňován ECB.

Zákon o bankách obsahuje rovněž hodně míst, kde se vyskytují částky v Kč - např. pokuta až do výše 50 000 000 Kč (§ 26h odst. 1) nebo kupní cena ve výši 1 Kč za podnik banky v nucené správě (§ 29b odst. 4). Tyto částky budou po zavedení eura vykládány v souladu s čl. 14 Nařízení Rady (ES) č. 974/98 jako částky v eurech při zohlednění přepočítacího koeficientu a proto nebude třeba zákon v tomto směru novelizovat.

Zákon o bankách obsahuje i ustanovení, kde je možnost přímého uplatnění evropské legislativy sporná, jelikož nejde o přepočet konkrétní částky. Podle § 20b ČNB vede bance, která je účastníkem platebního systému provozovaného ČNB, účet mezibankovního platebního styku v českých korunách. Podle § 41c odst. 8 je banka povinna příspěvek do Fondu pojištění vkladů zaplatit v českých korunách. Tyto ustanovení bude třeba ke dni zavedení eura novelizovat a pojem „české koruny“ nahradit pojmem „euro“. Kdyby Obecný zákon připouštěl nepřímé novelizace podobně, jak tomu bylo v případě slovenského zákona o zavedení eura, mohl by obsahovat v přechodných a závěrečných ustanoveních pravidlo, že pojem „české koruny“ se ve všech právních předpisech nahrazuje pojmem „euro“.

2.3.1.2 Změny v oblasti stavebních spořitelén

Zákon č. 96/1993 Sb., o stavebním spoření a státní podpoře stavebního spoření, ve znění pozdějších předpisů, upravuje stavební spoření a provozovatele stavebního spoření, kterým je výhradně stavební spořitelna. Stavební spořitelna je bankou ve smyslu zákona o bankách, která vykonává činnosti, povolené jí v udělené bankovní licenci. Zákon obsahuje několik částek uvedených v Kč, a to maximální částku rozhodující pro výši státní podpory (§ 10) a výši sankce uložené stavební spořitelně (§ 16a). Tyto částky nevycházejí z evropských předpisů, proto budou tyto částky zřejmě přepočteny na základě oficiálního přepočítacího koeficientu nebo nebudou přepočteny vůbec a bude se na ně přímo vztahovat ustanovení čl. 14 Nařízení Rady (ES) č. 974/98. Slovenský zákon o stavebním spoření č. 310/1992 Zb. částky státní podpory i po 1. lednu 2009 (po dni zavedení eura na Slovensku) obsahuje ve slovenských korunách, i když byly zákonem o zavedení eura některé jeho jiné ustanovení novelizovány (nahradily se spojení "v slovenskej mene a v cudzej mene" slovy "v eurách a v inej mene" a bylo přidáno pravidlo, že se státní prémie zaokrouhluje na celé eurocenty nahoru).

2.3.1.3 Změny v oblasti spořitelén a úvěrních družstev

Zákon č. 87/1995 Sb., o spořitelních a úvěrních družstvech, ve znění pozdějších předpisů, upravuje některé vztahy související se vznikem, podnikáním a zánikem spořitelních a úvěrních družstev, pro které používá legislativní zkratku "družstevní záložna". Zákon po četných novelizacích zapracovává příslušné unijní předpisy. I přesto, že zákon již některé částky z transponovaných směrnic uvádí v eurech, např. postavení družstevní záložny se považuje za významné na finančním trhu ČR, pokud je průměrná bilanční suma družstevní záložny alespoň 500 000 000 EUR (§ 7b odst. 4), obsahuje rovněž korunové hodnoty. Dle § 8 odst. 1 činí kapitál družstevní záložny nejméně 35 000 000 Kč. Tato částka vychází ze Směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2006/48/ES ze dne 14. června 2006 o přístupu k činnosti úvěrových institucí a o jejím výkonu, která ve svém čl. 9 odst. 2 písm. a) stanovuje, že počáteční kapitál nesmí být nižší než 1 milion eur. Ekvivalent této hodnoty ve výši 35 mil. Kč byl do zákona

zaveden při novelizaci zákona provedené zákonem č. 280/2004 Sb.¹³² Po zavedení eura se navrhuje do zákona převzít přímo částku 1 milion eur uvedenou ve směrnici a nepoužít na tuto částku přepočítací kurz.¹³³

2.3.1.4 Česká exportní banka

Činnost České exportní banky, a.s. se řídí zákonem č. 21/1992 Sb., o bankách, ve znění pozdějších předpisů, a dalšími zvláštními předpisy upravujícími bankovníctví. Její specifická činnost, tj. poskytování podpořeného financování, se řídí zákonem č. 58/1995 Sb., o pojišťování a financování vývozu se státní podporou, ve znění pozdějších předpisů. Dle ustanovení § 1 odst. 2 písm. g) je pojištěním vývozních úvěrových rizik pro účely tohoto zákona také pojištění rizik kurzové ztráty české koruny vůči cizím měnám vzniklé v případě pojistného plnění v důsledku rozdílu kurzu platného při sjednání pojistné smlouvy a kurzu platného při výplatě pojistného plnění. V souvislosti se zavedením eura bude potřeba novelizovat tohle ustanovení a nahradit spojení „ztráty české koruny vůči cizím měnám“ slovy „ztráty měny euro vůči jiným měnám“.

2.3.2 Změny v oblasti pojišťovnictví

2.3.2.1 Zákon o pojišťovnictví

Zákon č. 277/2009 Sb., o pojišťovnictví, upravuje podmínky provozování pojišťovací a zajišťovací činnosti a výkon dohledu v pojišťovnictví. I přes skutečnost, že zákon nabyl účinnosti dne 1. ledna 2010, obsahuje i částky uvedené v Kč. Jedná se o částky týkající se základního kapitálu mající původ v unijním právu.

---

¹³² Ke dni 11. 8. 2003, kdy vláda předložila Poslanecké sněmovně návrh zákona č. 280/2004 Sb., byla v platnosti *Směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2000/12/ES ze dne 20. března 2000 o přístupu k činnosti úvěrových institucí a o jejím výkonu*. Částka 1 mil. EUR jako minimální počáteční kapitál byla zakotvena v čl. 5 odst. 2 písm. a) směrnice. Ke dni 11. 8. 2003 dni byl kurz ČNB 1 EUR = 32,145 Kč. Zákonodárce při přepočtu CZK/EUR stanovil částku 35 mil. Kč jako částku pro minimální kapitál družstevní záložny asi z opatrnosti, kdyby byl kurz české koruny v budoucnu vůči euru oslaben, k čemu však nedošlo.

¹³³ Příprava právního prostředí na zavedení eura v České republice, cit. d., s. 17.

Zákon v § 2 odst. 2 písm. d) uvádí, že se nevztahuje na činnost vzájemných pojišťoven, jejichž stanovy umožňují stanovení mimořádných příspěvků, snížení plnění nebo finanční záruky třetích osob a jejichž roční příjem z příspěvků hrazených v souvislosti s jejich činností v oblasti životního pojištění nepřevyšuje ve třech po sobě jdoucích letech hodnotu odpovídající částce 140 000 000 Kč. Tato částka vychází z První směrnice Rady č. 73/239/EHS o koordinaci právních a správních předpisů týkajících se přístupu k činnosti v přímém pojištění jiném než životním a jejího výkonu¹³⁴ ze dne 24. července 1973 (dále jen „První směrnice Rady“), která v čl. 3 odst. 1 písm. c) uvádí, že se netýká vzájemných pojišťoven, kterých roční příjem z příspěvků na činnosti, na něž se vztahuje tato směrnice, nepřesahuje 5 miliónů EUR. Domnívám se, že ke dni zavedení eura v ČR by měla být částka 140 000 000 Kč nahrazena částkou v eurech použitou v První směrnici Rady.

Zákon v § 2 odst. 2 písm. g) uvádí, že se nevztahuje na činnost institucí jiných než pojišťoven, které provozují pouze činnost, která svým charakterem odpovídá pojišťovací činnosti podle odvětví pojištění uvedeného v příloze zákona, je-li tato činnost provozována výhradně na území ČR s plněním pouze věcnou formou a nepřesahuje-li celkový roční příjem z této činnosti 5 600 000 Kč. Tato částka rovněž vychází z čl. 3 odst. 1 První směrnice Rady, která tuto hodnotu uvádí jako 200 000 EUR. I v tomto případě navrhuji částku v českých korunách nahradit částkou v eurech použitou v První směrnici Rady.

První směrnice Rady obsahuje v čl. 3 písm. a) zajímavé pravidlo, jak se přepočtou v členských státech hodnoty uvedené v První směrnici Rady ve společné měně euro na národní měnu: kdekoli se tato směrnice odvolává na euro, považuje se za protihodnotu v národní měně, jež se má použít, od 31. prosince každého roku protihodnota z posledního dne předchozího října, pro který jsou k dispozici protihodnoty euro v měnách členů EU. I přes tuto úpravu český zákonodárce zvolil řešení, kdy v zákoně stanovil částky vyplývající ze směrnice v Kč. Tyto

---

¹³⁴ Úř. věst. L 228, 16.8.1973, s. 3—19.

částky však značně převyšují částky, které by byly vypočteny na základě pravidla První směrnice Rady.¹³⁵

Podle § 18 odst. 1 činí výše základního kapitálu tuzemské pojišťovny při provozování pojišťovací činnosti (i) podle jednoho nebo více pojistných odvětví životních pojištění nejméně 90 000 000 Kč a (ii) pojistných odvětví neživotních pojištění od nejméně 65 000 000 Kč do 200 000 000 Kč. Tyto částky nevyplývají z evropského práva, proto nenajdeme jejich ekvivalent v První směrnici Rady. Při zavedení eura budou buď přepočteny na euro, nebo ponechány v Kč a vykládány v souladu s čl. 14 Nařízení Rady (ES) č. 974/98. V § 18 odst. 4 písm. a) upravuje zákon výši základního kapitálu pojišťovny v případě, že je souběžně provozována pojišťovací činnost a zajišťovací činnost a jestliže je přijaté zajistné nižší než částka odpovídající 1 350 000 000 Kč. Tato hodnota vyplývá z čl. 17b odst. 1 písm. b) První směrnice Rady, která obsahuje částku 50 000 000 EUR. Po zavedení eura v ČR by měla být částka 1 350 000 000 Kč nahrazena částkou v eurech použitou v První směrnici Rady.

Ustanovení § 39 stanovuje výši základního kapitálu tuzemské zajišťovny při provozování zajišťovací činnosti v Kč (pouze v životním/neživotním zajištění nejméně 500 000 000 Kč, v životním i neživotním zajištění současně nejméně 1 000 000 000 Kč). Tyto částky nevyplývají z evropského práva, proto nenajdeme jejich ekvivalent ve směrnici. Po zavedení eura budou buď přepočteny na euro, nebo ponechány v Kč a vykládány v souladu s čl. 14 Nařízení Rady (ES) č. 974/98.

Vyrovnávací rezerva k vyrovnání technické ztráty nebo nadprůměrného škodného průběhu v daném účetním období podle § 64 se tvoří pouze tehdy, jestliže celková částka předepsaného pojistného za dané účetní období v příslušném odvětví neživotního pojištění je vyšší než 67 500 000 Kč. Tato částka vychází z čl. 33 odst. 3 Směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2005/68/ES ze dne 16. listopadu 2005 o zajištění,¹³⁶ která obsahuje hodnotu 2 500 000

---

¹³⁵ Dne 30. října 2009 (kdy byl zákon v legislativním procesu) byl kurz na devizovém trhu 1 EUR = 26,465 Kč, částka uvedená v § 2 odst. 2 písm. d) zákona by tedy činila 132 325 000 Kč a částka uvedená v § 2 odst. 2 písm. g) zákona by tedy činila 5 293 000 Kč.

¹³⁶ Úř. věst. L 323, 9.12.2005, s. 1–50.

EUR. Po zavedení eura v ČR by měla být tato částka proto nahrazena částkou v eurech použitou v dané směrnici.

Ustanovení § 77 upravuje výši garančního fondu, který s ohledem na různé druhy pojištění nesmí být nižší než 120 000 000 Kč, 90 000 000 Kč nebo 40 000 000 Kč u kaptivní zajišťovny. Tyto částky vycházejí z evropských směrnic o životním a neživotním pojištění, a to (i) z čl. 17 První směrnice Rady, dle kterého garanční fond nesmí být nižší než 2 milióny EUR (v některých případech 3 milióny EUR), (ii) z čl. 29 Směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2002/83/ES ze dne 5. listopadu 2002 o životním pojištění,¹³⁷ podle které garanční fond nesmí být nižší než 3 miliony eur a (iii) z čl. 40 Směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2005/68/ES ze dne 16. listopadu 2005 o zajištění, podle které garanční fond nesmí být nižší než 3 000 000 EUR (pokud jde o kaptivní zajišťovny, garanční fond nesmí být nižší než 1 000 000 EUR). Tyto částky v eurech se dle čl. 17a První směrnice Rady, čl. 30 Směrnice č. 2002/83/ES a čl. 41 Směrnice č. 2005/68/ES každoročně přezkoumávají, aby se vzaly v úvahu změny v evropském indexu spotřebitelských cen zahrnujícím všechny členské státy, který zveřejňuje Eurostat. Částky se automaticky upravují zvýšením základní částky v EUR o procentní změnu uvedeného indexu během období mezi dnem vstupu v platnost této směrnice a dnem přezkoumání a zaokrouhluje se směrem nahoru na násobek 100 000 EUR. Po zavedení eura v ČR by výše uvedené částky měly vycházet z částek vyjádřených resp. vypočtených na základě směrnic.

V ustanovení § 93 nacházíme pořádkovou pokutu ve výši 5 000 000 Kč, která může být udělena i opakovaně, avšak pouze do souhrnné výše 20 000 000 Kč. Tyto částky budou po zavedení eura buď přepočteny na euro, nebo ponechány v Kč a vykládány v souladu s čl. 14 Nařízení Rady (ES) č. 974/98. Tak by měly být vykládány i pokuty uvedené v § 119 až 121.

2.3.2.2 Zákon o pojišťovacích zprostředkovatelích

Zákon č. 38/2004 Sb., o pojišťovacích zprostředkovatelích a samostatných likvidátorech pojistných událostí, ve znění pozdějších předpisů, upravuje podmínky podnikání těchto osob a

---

¹³⁷ Úř. věst. L 345, 19.12.2002, s. 1–51.

dohled nad nimi. Zákon transformuje do českého právního řádu evropskou legislativu (Směrnici Rady a Evropského parlamentu 2002/92/ES o zprostředkování pojištění¹³⁸), veškeré peněžní hodnoty jsou proto v zákoně upraveny v eurech. Byl-li výhradní pojišťovací agent, pojišťovací agent nebo pojišťovací makléř zmocněn vybírat od pojistníka pojistné, je povinen udržovat trvale likvidní finanční jistinu ve výši 4 % z ročního objemu jím inkasovaného pojistného, nejméně však ve výši odpovídající hodnotě 15 000 eur.¹³⁹ Podle zákona musí být pojišťovací agent (§ 7 odst. 4) nebo pojišťovací makléř (§ 8 odst. 5) po celou dobu výkonu činnosti pojišťovacího zprostředkovatele pojištěn pro případ odpovědnosti za škodu způsobenou výkonem této činnosti účinnou na celém území Evropského hospodářského prostoru s limitem pojistného plnění nejméně ve výši odpovídající hodnotě 1 000 000 eur na každou pojistnou událost, v případě souběhu více pojistných událostí v jednom roce nejméně ve výši odpovídající hodnotě 1 500 000 eur.

Vzhledem k tomu, že zákon pracuje s evropskou měnou, bylo nutné ve společných ustanoveních způsobem obvyklým v zemích eurozóny stanovit způsob přepočtu eur na Kč. Zákon v společných ustanoveních § 27 zakotvuje pravidlo, že hodnota vyjádřená v tomto zákoně v měnové jednotce euro se od 31. prosince kalendářního roku přepočte na české koruny podle kurzu devizového trhu vyhlášeného ČNB k poslednímu dni předcházejícího kalendářního měsíce října. Po zavedení eura v ČR se tohle ustanovení stane obsoletní a bylo by proto vhodné ho ze zákona odstranit.

2.3.3 Změny v oblasti kapitálového trhu

2.3.3.1 Zákon o kolektivním investování

Zákon č. 189/2004 Sb., o kolektivním investování, ve znění pozdějších předpisů, upravuje kolektivní investování. Jelikož i tento zákon transponuje předmětné unijní předpisy, obsahuje částky ve společné měně. Podle § 69 musí vlastní kapitál investiční společnosti činit v době

---

¹³⁸ Úř. věst. L 9, 15.1.2003, s. 3-10.

¹³⁹ Částka 15 tisíc eur, která je požadována v případě, že žadatel je oprávněn vybírat pojistné a transferovat částky pojistného plnění, odpovídá spodní hranici stanovené Směrnicí 2002/92/ES.

udělení povolení k činnosti investiční společnosti v korunách českých alespoň částku odpovídající 125 000 EUR. Obhospodařuje-li investiční společnost majetek fondů kolektivního investování, jejichž hodnota v součtu převyšuje v korunách českých částku odpovídající 250 000 000 EUR, navýší vlastní kapitál ve výši 125 000 EUR o částku, která se rovná 0,02 % z hodnoty obhospodařovaného majetku fondů kolektivního investování převyšujícího v korunách českých částku odpovídající 250 000 000 EUR, nejvýše však na částku v korunách českých odpovídající 10 000 000 EUR. Podle § 70 vlastní kapitál investičního fondu, který nemá uzavřenou smlouvu o obhospodařování, musí činit v době udělení povolení k jeho činnosti v korunách českých částku odpovídající alespoň 300 000 EUR.¹⁴⁰ Vlastní kapitál fondu kolektivního investování musí do jednoho roku ode dne udělení povolení k činnosti investičního fondu nebo povolení k vytvoření podílového fondu dosáhnout alespoň 50 000 000 Kč. Dle důvodové zprávy k zákonu jsou částky vycházející z unijního práva uvedené v měně euro proto, aby nebylo třeba zákon novelizovat při každé výraznější změně kurzu Kč k EUR. Pravidla pro přepočet jednotné měny na částky v českých korunách však zákon na rozdíl od jiných předpisů neupravuje. Ohledně přepočtu EUR na Kč důvodová zpráva odkazuje na § 24 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů.¹⁴¹

2.3.3.2 Zákon o podnikání na kapitálovém trhu

Zákon č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu, ve znění pozdějších předpisů, upravující poskytování služeb v oblasti kapitálového trhu a veřejnou nabídku cenných papírů, zapracovává několik evropských směrnic. To je taky jeden z důvodů častějšího výskytu uvádění

---

¹⁴⁰ Veškeré částky uvedené v zákoně o kolektivním investování v měně euro měly při schválení zákona tvar „eur“. Novelizací zákona provedenou zákonem č. 230/2008 Sb. byly změněny na „EUR“. V důvodové zprávě je tato změna odůvodněna následovně: navrhovaná změna odpovídá změnám terminologie v zákoně č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu, kde se pro měnu „euro“ používá výhradně označení „EUR“ (Novela zákona o podnikání na kapitálovém trhu - sněmovní tisk č. 420/0 [online] [citováno 14. října 2010]. Dostupné z <<http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=5&CT=420&CT1=0>>).

¹⁴¹ Vládní návrh zákona o kolektivním investování - sněmovní tisk č. 523/0 [online] [citováno 23. června 2010]. Dostupné z <<http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?o=4&ct=523&ct1=0>>

limitů pro jednotlivé subjekty kapitálového trhu v jednotné měně ve srovnání s jinými v této kapitole uvedenými zákony.

V ustanovení § 2 se stanovuje, že profesionálním investorem je kromě jiných i obchodní společnost, která podle výroční zprávy splňuje alespoň dvě ze tří kritérií, kterými jsou celková výše aktiv odpovídající v korunách českých částce alespoň 20 000 000 eur, čistý roční obrat odpovídající v korunách českých částce alespoň 40 000 000 eur a vlastní kapitál odpovídající v korunách českých částce alespoň 2 000 000 eur. Kvalifikovaným investorem je podle § 34 odst. 2 písm. d) kromě jiných právnická osoba, která podle poslední výroční zprávy nebo konsolidované výroční zprávy splňuje alespoň dvě ze tří kritérií, kterými jsou celková výše aktiv odpovídající v korunách českých částce vyšší než 43 000 000 eur, čistý roční obrat odpovídající v korunách českých částce vyšší než 50 000 000 eur a průměrný počet zaměstnanců v hospodářském roce je 250 nebo více. Počáteční kapitál (ne základní kapitál) obchodníka s cennými papíry, který není bankou a nemá poskytování investičních služeb omezené, musí podle § 8a zákona činit v korunách českých alespoň částku odpovídající 730 000 eur. V případě omezení poskytovaných investičních služeb postačí vlastní kapitál ve výši 125 000 eur. Dle stanoviska Komise pro cenné papíry č. STAN/10/2004 ze dne 23. 8 2004 je obchodník s cennými papíry povinen splňovat výše uvedené minimální hranice vlastního kapitálu po celou dobu výkonu činnosti obchodníka s cennými papíry. Stanovisko dále zakotvuje pravidlo, že při určení minimální výše vlastního kapitálu v českých korunách je třeba vycházet z aktuálního devizového kurzu CZK/EUR vyhlášeného denně ČNB.¹⁴² Takové pravidlo zákon o podnikání na kapitálovém trhu neobsahuje. Podle důvodové zprávy byly částky v eurech v zákoně zakotveny proto, aby byly i při pohybech kurzu koruny vůči euru splněny požadavky unijního práva na minimální vlastní kapitál.¹⁴³

Částky v eurech jsou dále obsaženy v ustanoveních upravujících prospekt cenného papíru. Podle § 35 odst. 2 povinnost uveřejnit prospekt neplatí pro nabídku cenných papírů, jestliže

---

¹⁴² Stanovisko Komise pro cenné papíry č. STAN/10/2004 ze dne 23. 8 2004 [citováno 7. září 2010]. Dostupné z <http://www.cnb.cz/export/CZ/Informace_profesionalum/Stavoviska_a_pravni_nazory_KCP.page?FileId=763>

¹⁴³ Vládní návrh zákona o podnikání na kapitálovém trhu - sněmovní tisk č. 522/0 [online] [citováno 23. června 2010]. Dostupné z <<http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?o=4&ct=522&ct1=0>>

nejnižší možná investice pro jednoho investora je rovna nebo vyšší než částka odpovídající 50 000 eur, nebo jejichž jmenovitá hodnota nebo cena za 1 kus se rovná alespoň částce odpovídající 50 000 eur. Podle § 36 odst. 2 prospekt nemusí obsahovat shrnutí prospektu, jestliže je žádáno o přijetí dluhového cenného papíru, jehož jmenovitá hodnota nebo cena za 1 kus se rovná alespoň částce odpovídající 50 000 eur, k obchodování na oficiálním trhu. ČNB schvaluje podle § 36c odst. 3 prospekt dluhového cenného papíru vydaného emitentem, který nemá sídlo v ČR, pokud o schválení požádala ČNB osoba, která prospekt vyhotovila, tento cenný papír byl nebo má být v ČR přijat k obchodování na oficiálním trhu nebo veřejně nabízen avšak tento dluhový cenný papír musí mít jmenovitou hodnotu nebo cenu za 1 kus rovnající se alespoň částce odpovídající 1 000 eur. Pokud ČNB schvaluje prospekt dluhového cenného papíru, jehož jmenovitá hodnota nebo cena za 1 kus se rovná alespoň částce odpovídající 50 000 eur, pro účely přijetí k obchodování na regulovaném trhu jednoho nebo více členských států EU, musí být podle § 36g odst. 4 prospekt vyhotoven podle rozhodnutí osoby vyhotovující prospekt buď v českém jazyce a v jazyce, který přijímá příslušný orgán dohledu jiného členského státu, nebo v anglickém jazyce.

Organizátor regulovaného trhu může podle § 44 odst. 2 přijmout akcie nebo dluhopisy k obchodování na oficiálním trhu jestliže kurz akcie nebo její předpokládaný kurz násobený počtem vydávaných akcií dosahují v korunách českých částky odpovídající alespoň 1 000 000 eur nebo jestliže celková jmenovitá hodnota emise dluhopisu dosahuje v korunách českých hodnoty odpovídající alespoň 200 000 eur.

V případě výplaty náhrady zákazníkům obchodníka s cennými papíry, který není schopen plnit své závazky vůči svým zákazníkům, je tato náhrada zákazníkovi poskytnuta podle § 130 odst. 9 pouze ve výši 90 % investované částky, nejvýše se však vyplatí částka v korunách českých odpovídající 20 000 EUR pro jednoho zákazníka u jednoho obchodníka s cennými papíry. Tato částka byla původně uvedena jako „odpovídající 20 000 eurům“, jelikož však nebyla v souladu s Legislativními pravidly vlády, byla novelou zákona o podnikání na kapitálovém trhu provedenou zákonem č. 230/2008 Sb. změněna.¹⁴⁴

---

¹⁴⁴ Podle důvodové zprávy k novele č. 230/2008 Sb. ke změně došlo, jelikož se „jedná se o legislativně technické změny, kterými se upravují chybné odkazy.“ (Novela zákona o podnikání na kapitálovém trhu - sněmovní tisk č.

I když zákon o podnikání na kapitálovém trhu obsahuje hodně částek uvedených v euro, ustanovení typu „dosahuje v korunách českých hodnoty odpovídající alespoň xxx eur“ se stanou obsoletní. Domnívám se, že by bylo vhodnější tyto částky zakotvit v zákoně v eurech bez odkazu na jejich hodnotu v korunách českých. Pravidlo pro přepočtení z CZK na EUR by pak mohlo být obsaženo v závěrečných ustanoveních zákona.

2.3.4 Cenné papíry po zavedení eura

V důsledku zavedení eura bude třeba přepočítat nominální hodnoty všech cenných papírů znějících na české koruny.¹⁴⁵ Pravidla pro přeměnu jmenovité hodnoty jednotlivých druhů cenných papírů by měl obsahovat Obecný zákon. S ohledem na podobu cenných papírů budou stanoveny povinnosti při přeměně jmenovité hodnoty cenných papírů emitentům případně dalším subjektům. Kromě povinnosti provést rozhodnutí o přeměně za použití stanoveného přepočítacího koeficientu a zaokrouhlení se jedná o povinnost předložit listinný cenný papír k vyznačení přeměny, povinnost vyznačit přeměnu jmenovité hodnoty na listinném cenném papíru či změnit údaj o jmenovité hodnotě v případě zaknihovaných cenných papírů a dále především o povinnosti informační a oznamovací. Obecný zákon by měl také určit jednotlivé lhůty pro plnění těchto povinností a případně právní následky při jejich nedodržení. Dále by měly být stanoveny praktické výjimky z obecné povinnosti přeměny jmenovité hodnoty cenných papírů např. u dluhopisů se splatností do několika měsíců po datu zavedení eura.¹⁴⁶

V případě Slovenské republiky byly podrobné pravidla pro přeměnu jmenovité hodnoty cenných papírů obsaženy v § 13 až 15 zákona o zavedení eura. Základním principem bylo zakotvení zásady, že cenné papíry znějící na slovenskou měnu se ode dne zavedení eura považují za cenné papíry znějící na eura, a to v přepočtu a se zaokrouhlením jejich jmenovité hodnoty podle konverzního kurzu a dalších pravidel pro přechod na euro. Slovenský zákon o zavedení

420/0 [online] [citováno 14. října 2010]. Dostupné z <<http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=5&CT=420&CT1=0>>

¹⁴⁵ Národní plán zavedení eura v České republice, cit. d., s. 36.

¹⁴⁶ Obecný zákon o zavedení eura v České republice, cit. d., s. 7.

eura však rovněž stanovil, že touto zásadou není dotčena povinnost emitentů cenných papírů znějících na slovenskou měnu vykonat přeměnu jmenovité hodnoty na euro. Přepočtení bylo možné udělat nejdříve ke dni oficiálního oznámení konverzního kurzu SKK/EUR. Přeměna jmenovité hodnoty cenných papírů byla účinná zápisem do evidence slovenského centrálního depozitáře u zaknihovaných cenných papírů, v případě cenných papírů v listinné podobě dnem vyznačení přepočtené jmenovité hodnoty v eurech na těchto cenných papírech. Z hlediska zaokrouhlování bylo vyhláškou Národní banky Slovenska č. 240/2008 Z. z. stanovené, že při přeměně jmenovité hodnoty majetkových cenných papírů s výjimkou podílových listů z SKK na EUR se určuje počet desetinných míst při zaokrouhlování jmenovité hodnoty cenného papíru nejvíce na šest desetinných míst při zaokrouhlování směrem nahoru a při zaokrouhlování směrem dolů nejméně na dvě desetinné místa. Při přeměně jmenovité hodnoty dluhopisů z SKK na EUR se určuje počet desetinných míst při zaokrouhlování jmenovité hodnoty na dvě desetinné místa. Tyhle principy byly stanoveny v souladu s § 15 odst. 9 slovenského zákona o zavedení eura proto, aby byl zachován princip neutrality při přepočtech hodnoty cenných papírů.

2.3.4.1 Směnky a šeky

Zákon č. 191/1950 Sb., zákon směnečný a šekový, ve znění pozdějších předpisů, obsahuje právní úpravu směnek a šeků. Ustanovení čl. I. § 48 odst. 2 upravující směnečný postih stanovuje, že u postihu vykonaného před splatností se odečtou od směnečného peníze úroky za mezidobí. Tyto úroky se vypočtou podle úřední diskontní sazby Státní banky Československé, platné v den postihu v místě majitelova bydliště. Výše uvedené ustanovení se bude muset změnit ke dni zavedení eura tak, že bude odkazovat na referenční sazbu ECB. V čl. III. § 8 odst. 1 je zmínka o šekové službě Státní banky československé. Jelikož je tohle ustanovení již dnes před zavedením eura obsoletní, nebude nutné ho v souvislosti se zavedením eura novelizovat.

Domnívám se, že v souvislosti se zavedením eura by mohlo být do zákona přidáno pravidlo, jak se bude částka původně stanovena v českých korunách kalkulovat v eurech. Pravidlo by mohlo znít, že se směnky a šeky znějící na koruny české ode dne zavedení eura považují za směnky a šeky znějící na euro a splatné v eurech, a to za použití přepočtu podle oficiálního konverzního kurzu a pravidel pro zaokrouhlování.

2.3.4.2 Dluhopisy

Nominální hodnoty obchodovatelných, dematerializovaných korunových dluhopisů všech emitentů budou k datu zavedení eura přepočítány přepočítacím koeficientem. Jednou z možných metod zaokrouhlení je aplikovat standardní způsob zaokrouhlení na nejbližší cent. Rovněž bude nutné v souladu s přijatou zaokrouhlovací metodou upravit minimální obchodovatelný objem dluhopisů.¹⁴⁷

Převedení hodnoty státních dluhopisů, jakož i všech dalších nesplacených dluhopisů, které budou existovat ke dni zavedení eura, na měnu euro, by mohlo být upraveno v zákoně č. 190/2004 Sb., o dluhopisech, ve znění pozdějších předpisů. Tímto zákonem by se mohla zároveň pro všechny nesplacené dluhopisy všech subjektů, včetně státních dluhopisů, existující ke dni zavedení eura, stanovit nová metoda počítání dnů ("day-count convention"),¹⁴⁸ a to taková, která je obvyklá pro země, které již jsou členy eurozóny. V ČR byly při emisích dluhopisů používány v minulosti různé metody/konvence výpočtu úroků např. BCK Standard 30E/360,¹⁴⁹ BCK - standard act/360.¹⁵⁰ Podle Obecných zásad Evropské centrální banky ze dne 31. srpna 2006, kterými se mění obecné zásady ECB/2000/7 o nástrojích a postupech měnové politiky Eurosystemu (ECB/2006/12) se při operacích měnové politiky uplatňuje v Eurosystemu metoda skutečný počet/360 („actual/360“).¹⁵¹ Tato metoda by jako standardní metoda měla být podle mého názoru zakotvena v zákoně o dluhopisech.

---

¹⁴⁷ Národní plán zavedení eura v České republice, cit. d., s. 36.

¹⁴⁸ Metoda počítání dní (Day-count convention) je metodou regulující počet dní při výpočtu úroku z úvěrů.

¹⁴⁹ Emisní podmínky 46. emise státních dluhopisů - SDD ČR 3,75 %, 20 - CZ0001001317 [online] [citováno 30. srpna 2010]. Dostupné z <http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/vrsd_legislativa_19936.html>

¹⁵⁰ Sdělení Ministerstva financí ze dne 20. března 2009, jímž se určují emisní podmínky Dluhopisu České republiky, 2009 – 2012, VAR [online] [citováno 12. února 2010]. Dostupné z <http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/vrsd_legislativa_46413.html>

¹⁵¹ Obecné zásady Evropské centrální banky ze dne 31. srpna 2006, kterými se mění obecné zásady ECB/2000/7 o nástrojích a postupech měnové politiky Eurosystemu (ECB/2006/12) [online] [citováno 7. září 2010]. Dostupné z <http://www.ecb.int/ecb/legal/pdf/1_35220061213cs00010090.pdf>

Zákon o dluhopisech obsahuje v § 15 odst. 3 ustanovení, které řeší případ, kdy nedojde k vydání dluhopisů. Za takových okolností je emitent povinen do 30 dnů po dni skončení emisní lhůty vrátit upisovateli jím upsanou a splacenou částku, včetně úroku ve výši průměrné diskontní sazby České národní banky za období od data splacení. Ustanovení o diskontní sazbě se bude muset změnit ke dni zavedení eura tak, že bude odkazovat na referenční sazbu ECB.

2.3.4.3 Majetkové cenné papíry

Při konverzi majetkových cenných papírů bude nutné postupovat tak, aby hodnota základního kapitálu v eurech byla rovna (maximálně se blížila) součtu přepočítaných (nominálních) hodnot jednotlivých podílů (akcií) podle pravidel pro zaokrouhlování. Při konverzi základního kapitálu finančních institucí bude potřeba zajistit, aby splnily požadavek minimálního základního kapitálu stanoveného zákony z oblasti finančního práva (např. zákon o bankách, zákon o pojišťovnictví, zákon o podnikání na kapitálovém trhu) i po jeho konverzi na eura.¹⁵² K úpravám (zaokrouhlování, zarovnání) může dojít i v případě finančních institucí, kde požadavek na výši základního kapitálu nevyplývá z unijního práva (např. základní kapitál Centrálního depozitáře ve výši 100 000 000 Kč je upraven v rámci zákona o podnikání na kapitálovém trhu), pro zprostředkovatelské subjekty v oblasti investičních služeb, pojišťovnictví atd.

2.3.4.4 Cenné papíry kolektivního investování

Základní kapitál fondu kolektivního investování, který by měl zohlednit časové rozlišení standardních nákladů fondu, bude po zavedení eura nově vyjádřen v eurech. V souvislosti se zavedením eura pak bude potřebné stanovit formu výpočtu aktuální hodnoty podílu klienta na vlastním kapitálu fondu kolektivního investování (např. s přesností na 3 - 4 desetinná místa). Se stejnou přesností se poté přepočítají počáteční hodnoty podílu podílových fondů vytvořených před termínem zavedení eura (celková hodnota majetku klienta resp. jeho investice se bude zaokrouhlovat standardně na celé centy).¹⁵³

---

¹⁵² Národní plán zavedení eura v České republice, cit. d., s. 36.

¹⁵³ Tamtéž, s. 36.

Historická výkonnost produktů kolektivního investování se vykazuje za období několika měsíců až roků. Portfolia však mohou obsahovat aktiva v cizích měnách včetně eur, která byla v daném čase oceněna aktuálním devizovým kurzem a mohou tedy vznikat pochybnosti, zda se za základ výpočtu historické výkonnosti má považovat minulá hodnota v Kč, která se přepočte přepočítacím koeficientem nebo zda budou mít tyto subjekty možnost odděleně vypočítat minulou hodnotu v eurech pro ta aktiva, která jsou nebo byla denominována v eurech. Podle Národního plánu zavedení eura se jako vhodnější jeví způsob vycházet z minulé hodnoty uvedené v korunách a přepočítat ji následně prostřednictvím přepočítacího koeficientu, aby byla zajištěna kontinuita a srovnatelnost vykazovaných hodnot. Tímto způsobem by měla být duálně uváděna hodnota už v období před zavedením eura (tj. ode dne stanovení přepočítacího koeficientu).¹⁵⁴

Zavedení eura v ČR by se na trhu kolektivního investování mělo projevit pozitivně. Podílové fondy denominované v CZK a investující do cenných papírů v EUR nebudou muset řešit otázku měnového rizika. Investice v eurech se tak stanou „domácími“ investicemi. Tuzemské korunové peněžní a dluhopisové fondy se stanou eurovými, a tím rozšíří svoje působení na trzích eurozóny, na druhou stranu se však vystaví i větší konkurenci, protože je bude možné snadněji srovnávat se zahraničními eurovými fondy.

Podle Národního plánu zavedení eura organizátor trhu cenných papírů změní ve svých systémech údaje o nominálních hodnotách obchodovaných cenných papírů a dalších nástrojů finančního trhu, přepočítá jejich kurzy a upraví hodnotu kroku kotace (tzv. ticku)¹⁵⁵ a jiných parametrů obchodování. Tvůrci akciových indexů by měly přizpůsobit vzorce pro výpočet kurzů udávaných v euru. Provozovatelé systémů pro vypořádání obchodů budou muset zajistit přepočítání plateb za dosud nevypořádané obchody, přepočíst hodnotu pozice u derivátových kontraktů a celkově technicky připravit systémy na zavedení eura. Ke změnám systémů by mělo

---

¹⁵⁴ Tamtéž, s. 36.

¹⁵⁵ Tick je nejmenší jednotka, o kterou se mohou ceny na trhu měnit. V současnosti platí na Burze cenných papírů Praha tyto hodnoty kroku kotace: při ceně akcie do 200 Kč je krok kotace 0,01 Kč, při ceně akcie od 200 Kč do 1000 Kč je 0,10 Kč a při ceně akcie nad 1000 Kč je 1 Kč (Aukční režim – informace z webové stránky Burzy cenných papírů Praha [online] [citováno 30. srpna 2010]. Dostupné z <<http://www.bcpcp.cz/dokument.aspx?k=Aukcni-Rezim>>).

dojít v průběhu technologické přestávky na přelomu daného kalendářního roku, aby se mohlo následně plynule pokračovat v obchodování na regulovaném trhu v eurech.¹⁵⁶

2.3.5 Změny v účetnictví

Zavedení eura v ČR bude mít značný dopad i na účetnictví, zejména z hlediska přepočtů a zaokrouhlení všech částek doposud uváděných v korunách českých. Podle § 4 odst. 12 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, jsou účetní jednotky povinny vést účetnictví v peněžních jednotkách české měny. Od okamžiku zavedení eura budou účetní jednotky povinny vést účetnictví v eurech. V případě pohledávek a závazků, podílů na obchodních společnostech, cenných papírů a derivátů, cenin, pokud jsou vyjádřeny v cizí měně, a cizích měn, jsou účetní jednotky již v současnosti povinny použít současně i cizí měnu. Povinnost použít současně i cizí měnu platí i u opravných položek, rezerv a technických rezerv, pokud majetek a závazky, kterých se týkají, jsou vyjádřeny v cizí měně.

Majetek a závazky vyjádřené v cizí měně přepočítávají podle § 24 odst. 6 účetní jednotky na českou měnu kurzem devizového trhu vyhlášeným ČNB, a to k okamžiku ocenění. V případě nákupu nebo prodeje cizí měny za českou měnu lze k okamžiku ocenění použít kurzu, za který byly tyto hodnoty nakoupeny nebo prodány. V tomhle ustanovení bude po zavedení eura vhodné upravit odkaz na referenční kurz vyhlášený ECB.

Podle § 24 odst. 7 může účetní jednotka pro účely ocenění použít pro přepočet cizí měny na českou měnu pevný kurs, kterým se rozumí kurs stanovený vnitřním předpisem účetní jednotky na základě kursu devizového trhu vyhlášeného ČNB, používaný účetní jednotkou po předem stanovenou dobu. Stanovená doba nesmí přesáhnout účetní období. Jako kurs devizového trhu, na jehož základě se pevný kurs stanoví, použije účetní jednotka kurs devizového trhu vyhlášený ČNB k prvnímu dni období, pro které je pevný kurs používán. V případě cizí měny, u které se nevyhlašuje kurs devizového trhu denně, použije účetní jednotka pro její přepočet poslední známý kurs vyhlášený či zveřejněný ČNB nebo kurs mezibankovního trhu k

---

¹⁵⁶ Národní plán zavedení eura v České republice, cit. d., s. 37.

americkému dolaru nebo euru. Při používání pevného kursu může účetní jednotka tento kurs změnit svým vnitřním předpisem i v průběhu stanovené doby. V případech vyhlášení devalvace i revalvace české koruny musí být pevný kurs změněn vždy. I v tomhle případě by se odkaz na kurs ČNB měl nahradit tak, jak uvádím výše.

Jak by v současnosti měly účetní jednotky postupovat v případě dohadných položek v evropské měně? Dle Národní účetní rady¹⁵⁷ by účetní jednotky v případě, že dohadná položka vyjadřuje odhadnutou výši závazku nebo pohledávky v eurech, měly odhadnout její výši v eurech, nikoliv v Kč. Při zaúčtování dohadné položky v eurech by měla účetní jednotka použít měnový kurz dle metodiky, kterou si stanoví ve svém vnitřním předpisu. K datu účetní závěrky by dohadná položka v eurech měla být přeceněna kurzem ČNB platným k poslednímu dni účetního období. Souvztažně by se mělo změnit ocenění pořizované položky (služby, zásoby, majetku apod.), tím pádem nevznikne podle Národní účetní rady výsledkový kurzový rozdíl.¹⁵⁸

Úprava pro oblast účetnictví by měla být zakotvena v Obecném zákoně. Základem bude zajištění právní jistoty účetních jednotek při vedení účetnictví, resp. kontinuity vedení účetnictví. Přechod z české měny na euro by neměl změnit rozsah a způsob vedení účetnictví a požadavky na jeho průkaznost stanovené zákonem o účetnictví a prováděcími vyhláškami včetně sestavování účetní závěrky a obsahového vymezení rozvahových položek - „bilanční kontinuita“ by měla být zajištěna.

V roce před zavedením eura se bude vést účetnictví v korunách. Účetní jednotky však budou mít povinnost vykázat účetní závěrku za účetní období (v případě, že účetním obdobím bude kalendářní rok před zavedením eura) jednak v korunách a jednak v eurech podle přepočítacího koeficientu. Údaje za minulá účetní období (dva roky před zavedením eura) budou vyjádřeny pouze v korunách. Ke dni zavedení eura budou mít všechny účetní jednotky povinnost sestavit zahajovací rozvahu, která kromě požadované struktury a údajů v Kč bude obsahovat i

---

¹⁵⁷ Národní účetní rada je nezávislá odborná instituce k podpoře odborné způsobilosti a profesní etiky při rozvoji účetních profesí a v oblasti metodiky účetnictví a financování.

¹⁵⁸ Přehled legislativních změn – newsletter KMPG z května 2010 [online] [citováno 30. října 2010]. Dostupné z <http://www.kpmg.cz/czech/images/but/CZ_FA-2010-05.html>

údaje v eurech. Převod z Kč na euro bude proveden podle článku 4 a 5 Nařízení Rady (ES) č. 1103/1997.¹⁵⁹

Vzhledem k tomu, že ne každá účetní jednotka má účetní období shodné s kalendářním rokem (jejím účetním obdobím je např. hospodářský rok nebo období, které předchází změně účetního období - může být kratší i delší než 12 měsíců), předpokládá se, že každé takové účetní jednotce, která nevyužívá kalendářní rok, bude kromě povinnosti sestavit zahajovací rozvahu stanovena rovněž povinnost sestavit mezitímní účetní závěrku k 31. 12. roku před zavedením eura. Údaje z období před 31. 12. budou uvedeny jako minulé účetní období v následující účetní závěrce. Účetní jednotky, jejichž účetním obdobím není kalendářní rok, uvedou v rozvaze namísto informací za minulé účetní období údaje zahajovací rozvahy ke dni zavedení eura. Ve výkazu zisku a ztráty se informace za minulé účetní období neuvedou.

2.3.6 Změny v daňové oblasti

I předpisy v daňové oblasti budou zavedením eura dotčeny ve značné míře. V rámci daňové legislativy obecně budou novelizována ta ustanovení, kde se používají pojmy jako např. "česká měna" a kde jsou uvedeny jednotlivé prahové částky v korunách. Na tyto částky nebude možné aplikovat pravidlo, že budou vykládány v souladu s čl. 14 Nařízení Rady (ES) č. 974/98 (jako hodnoty v eurech při zohlednění přepočítacího koeficientu). Z důvodů existence hluchých míst a tzv. překryvů u daňových pásem nebude možno tyto částky v převážné většině případů pouze přepočítat na eura dle přepočítacího koeficientu, ale bude je nutno nahradit částkami v obdobné výši, zpravidla však zaokrouhlenými na celá eura, případně na desítky eur dle povahy každé částky. V případě majetkových daní je nezbytné provést legislativní úpravy v ustanoveních, která upravují sazbu daně, výši osvobození, popř. výši minimální daňové povinnosti, vyjádřené dosud v českých korunách. Ostatní změny v daňových zákonech by se měly týkat zejména pravidel zaokrouhlování, pravidel přepočtu cizoměnových částek a odkazů na referenční sazby ČNB. Pro rok před zavedením eura budou nezdánitelné částky základu daně, daňové bonusy a podobně stanoveny v korunách. Proto se daňová přiznání k dani z příjmu za rok před zavedením eura, která se budou podávat v roce zavedení eura, budou vykazovat v korunách.

---

¹⁵⁹ Obecný zákon o zavedení eura v České republice, cit. d., s. 15.

Výsledná daňová povinnost se přepočítá na eura přepočítacím koeficientem a finanční úřad/daňový poplatník ji bude povinen uhradit v eurech, a to v zaokrouhlení na centy. Pro subjekty, které vedou pouze daňovou evidenci, bude stanoven specifický postup. Pro poplatníky využívající obchodní rok, který se liší od kalendářního, budou na základě mezitímní účetní závěrky k 31. prosinci v souladu s účetními postupy podklady pro sestavení daňového přiznání též přepočteny na měnu euro.¹⁶⁰

2.3.6.1 Zákon o daních z příjmu

Dle § 23 odst. 17 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, se při nabytí majetku poplatníkem v zahraničí pro přepočet hodnoty majetku na české koruny použijí kursy devizového trhu vyhlášené ČNB ke dni převodu vlastnictví u majetku nabytého vkladem, a to bez přihlídnutí k oceňovacím rozdílům vyplývajícím z přecenění majetku a závazků v souladu s právními předpisy příslušného státu. Stejný kurs se použije pro přepočet hodnoty uplatněných odpisů, opravných položek, daňové ztráty, rezerv, odčitatelných položek a obdobných položek uplatněných podle příslušných právních předpisů v zahraničí.

Dle § 38 odst. 1 zákona se pro daňové účely používají kursy devizového trhu vyhlášené ČNB uplatňované v účetnictví poplatníků. Výjimky z této zásady obsahují ustanovení § 38 odst. 2 až 4 zákona při přepočtu daně z úroků (úrokového příjmu) plynoucích v cizí měně z vkladového účtu, běžného účtu, který není podle podmínek banky určen k podnikání, a z vkladního listu (§ 38 odst. 2), při přepočtu základu daně pro zvláštní sazbu daně dle § 36 (§ 38 odst. 3) a při přepočtu příjmu pro výpočet zálohy na daň z příjmů ze závislé činnosti a funkčních požitků a pro účely ročního zúčtování (§ 38 odst. 4).

Poplatníci, kteří nevedou účetnictví, použijí pro přepočet cizí měny jednotný kurz stanovený podle § 38 odst. 1 zákona. Pro zdaňovací období roku 2009 vydalo Ministerstvo financí na základě zákonného zmocnění Pokyn D-337, Č.j.: 39/7 021/2010-392 ze dne 12. ledna 2010, který byl publikován ve Finančním zpravodaji č. 2/2010 dne 25. ledna 2010. Kurz jednotné

---

¹⁶⁰ Národní plán zavedení eura v České republice, cit. d., s. 46.

měny EUR činí podle pokynu 1 EUR = 26,50 Kč.¹⁶¹ Po zavedení jednotné měny stanovení kurzu EUR/Kč odpadne a kurzy ostatních měn budou vycházet z kurzovního lístku ECB.

2.3.6.2 Zákon o dani z přidané hodnoty

Podle § 26 odst. 1 zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů, se údaje o DPH a o základu daně musí na daňovém dokladu uvádět vždy v české měně. V české měně se uvádí rovněž údaje o výši daně na dokladu o opravě základu a výše daně (§ 42 odst. 6), údaje o dani na daňovém dobropisu nebo na daňovém vrubopisu (§ 43 odst. 1), údaje o dani na dokladu o použití (§29 odst. 1) nebo údaje o hodnotě dodaného zboží nebo poskytnuté služby v souhrnném hlášení (§ 102 odst. 2). V případě, že je peněžní vyjádření uvedeno v cizí měně, je proto nutné podle příslušného kurzu provést kurzový přepočtení cizí měny na měnu národní.¹⁶² Zákon obsahuje následující pravidla kurzových přepočtů a rovněž výjimky z těchto pravidel.

Ustanovení § 4 odst. 4 zákona stanovuje závazný systém přepočtu cizoměnových cen na českou měnu pro účely DPH. Pro přepočtení cizí měny na české koruny se použije kurz devizového trhu vyhlášený ČNB a platný pro osobu provádějící přepočtení ke dni vzniku povinnosti přiznat daň, popřípadě přiznat osvobození od daně. Tohle pravidlo se nepoužije (i) při přepočtu cizí měny na českou měnu pro účely stanovení základu daně při dovozu zboží podle § 38, kdy se použije kurz stanovený podle celních předpisů nebo (ii) pro účely osvobození od daně při dovozu zboží cestujícím v letecké dopravě (§ 71b) a při dovozu zboží při výkonu práce členem posádky letadla (§71e), kdy se použije kurz stanovený v § 71b odst. 6. Takovým kurzem je kurz platný první pracovní den měsíce října roku předcházejícího dovozu zboží zveřejněný v Úředním věstníku EU. Výše zmíněné ustanovení § 71b obsahuje prahové hodnoty uvedené v eurech: dovoz zboží cestujícím v letecké dopravě je v tuzemsku osvobozen od daně do výše hodnoty zboží odpovídající částce 430 EUR na osobu. Dovoz zboží cestujícím v rámci rekreačního nebo sportovního létání je v tuzemsku osvobozen od daně do výše hodnoty zboží odpovídající částce

---

¹⁶¹ Finanční zpravodaj, roč. XLIV, č. 2, 2010 [online] [citováno 30. srpna 2010]. Dostupné z <http://www.mfcr.cz/cps/rde/xbcr/mfcr/FinZprav201002_pdf.pdf>

¹⁶² LEDVINKOVÁ, J.: Cizí měna a daň z přidané hodnoty. *Daně a právo v praxi* 7/2006, s. 25n.

300 EUR na osobu. Při dovozu zboží cestujícím mladším patnácti let se částky uvedené v předchozích větách snižují na částku 200 EUR na osobu.¹⁶³

Výjimka z výše uvedeného pravidla § 4 odst. 4 se uplatní u oprav základu daně a oprav výše daně. Pro přepočtení cizí měny na české koruny v případě opravy základu daně použije plátců podle § 42 odst. 5 kurz devizového trhu vyhlášený ČNB a platný ke dni uskutečnění původního plnění. Odběratel přepočtení cizí měny pro účely DPH neprovádí, protože údaje o výši daně na výstupu a o opravě výše daně v souvislosti s opravovaným plněním jsou na obou daňových dokladech (běžný daňový doklad a daňový dobropis¹⁶⁴) uvedeny v české měně. Pro přepočtení cizí měny na české koruny se v případě opravy výše daně použije podle § 49 odst. 3 kurz devizového trhu vyhlášený ČNB a platný pro osobu provádějící přepočtení ke dni uskutečnění původního plnění. V případě přijaté faktury a dobropisu při opravách uvedených výše se může stát, že se u odběratele v zaúčtovaných částkách rozcházejí základ daně a daň. Tato skutečnost je způsobena tím, že v účetnictví jsou pro přepočtení cizí měny na českou měnu stanovena pravidla, která nejsou shodná s pravidly stanovenými v zákoně o DPH. Velmi často se bude lišit okamžik uskutečnění účetního případu, resp. den, ke kterému se provádí přepočtení. Vždy však musí platit, že v účetnictví bude účtováno o takové výši daně z přidané hodnoty, která byla vypočtena podle pravidel zákona o DPH.¹⁶⁵

---

¹⁶³ V současnosti (listopad 2010) je v Poslanecké sněmovně projednávána novela zákona o DPH, podle které by se v souvislosti se změnou Směrnice Rady 2006/112/ES ze dne 28. listopadu 2006 o společném systému daně z přidané hodnoty měl změnit § 70 zákona o DPH následovně: „Od daně je dále osvobozen dovoz zboží, jehož úhrnná hodnota nepřesahuje 22 EUR, s výjimkou alkoholických nápojů, parfémů, toaletní vody, tabáků a tabákových výrobků...“ (Novela zákona o dani z přidané hodnoty - sněmovní tisk č. 129/0 [online] [citováno 15. listopadu 2010]. Dostupné z <<http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=6&CT=129&CT1=0>>)

¹⁶⁴ Daňový dobropis by měl být k 1. lednu 2011 zrušen novelou zákona o DPH. Zrušený daňový dobropis by měly nahradit tzv. opravné doklady.

¹⁶⁵ Oprava základu daně v cizí měně – článek na portálu Daně a Účetnictví VERLAG DASHÖFER, nakladatelství, spol. s r.o. [online] [citováno 1. října 2010]. Dostupné z <<http://www.du.cz/?sekce=1&uroven=2&obsah=&cid=150768&wa=WWW06E3%20DU&uid=1337286&e=247793&odkud=ENDU>>

Částky uvedené přímo v eurech nalezneme i v § 82a, který upravuje vrácení daně v tuzemsku osobám registrovaným k dani v jiném členském státě. Částka daně uvedená v žádosti o vrácení daně nesmí být nižší, než je ekvivalent částky a) 400 EUR za období kratší než jeden kalendářní rok, ale ne kratší než tři měsíce, nebo b) 50 EUR za období jednoho kalendářního roku nebo období kratší než tři měsíce, jde-li o zbytek kalendářního roku. Tady se při přepočtu neuplatní výše uvedené pravidlo uvedené v § 4 odst. 4, podle § 82a odst. 9 se pro účely tohoto ustanovení pro přepočet částky daně v EUR na českou měnu použije kurz devizového trhu vyhlášený ČNB k prvnímu pracovnímu dni měsíce ledna roku, za nějž je žádost o vrácení daně podána. Přepočtená částka se následně zaokrouhlí na celé koruny dolů. Tento, ale i ostatní odkazy na kurzy devizového trhu vyhlášené ČNB, by se v zákoně měly nahradit odkazem na kurzy vyhlášené ECB. Ode dne zavedení eura se budou muset údaje o DPH a o základu daně na daňovém dokladu uvádět vždy v měně euro. V období od stanovení konverzního kurzu a určitou dobu po zavedení eura (mimo případy povinného duálního zobrazování) bude vhodné fakturované částky uvádět i v CZK i v EUR.

2.3.6.3 Zákon o rezervách pro zjištění základu daně z příjmů

Zákon č. 593/1992 Sb., o rezervách pro zjištění základu daně z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, obsahuje na dvou místech údaje o účtu „v českých korunách“. Ustanovení § 10a odst. 1 zákona připouští, aby poplatník daně z příjmů pro jednotlivý účel tvorby rezervy zřídil jeden zvláštní vázaný účet, který je veden v českých korunách nebo v eurech. Podle § 7 odst. 4 je ve zdaňovacím období tvorba rezervy výdajem (nákladem) na dosažení, zajištění a udržení příjmů, pokud budou peněžní prostředky v plné výši rezervy připadající na jedno zdaňovací období převedeny na samostatný účet v bance se sídlem na území členského státu EU, který je veden v českých korunách nebo v eurech a je určen výhradně pro ukládání prostředků rezerv tvořených podle tohoto ustanovení. Podle mého názoru se zmínka o českých korunách v tomto zákoně po zavedení eura stane obsoletní, v české měně již nebude moct být veden žádný účet ani v tuzemsku, ani v zahraničí, jelikož tato měna zanikne ke dni zavedení eura v ČR. Předmětné ustanovení by se proto mělo novelizovat tak, že bude obsahovat zmínku o účtu v eurech.

2.3.6.4 Zákon o správě daní a poplatků

V § 46a zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů, je upravena problematika zaokrouhlování. Vyměřená daň se zaokrouhluje na celé koruny nahoru. Stejně se postupuje u příslušenství daně, pokud je předmětem samostatného vyměření. Daň z příjmů vybíraná zvláštní sazbou se zaokrouhluje na celé koruny dolů. Záloha na daň se zaokrouhluje na celé stokoruny nahoru, s výjimkou zálohy na daň vybírané srážkou, která se zaokrouhluje na celé koruny nahoru.

Zákon o správě daní a poplatků obsahuje na více místech odkaz na referenční sazby ČNB (diskontní sazba, repo sazba), které jsou buď základem pro výpočet sankčních úroků, nebo pro výpočet úroků z částek, které je správce daně povinen vrátit. Pokud držitel poštovní licence při platbě daní nedodrží lhůtu 2 pracovních dnů ode dne, kdy platbu od plátců daně přijal, uhradí správci daně úrok ve výši dvojnásobku diskontní sazby stanovené ČNB platné v první den kalendářního čtvrtletí, v němž měl uhrazenou částku nejpozději převést (§ 61 odst. 5). Za dobu posečkání daně nebo splátek daně zaplatí daňový dlužník úrok z odložené částky ve výši repo sazby stanovené ČNB, zvýšené o sedm procentních bodů, platné pro první den příslušného kalendářního pololetí (§ 60 odst. 6). Výše úroku z prodlení odpovídá ročně výši repo sazby stanovené ČNB, zvýšené o čtrnáct procentních bodů, platné pro první den příslušného kalendářního pololetí (§ 63 odst. 2). Zavínil-li vznik přeplatku správce daně, vrátí přeplatek bez žádosti do patnácti dnů, a vrátil-li jej po stanovené lhůtě, je povinen zaplatit daňovému dlužníkovi úrok z přeplatku ve výši repo sazby stanovené ČNB zvýšené o čtrnáct procentních bodů, platné pro první den příslušného kalendářního pololetí (§ 64 odst. 6). Prokáže-li se v průběhu vymáhání daňových nedoplatků, že bylo vymáháno neoprávněně, náleží daňovému dlužníkovi nebo ručiteli za takto neoprávněně vymožené částky úrok v dvojnásobné výši repo sazby stanovené ČNB, zvýšené o čtrnáct procentních bodů, platné pro první den příslušného kalendářního pololetí (§ 73 odst. 10). Bude-li přeplatek daně, která není příjmem státního rozpočtu, vrácen daňovému dlužníkovi po lhůtě patnácti dnů, náleží daňovému dlužníkovi úrok ve výši repo sazby stanovené ČNB, zvýšené o sedm procentních bodů, platné pro první den příslušného kalendářního pololetí (§ 96a odst. 3). Výše uvedené referenční sazby by měly být ke dni zavedení eura nahrazeny referenčními sazbami ECB, jelikož však zákon o správě daní a

poplatků bude od 1. ledna 2011 nahrazen novým daňovým řádem, tyto změny již nebude potřeba provést.

Jak bylo uvedeno výše, zákon č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů, nahradí s účinností od 1. ledna 2011 zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád. Problematika zaokrouhlování je upravena v ustanovení § 146 daňového řádu. Základním pravidlem je, že daň se zaokrouhluje na celé koruny nahoru. Záloha na daň se zaokrouhluje na celé stokoruny nahoru. Výpočet na základě daňové sazby, koeficientů, ukazatelů a výsledek přepočtu měny se provádí s přesností na dvě platná desetinná místa. Postupné zaokrouhlování ve dvou nebo více stupních je nepřípustné. Zaokrouhlování je řešeno i v ustanoveních týkajících se daňové exekuce. Exekuční náklady se podle § 183 odst. 3 daňového řádu počítají z vymáhané částky zaokrouhlené na celé stokoruny dolů.

Ustanovení § 146 odst. 4 daňového řádu zakotvuje zásadu, že pro výpočet úroku náležejícího za 1 den se při použití repo sazby České národní banky za rok považuje 365 dnů. Při nezaplacení daně výše úroku z prodlení odpovídá podle § 252 odst. 2 daňového řádu ročně výši repo sazby stanovené ČNB, zvýšené o 14 procentních bodů, platné pro první den příslušného kalendářního pololetí. Odkaz na repo sazbu ČNB nalezneme i v § 157 odst. 2 daňového řádu u výpočtu úroku z posečkané částky, který odpovídá ročně výši repo sazby stanovené ČNB, zvýšené o 7 procentních bodů, platné pro první den příslušného kalendářního pololetí. Podle § 155 odst. 5 daňového řádu je-li poukazován správcem daně vratitelný přeplatek na žádost po lhůtě, náleží daňovému subjektu úrok z vratitelného přeplatku, který odpovídá ročně výši repo sazby stanovené ČNB, zvýšené o 14 procentních bodů, platné pro první den příslušného kalendářního pololetí. Repo sazba ČNB složí jako základ i při výpočtu výše úroku v případě, kdy došlo ke zrušení, změně nebo prohlášení nicotnosti rozhodnutí o stanovení daně a daňový subjekt daň na základě takového rozhodnutí zaplatil. Uhrazená částka bude vrácena i s úrokem, který se vypočte z roční výše repo sazby stanovené ČNB, zvýšené o 14 procentních bodů, platné pro první den příslušného kalendářního pololetí, a to ode dne následujícího po dni splatnosti nesprávně stanovené daně, nebo došlo-li k úhradě nesprávně stanovené daně později, ode dne její úhrady. Výše uvedené referenční sazby budou muset být ke dni zavedení eura nahrazeny referenčními sazbami ECB.

2.3.7 Změny v oblasti cel, soudních, správních a místních poplatků

2.3.7.1 Cla

Zákon č. 13/1993 Sb., celní zákon, ve znění pozdějších předpisů, obsahuje částky v korunách v ustanoveních týkajících se sankcí a v ustanoveních upravujících skladné. Tyto částky budou zřejmě novelou přepočteny na základě oficiálního přepočítacího koeficientu nebo nebudou přepočteny vůbec a bude se na ně přímo vztahovat ustanovení čl. 14 Nařízení Rady (ES) č. 974/98. Celní zákon obsahuje rovněž částky stanoveny přímo v měně euro, a to v ustanovení § 237. Cestujícím mladším patnácti let je od dovozního cla osvobozeno zboží, jehož úhrnná hodnota nepřesahuje 90 Euro. Od dovozního cla je osvobozeno zboží členů posádek dopravních prostředků, kteří zajišťují dopravu mezi třetí zemí a EU, jehož úhrnná hodnota nepřesahuje 22 Euro při každé cestě. Tyto částky doplňují přímo aplikovatelné Nařízení Rady (EHS) č. 918/83 ze dne 28. března 1983, o systému Společenství pro osvobození od cla¹⁶⁶ a do celního zákona se dostaly novelizací provedenou zákonem č. 187/2004 Sb. Zákon tedy neobsahuje částky přímo aplikovatelné, ale odchylky od této úpravy. Částka 90 Euro byla v zákoně zakotvena proto, že Nařízení Rady (EHS) č. 918/83 opravňuje členské státy snížit částku 175 Euro pro osvobození od cla na částku 90 Euro, jde-li o osoby mladší patnáct let.¹⁶⁷

Celní zákon obsahuje ve dvou ustanoveních odkaz na diskontní sazbu ČNB, která je buď základem pro úroky z neoprávněně zadržného cla nebo pro výpočet úroků při posečkání. Za dobu posečkání nebo splátek zaplatí dlužník úrok z odložené částky ve výši 140 % diskontní úrokové sazby ČNB platné první den kalendářního čtvrtletí (§ 275 odst. 3). V případě, kdy celní úřad nevrátí clo na základě rozhodnutí o jeho vrácení do 3 měsíců od nabytí právní moci tohoto rozhodnutí nebo v případě rozhodnutí, jímž se nepovoluje vrácení cla, které bylo po podání odvolání zrušeno, se úroková sazba rovná výši 140 % diskontní úrokové sazby ČNB platné první den kalendářního čtvrtletí (§ 285 odst. 1). Odkazy na diskontní sazbu ČNB budou muset být ke

---

¹⁶⁶ Úř. věst. L 105, 23.4.1983, s. 1–37.

¹⁶⁷ Novela celního zákona - sněmovní tisk č. 504/0 [online] [citováno 14. října 2010]. Dostupné z <<http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?o=4&ct=504&ct1=0>>

dni zavedení eura v celním zákoně nahrazeny odkazem na referenční sazbu ECB (Deposit Facility Rate).

Ustanovení § 317 celního zákona obsahuje odkaz na českou měnu a kurs devizového trhu ČNB: nemůže-li být clo a jeho příslušenství, daně a poplatky vybírané při dovozu a jejich příslušenství, náklady řízení, skladné a pokuty uložené podle celních předpisů uhrazeny v české měně, mohou celní orgány na jejich úhradu přijímat i zahraniční měnu. K přepočtu zahraniční měny na české koruny se použije kursu devizového trhu ČNB platného v okamžiku, kdy je úhrada prováděna. Odkaz na kurz ČNB obsahuje rovněž § 260h týkající se individuální záruky s použitím záručního dokladu. Pro přepočet zahraniční měny na záručním dokladu na české koruny se použije kurz vyhlášený ČNB a platný první pracovní den měsíce října roku, který předchází roku, v němž bylo přijato celní prohlášení, se kterým je předkládán záruční doklad. Pojem „česká měna“, „české koruny“ ve výše uvedených ustanoveních by měly být po zavedení eura nahrazeny pojmem „euro“ a odkaz na kurs (devizového trhu) ČNB nahrazen odkazem na kurzovní lístek ECB.

V celní správě obecně by mělo dojít k úpravě legislativních norem ve smyslu převodu částek vyjádřených v korunách na částky v eurech za použití přepočítacího koeficientu. Částky stanovené právem EU však budou převedeny přímo na příslušné hodnoty v eurech. Kromě použití stanoveného přepočítacího koeficientu bude celní správa muset zpracovat metodické postupy, které souvisejí s procedurami celního a daňového řízení dle celního kodexu (limitní částky cla před měnovou změnou, faktury v eurech před měnovou změnou, zaokrouhlování jednotlivých položek jednotného správního dokladu a podobně).

2.3.7.2 Soudní a správní poplatky

V současnosti jsou sazby soudních (zákon č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů) a správních poplatků (zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů) stanoveny pevnou částkou nebo procentem ze základu poplatku stanoveného v korunách. V rámci přechodu na euro bude vhodné upravit nejen sazby stanovené pevnou částkou, ale i základ procentních poplatků, je-li dnes cena předmětu poplatku vyjádřena

peněžní částkou v korunách. Korunové částky budou zřejmě novelou přepočteny na základě oficiálního přepočítacího koeficientu nebo nebudou přepočteny vůbec a bude se na ně přímo vztahovat ustanovení čl. 14 Nařízení Rady (ES) č. 974/98.

Podle § 8 odst. 1 zákona o soudních poplatcích se soudní poplatky vybírají v české měně. Je-li základ poplatku vyjádřen v cizí měně, vypočte se procentní poplatek podle § 6 odst. 6 ze základu poplatku přepočteného na českou měnu podle kursu vyhlášeného ČNB platného k prvnímu dni kalendářního měsíce, v němž je poplatek splatný nebo v němž soud vydá rozhodnutí o povinnosti zaplatit poplatek. Pro přepočet měn, jejichž kurs ČNB nevyhlašuje, se použije kurs USD k této měně vyhlášený ústřední nebo jí na roveň postavenou bankou státu, v němž platí přepočítávaná měna; platnost tohoto použitého kursu měn je poplatník povinen prokázat soudu dokladem získaným prostřednictvím Ministerstva zahraničních věcí. Po zavedení eura by bylo vhodné tohle ustanovení novelizovat ve smyslu, že základem pro výpočet bude kurz stanovený ECB.

I v zákoně o správních poplatcích je stanovena zásada, že správní poplatky se vybírají v české měně (§ 6 odst. 1). Zákon však stanovuje tyto výjimky: české zastupitelské úřady vyměřují procentní poplatky v té cizí měně, ve které je vyjádřen základ poplatku. Poplatky stanovené pevnou částkou mohou české zastupitelské úřady vybírat rovněž a) v měně státu, v němž mají své sídlo nebo b) v měně jiného státu, je-li ČNB vyhlášován kurs devizového trhu této měny. Pro účely placení poplatku uvedených výše provede český zastupitelský úřad podle § 6 odst. 4 přepočet na cizí měnu a naopak podle kursu devizového trhu vyhlášeného ČNB k poslednímu dni kalendářního měsíce předcházejícího lhůtám splatnosti poplatku stanoveného pevnou částkou nebo vyměřeného platebním výměrem, a to po celý následující kalendářní měsíc. Pro přepočet měn, jejichž kurs devizového trhu ČNB nevyhlašuje, použije český zastupitelský úřad kurs amerického dolaru k místní měně vyhlášený centrální bankou státu, v němž má český zastupitelský úřad sídlo, a to rovněž k poslednímu dni předcházejícího kalendářního měsíce, také po celý následující kalendářní měsíc. Poplatky placené na českých hraničních přechodech mohou správní úřady vybírat podle § 6 odst. 5 rovněž v cizí měně, kterou tuzemské banky vykupují. Přepočet české měny na cizí měnu a naopak provádí správní úřad na českém hraničním přechodu podle kursu devizového trhu vyhlášeného ČNB v pátek týdne, který předchází dni splatnosti

poplatku stanoveného pevnou částkou, nebo dni splatnosti poplatku vyměřeného platebním výměrem, a to po celý následující týden. Přeplatek na poplatek, který byl zaplacen v cizí měně, může správní úřad vrátit v české měně. Poplatky přepočítávané z české měny na cizí měnu a naopak se podle § 6 odst. 7 zaokrouhlují na celé měnové jednotky nahoru, nestanoví-li sazebník jinak. V souvislosti se zavedením eura bude vhodné novelizovat ustanovení obsahující pojem „česká měna“ a základem pro výpočet by se měl stát kurz stanovený ECB.

2.3.7.3 Místní poplatky

Zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, stanoví maximální sazby místních poplatků, vyjádřené pevnou částkou v korunách, případně procentem. V rámci přechodu na euro bude vhodné upravit nejen sazby stanovené pevnou částkou, ale i základ procentního poplatku. V rámci přehlednosti sazebníků se nedoporučuje používat přepočet podle přepočítacího koeficientu kurzu, ale částky stanovit nově, ovšem v hodnotě blízké původním korunovým sazbám. Pravidlo uvedené v ustanovení čl. 14 Nařízení Rady (ES) č. 974/98 se v případě stanovení nových eurových (prahových) hodnot místních poplatků nepoužije.

2.3.8 Změny v oblasti veřejných rozpočtů

2.3.8.1 Zákon o státním rozpočtu a zákon o rozpočtových pravidlech

Zákon o státním rozpočtu ČR na příslušný rok stanovuje celkové příjmy, celkové výdaje a výsledné saldo v korunách. Státní rozpočet na rok 2010 je upraven zákonem č. 487/2009 Sb., o státním rozpočtu České republiky na rok 2010. Přílohy zákona o státním rozpočtu stanovují finanční vztahy státního rozpočtu k rozpočtům krajů, k rozpočtům obcí a rozpočtu hlavního města Prahy. Údaje v přílohách zákona jsou většinou uváděny v řádech tisíců korun. Rozpočtový systém bude před zavedením eura muset být upraven tak, aby rozpočet byl sestavován v řádech eur. Přijetí eura bude znamenat, že příprava státního rozpočtu na rok zavedení eura bude prováděna v korunách a rovněž v eurech. Zákon o státním rozpočtu České republiky bude od

roku zavedení eura schválen s údaji v eurech. Zákony o státním rozpočtu pro roky před zavedením eura nebude potřebné v souvislosti se zavedením eura novelizovat.¹⁶⁸

V zákoně č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech, ve znění pozdějších předpisů, nebude nutné provádět zásadní legislativní úpravy. Návrhy závěrečných účtů kapitol a státního závěrečného účtu za rok před zavedením eura budou zpracovány ve dvojím vyjádření, stejně tak roční zpráva za rok před zavedením eura a finanční vypořádání za rok před zavedením eura.

2.3.8.2 Zákon o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů

Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů, upravuje tvorbu, postavení, obsah a funkce rozpočtů územních samosprávných celků a stanoví pravidla hospodaření s finančními prostředky územních samosprávných celků. Tento zákon upravuje také zřizování nebo zakládání právnických osob územních samosprávných celků. Podle § 22a odst. 5 se za správní delikt podle odstavců 1 až 4 uloží pokuta do 1 000 000 Kč. Tato částka může být podle dokumentu Příprava právního prostředí na zavedení eura¹⁶⁹ zarovnána na celé euro dolu, jelikož se tím dosáhne vyšší praktičnosti částky bez větších rozpočtových dopadů, neboť sankce se obvykle neukládá v nejvyšší možné výši, ale v rámci stanoveného rozpětí. Podle § 22 odst. 6 se penále, které v jednotlivých případech nepřesáhne 1000 Kč, neuloží. Tato částka bude podle dokumentu Příprava právního prostředí na zavedení eura zaokrouhlena podle standardních pravidel, jelikož zaokrouhlování na eurocent bude mít pouze minimální dopady na státní rozpočet. Pravidlo uvedené v ustanovení čl. 14 Nařízení Rady (ES) č. 974/98 se v tomto případě nepoužije.

2.3.9 Změny v devizových předpisech

Zákon č. 219/1995 Sb., devizový zákon, ve znění pozdějších předpisů, obsahuje na více místech označení „česká měna“ a „cizí měna“ – např. podle ustanovení § 4 odst. 3 „cizozemec

---

¹⁶⁸ Národní plán zavedení eura v České republice, cit. d., s. 44 – 45.

¹⁶⁹ Příprava právního prostředí na zavedení eura v České republice, cit. d., s. 19.

může v tuzemsku nakupovat peněžní prostředky v cizí měně za českou měnu a naopak, nabývat ostatní devizové hodnoty, nabývat nemovitosti, dovážet a vyvážet českou i cizí měnu, pokud tento nebo zvláštní zákon nestanoví jinak.“ Označení „česká měna“ by bylo vhodné s účinností ke dni zavedení eura novelizovat na „měna euro“, i když tato změna nemusí být nutná, jelikož nový zákon o ČNB zavede společnou měnu euro jako zákonné platidlo v ČR a euro bude tedy českou měnou. Devizový zákon upravuje rovněž sankce za přestupky a správní delikty, kde jsou pokuty uvedené v Kč. Tyto částky vzhledem k přímé použitelnosti čl. 14 Nařízení Rady (ES) č. 974/98 nebude třeba přepočítat na euro.

V případě slovenského devizového zákona č. 202/1995 Z.z. bylo zákonem o zavedení eura spojení „slovenská mena“ nahrazeno slovem „euro“. Pro zjednodušení novelizace (pojem slovenská měna se vyskytoval v hodně ustanoveních) zákonodárce zakotvil princip, na základě kterého se slova "slovenská mena" ve všech tvarech v celém textu zákona kromě přechodných ustanovení nahradily slovem "euro" v příslušném gramatickém tvaru.

2.3.10 Změny v předpisech týkajících se platebního styku

2.3.10.1 Zákon o platebním styku

Zákon č. 284/2009 Sb., o platebním styku, ve znění pozdějších předpisů, navazuje na přímo použitelné Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 924/2009 ze dne 16. září 2009 o přeshraničních platbách.¹⁷⁰ Výše uvedené nařízení představuje další z kroků směřujících k realizaci tzv. Jednotné oblasti pro platby v eurech (Single Euro Payments Area – SEPA). Cílem projektu SEPA je vytvořit v EU jednotnou oblast, v níž budou přeshraniční platební transakce v eurech prováděny za stejných podmínek jako platby vnitrostátní. Z pohledu uživatele platebních služeb by mezi vnitrostátními a přeshraničními platebními transakcemi neměly být rozdíly z hlediska bezpečnosti, rychlosti, nákladů a právních rizik. Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 924/2009, stejně jako dříve schválená Směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2007/64/ES, o platebních službách na vnitřním trhu,¹⁷¹ měla pro realizaci

---

¹⁷⁰ Úř. věst. L 266, 9.10.2009, s. 11–18.

¹⁷¹ Úř. věst. L 319, 5.12.2007, s. 1–36.

projektu SEPA vytvořit potřebný legislativní rámec. Dosavadní i nové nařízení se vztahují pouze na platební transakce, které jsou prováděny v rámci Evropského hospodářského prostoru a denominovány v eurech. Členské státy, které nejsou členy eurozóny, mají možnost jednostranným oznámením rozšířit působnost nařízení i na své národní měny. Zatím tak učinilo pouze Švédsko v roce 2002¹⁷² (blíže v části 3.2.2 této práce).

Zákon obsahuje na více místech částky uvedené v eurech, které vycházejí z transponovaných evropských směrnic. Uvedu jen několik příkladů: podle § 16 musí počáteční kapitál platební instituce činit alespoň částku odpovídající 20 000 eur, je-li platební instituce oprávněna poskytovat provedení převodu peněžních prostředků, při němž plátce ani příjemce nevyužívají platební účet u poskytovatele plátce (kapitál ve výši 50 000 eur a 125 000 eur je vyžadován při složitějších platebních službách). Podle § 36 odst. 2 poskytovatel platebních služeb malého rozsahu je oprávněn poskytovat platební služby pouze tehdy, jestliže měsíční průměr částek jím provedených platebních transakcí v Evropském hospodářském prostoru, včetně platebních transakcí provedených prostřednictvím jeho obchodních zástupců, za posledních 12 měsíců nepřesahuje částku odpovídající 3 000 000 eur. Počáteční kapitál instituce elektronických peněz musí činit podle § 48 odst. 1 alespoň částku odpovídající 1 000 000 eur. Novela zákona o platebním styku, kterou v současnosti projednává Poslanecká sněmovna, navrhuje snížit minimální základní kapitál na 350 000 eur.¹⁷³ Tím dochází ke značnému zmírnění požadavku, neboť dosavadní právní úprava vyžadovala počáteční kapitál v mnohem vyšší částce. Částka 350 000 eur je přímo přebrána z článku 4¹⁷⁴ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/110/ES ze dne 16. září 2009 o přístupu k činnosti institucí elektronických peněz, o jejím výkonu a o obezřetnostním dohledu nad touto činností, o změně směrnic 2005/60/ES a 2006/48/ES a o zrušení směrnice 2000/46/ES.¹⁷⁵

---

¹⁷² BERAN, J.: K novému nařízení o přeshraničních platbách. *Obchodněprávní revue*, 2010, roč. 2, č. 1, s. 23 – 24.

¹⁷³ Novela zákona o platebním styku – sněmovní tisk č. 177 [online] [citováno 15. listopadu 2010]. Dostupné z <<http://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?o=6&T=177>>

¹⁷⁴ „Členské státy vyžadují, aby počáteční kapitál institucí elektronických peněz složený z položek stanovených v čl. 57 písm. a) a b) směrnice 2006/48/ES činil při udělení povolení nejméně 350000 EUR.“

¹⁷⁵ Úř. věst. L 267, 10.10.2009, s. 7—17.

Zákon obsahuje několik ustanovení, které operují s pojmy „česká měna“ a „cizí měna“. V ustanovení § 2 odst. 1 písm. e) je definice bezhotovostního převodu s cizí měnou, kterým se rozumí nákup nebo prodej peněžních prostředků v české nebo cizí měně za peněžní prostředky v jiné měně, který se uskutečňuje bezhotovostním převodem peněžních prostředků z platebního účtu nebo na platební účet. V ustanovení § 3 je obsažena definice platební služby, kterou je kromě jiného i provedení převodu peněžních prostředků. Dále se upřesňuje, že o provedení převodu peněžních prostředků se jedná i v případě bezhotovostního obchodu s cizí měnou, pokud nejde o činnost, která je investiční službou podle zákona upravujícího podnikání na kapitálovém trhu. Podle § 109 odst. 3 si v případě platebních transakcí v měně euro, nebo na území ČR v české měně, které zahrnují nanejvýš jednu směnu měn mezi měnou euro a měnou členského státu, na jehož území ke směně měn dochází, uživatel a jeho poskytovatel mohou dohodnout pouze lhůtu kratší, než obsaženou v pravidlu, že peněžní prostředky musí být připsány na účet poskytovatele příjemce nejpozději do konce následujícího pracovního dne po okamžiku přijetí platebního příkazu. Toto ustanovení se podle § 111 nepoužije v případě platební transakce v rámci téhož poskytovatele na území ČR v české měně. V tomto případě musí být peněžní prostředky připsány na platební účet příjemce na konci dne, v němž nastal okamžik přijetí příkazu. Označení „česká měna“ by bylo vhodné s účinností ke dni zavedení eura novelizovat na „měna euro“, i když tato změna nemusí být nutná, jelikož nový zákon o ČNB zavede společnou měnu euro jako zákonné platidlo v ČR a euro bude tedy českou měnou. Určitě však bude nutné v souvislosti se zavedením eura zákon novelizovat proto, že se stanou obsoletními ustanovení týkající se odlišností vnitrostátních plateb v české měně (kdy nebylo třeba zohlednit evropské předpisy ohledně přeshraničních plateb).

2.3.10.2 Zákon o omezení plateb v hotovosti

Zákon č. 254/2004 Sb., o omezení plateb v hotovosti, ve znění pozdějších předpisů,¹⁷⁶ obsahuje na více místech pojmy „česká měna“ a „cizí měna“. Ustanovení § 2 odst. 1 písm. a) definuje bezhotovostní platbou jako platbu provedenou bezhotovostním převodem peněžních

---

¹⁷⁶ Obdobná úprava omezení plateb v hotovosti platí pouze v některých zemích EU, např. Francie, Itálie a Belgie. (Vládní návrh zákona o omezení plateb v hotovosti - sněmovní tisk č. 264/0 [online] [citováno 15. listopadu 2010]. Dostupné z <<http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?o=4&ct=264&ct1=0>>).

prostředků na území ČR prostřednictvím peněžního ústavu v české nebo cizí měně a bezhotovostním převodem peněžních prostředků prostřednictvím peněžního ústavu v české nebo cizí měně z území ČR na území jiného státu. V ustanovení § 4 odst. 1 je stanoven limit 15 000 EUR,¹⁷⁷ kdy je poskytovatel platby, jejíž výše překračuje tuto částku, povinen provést platbu bezhotovostně. Tato povinnost neplatí, jde-li o platbu, která musí být podle zvláštního právního předpisu provedena v hotovosti např. platba při veřejných dražbách. Ustanovení § 4 odst. 2 stanovuje, že platba v české¹⁷⁸ nebo jakékoliv cizí měně se pro účely tohoto zákona přepočte na měnu EURo směnným kursem devizového trhu vyhlášeným ČNB a platným ke dni provedení platby. Do výše uvedeného limitu se dle § 4 odst. 3 započítávají všechny platby v české i cizí měně, provedené tímž poskytovatelem platby témuž příjemci platby v průběhu jednoho kalendářního dne.

Zákon upravuje rovněž sankce za přestupky a správní delikty, kde jsou pokuty uvedené v Kč. Tyto částky vzhledem k přímé použitelnosti čl. 14 Nařízení Rady (ES) č. 974/98 nebude nutné přepočítat na euro. Označení „česká měna“ by však podle mého názoru bylo vhodné s účinností ke dni zavedení eura novelizovat na „měna euro“. Po zavedení eura nebude potřebné přepočítávat platby uskutečněné v české měně na eura, jelikož euro bude českou měnou. I tohle ustanovení by bylo tedy vhodné novelizovat. Ohledně přepočtu cizích měn na euro by se měla nahradit výše uvedená referenční sazba referenční sazbou ECB. Taky by bylo vhodné novelizovat pojem „EURO“ na „euro“, jelikož je v rozporu s Legislativními pravidly vlády, které upravují způsob psaní jednotné měny v českých právních předpisech.

---

¹⁷⁷ Částka 15 000 eur nevychází přímo z unijních předpisů o omezení plateb v hotovosti, jelikož tato oblast není unijním právem přímo regulována. Určité limity u plateb v hotovosti však nacházíme v Směrnici Rady Evropských společenství č. 91/308/EHS ze dne 10. června 1991 o předcházení zneužití finančního systému k praní peněz, která zakotvila požadavek zjištění totožnosti na veškeré transakce týkající se částek 15000 ECU nebo více, a to z důvodu, že při platbách vysokých částek v hotovosti existuje velmi vysoké riziko praní peněz a financování terorismu. Tato směrnice byla nahrazena Směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2005/60/ES ze dne 26. října 2005 o předcházení zneužití finančního systému k praní peněz a financování terorismu. Směrnice se podle čl. 2 kromě jiného vztahuje i na další fyzické nebo právnické osoby obchodující se zbožím, pokud jsou platby v částce 15 000 EUR nebo vyšší prováděny v hotovosti.

¹⁷⁸ Do zákona se částka vyjádřena v eurech dostala v rámci pozměňovacích návrhů, ve vládním návrhu zákona byla částka 500 000 Kč (Vládní návrh zákona o omezení plateb v hotovosti, cit. d., s. 11).

2.3.11 Změny jiných právních předpisů

2.3.11.1 Zákon o finančních konglomerátech

Zákon č. 377/2005 Sb., o finančních konglomerátech, ve znění pozdějších předpisů, rovněž zapracovává příslušné unijní předpisy. To se projevuje v ponechání určitých limitních hodnot v měně euro. Souhrn činností finančního sektoru ve skupině se podle § 5 odst. 4 považuje za významný, jestliže součet bilančních sum osob ve skupině, které jsou součástí nejméně významného sektoru, přesahuje 6 000 000 000 eur. Pokud by součet bilančních sum osob ve skupině poklesl pod 6 000 000 000 eur, potom se podle § 6 odst. 2 zákona pro 3 následující roky použije pro určení významnosti souhrnu činností příslušného sektoru ve skupině hodnota 5 000 000 000 eur.¹⁷⁹ Hodnota vyjádřená v tomto zákoně v eurech se v období od 31. prosince daného roku do 30. prosince následujícího roku podle § 32 přepočítává na české koruny kurzem devizového trhu, který ČNB vyhlásila jako poslední v říjnu daného roku. Po zavedení eura se tohle ustanovení o přepočtu stane nadbytečné, proto by bylo vhodné ho novelizovat.

2.3.11.2 Zákon o elektronických komunikacích

Zákon č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích, ve znění pozdějších předpisů, obsahuje částku v eurech jenom okrajově. Ustanovení § 86 odst. 8 uvádí limit ročního obrátu podnikatele v činnostech, které jsou spojeny se zajišťováním sítí, nebo poskytováním veřejně dostupných služeb elektronických komunikací ve výši 50 000 000 eur. V případě, že obrat podnikatele je nižší než ekvivalent této částky vyjádřený v Kč, zákon ho zbavuje povinnosti vést oddělenou evidenci nákladů a výnosů, nebo strukturálně oddělit činnosti, které jsou spojeny se zajišťováním sítí nebo poskytováním služeb elektronických komunikací. Pravidlo pro přepočet částky z eur na Kč zákon neupravuje. Po zavedení eura bude odkaz na Kč obsoletní, ustanovení však nebude nutné měnit.

---

¹⁷⁹ Prahové hodnoty 6 miliard a 5 miliard eur vychází z čl. 3 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/87/ES ze dne 16. prosince 2002 o doplňkovém dozoru nad úvěrovými institucemi, pojišťovnami a investičními podniky ve finančním konglomerátu.

Zákon upravuje rovněž sankce za správní delikty, kde jsou pokuty uvedené v Kč. Tyto částky vzhledem k přímé použitelnosti čl. 14 Nařízení Rady (ES) č. 974/98 nebude nutné přepočítat na euro.

2.3.11.3 Zákon o finančním arbitrovi

Podle § 1 odst. 1 zákona č. 229/2002 Sb., o finančním arbitrovi, ve znění pozdějších předpisů, je tento příslušný k rozhodování sporů mezi osobami, které provádějí převody peněžních prostředků a jejich klienty, jestliže výše částky, která je předmětem sporu, vyjádřená v eurech nepřesahuje ke dni podání návrhu částku 50 000.

Podle zákona o finančním arbitrovi je jeho činnost povinna zajišťovat ČNB. Tento postup je však v rozporu s SFEU, protože narušuje nezávislost ČNB a je v rozporu se zákazem měnového financování centrálních bank. Když byl institut finančního arbitra zřízen, počítalo se s tím, že ČNB bude jeho fungování zajišťovat jen dočasně. Tato dočasnost se nyní protáhla na osm let. Současný stav je již delší dobu předmětem kritiky EK v konvergenčních zprávách (viz kapitola 2.2.2 této práce). Existuje i reálná hrozba, že EK zahájí řízení o porušení čl. 123 SFEU ze strany ČR.¹⁸⁰ V krajním případě může dojít i k finančním sankcím, které EK může uložit v takové výši, kterou považuje za přiměřenou okolnostem. Vládní novela zákona o finančním arbitrovi, která je v legislativním procesu, by měla zavést nový úřad Kancelář finančního arbitra, který by byl placen ze státního rozpočtu.¹⁸¹ To by odstranilo rozpor s unijními předpisy.

---

¹⁸⁰ Hrozba sankcí od Evropské komise trvá – článek z 23.2.2010 [online] [citováno 4. července 2010]. Dostupné z <<http://www.epravo.cz/zpravodajstvi/hrozba-sankci-od-evropske-komise-trva-60502.html>>

¹⁸¹ Návrh novely zákona, která mění financování činnosti finančního arbitra, schválila vláda 19. dubna 2010. Nově by měla být kancelář arbitra financována z rozpočtové kapitoly ministerstva financí (Působnost finančního arbitra se má rozšiřovat, nově však bude financován vládou – článek na serveru [finance.cz](http://www.finance.cz) z 23.4.2010 [online] [citováno 19. února 2010]. Dostupné z <<http://www.finance.cz/zpravy/finance/260709-pusobnost-financniho-arbitra-se-ma-rozsirovat-nove-vsak-bude-financovan-vladou/>>). Návrh zákona, který schválila vláda 19. dubna 2010, nestihla Poslanecká sněmovna před volbami v červnu 2010 projednat. Ministerstvo financí připravuje proto nový návrh novely zákona o finančním arbitrovi, který by měl platit od 1. ledna 2012 (Problém s půjčkou či investicí? Finanční arbitř posílí – článek na serveru [aktualne.cz](http://aktualne.centrum.cz) z 29.10.2010 [online] [citováno 29. října 2010]. Dostupné z <<http://aktualne.centrum.cz/finance/penize/clanek.phtml?id=681384>>).

Z hlediska nezávislého působení finančního arbitra je škoda, že novela nepřinesla jiný způsob financování než jeho financování ze státního rozpočtu (např. financování účastníky trhu). Navrhovaná úprava dále vychází z předpokladu, že pravomoci a agenda finančního arbitra v budoucnosti vzrostou s přijetím zákona č. 145/2010 Sb., o spotřebitelském úvěru, který bude účinný od 1. ledna 2011. Podle tohoto zákona by finanční arbitr měl řešit mimosoudně spory vzniklé z poskytnutého spotřebitelského úvěru. Pokud jde o očekávané rozšíření pravomocí finančního arbitra, je nutné zmínit, že ČR je výjimkou v tom smyslu, že úřad finančního arbitra měl doposud kompetence velmi omezené (platební služby, elektronické peníze). V naprosté většině případů existují v členských státech EU/EHP obdobné orgány pro všechny oblasti poskytování služeb na finančním trhu - tedy kromě platebních služeb i v oblasti bankovníctví, pojišťovnictví a cenných papírů.

2.3.11.4 Zákon proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu

Zákon č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, ve znění pozdějších předpisů, nahradil původní zákon č. 61/1996 Sb., který upravoval tuto problematiku. Zákon zapracovává příslušné unijní předpisy a navazuje na příslušná unijní nařízení, proto ho v souvislosti se zavedením eura nebude potřeba novelizovat ohledně výše částek podezřelých obchodů. Ustanovení § 2 odst. 1 zákona definuje povinné osoby, kterými jsou podnikatelé přijímající platbu v hotovosti v hodnotě 15 000 EUR nebo vyšší. Kromě obecné hodnoty 15 000 EUR, obsahuje zákon i jiné nižší hodnoty, u nichž vzniká povinnost identifikovat účastníky obchodu. V případě, že je povinná osoba účastníkem obchodu v hodnotě převyšující částku 1 000 EUR, před jeho uskutečněním vždy identifikuje klienta, pokud tento zákon dále nestanoví jinak (§ 7 odst. 1). V ustanovení § 13 jsou uvedeny výjimky, kdy povinná osoba nemusí provádět identifikaci a kontrolu klienta. Jde např. o smlouvy o životním pojištění nebo o penzijním připojištění se státním příspěvkem, jestliže jednorázové pojistné nebo vklad nepřesahuje částku 2 500 EUR, nebo pokud běžné pojistné nebo souhrn pravidelných vkladů v jednom kalendářním roce nepřesahuje částku 1 000 EUR (§ 13 odst. 2 písm. a)). Podle § 16 odst. 3 povinná osoba za určitých podmínek uchovává údaje a doklady po dobu nejméně 10 let po ukončení obchodu nebo obchodního vztahu, byla-li hodnota obchodu 10 000 EUR nebo vyšší; v ostatních případech 5 let po ukončení obchodu.

Ustanovení § 54 odst. 3 vysvětluje, co se rozumí hodnotou obchodu nebo podezřelého obchodu v měně euro. Částkou uvedenou v eurech se pro účely tohoto zákona rozumí odpovídající hodnota v jakékoliv měně stanovená podle kurzu vyhlášeného ČNB a platného pro den, ve kterém je plněna povinnost podle tohoto zákona; pokud tento kurz ještě není v tomto dni k dispozici, použije se kurz platný pro předchozí den. Je-li platba rozdělena na několik samostatných plnění, je hodnotou obchodu nebo platby jejich součet, jestliže spolu tyto platby souvisí. Tohle pravidlo se nepoužije pro přepočítání jiné měny na euro v případě plnění oznamovací povinnosti při přeshraničních převozech podle § 41 odst. 7. V takových případech se použije po celý kalendářní měsíc kurz vyhlášený ČNB a platný předposlední středu předchozího kalendářního měsíce. Celní úřad sdělí osobám na základě ústní žádosti výši kurzů pro účely plnění oznamovací povinnosti. Hodnotou cenných papírů a vysoce hodnotných komodit se rozumí jejich aktuální tržní cena, popřípadě cena stanovená podle kurzů na oficiálních trzích. V souvislosti se zavedením eura bude potřeba odkaz na kurz stanovený ČNB nahradit odkazem na kurz stanovený ECB.

Zákon obsahuje v ustanoveních §§ 43 až 50 na několika místech pokuty za přestupky a správní delikty uvedené v Kč. Tyto částky nebude vzhledem k přímé použitelnosti čl. 14 Nařízení Rady (ES) č. 974/98 třeba v souvislosti se zavedením eura novelizovat. Tyto částky se budou vykládat jako částky v eurech přepočtené na základě konverzního kurzu.

2.3.11.5 Zákony v oblasti cen

V souvislosti se zavedením eura přichází v úvahu, že zákon č. 265/1991 Sb. o působnosti orgánů České republiky v oblasti cen, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 526/1990 Sb. o cenách, ve znění pozdějších předpisů, který se vztahuje na uplatňování, regulaci a kontrolu cen výrobků, výkonů, prací a služeb pro tuzemský trh, včetně cen z dovozu a cen pro vývoz, budou doplněny o ustanovení obsahující kontrolu nad duálním oceňováním a kontrolu nad nezvyšováním cen. Základní pravidla duálního oceňování budou upravena v Obecném zákoně, jelikož však zákon o cenách již sankce za porušení cenových předpisů obsahuje, mohl by být doplněn o nové sankce v souvislosti se zavedením eura. V zákoně č. 265/1991 Sb. by pro tyto

účely mohlo dojít k upřesnění, který ze státních orgánů bude porušení cenových předpisů v souvislosti se zavedením eura kontrolovat a sankcionovat.

3. Český bankovní sektor a zavedení eura

3.1 ČNB

Vrcholnou měnovou institucí v ČR je v současnosti ČNB, jíž přísluší výhradní právo vydávat bankovky a mince a oprávnění i povinnost určovat měnovou politiku.¹⁸² Hlavním cílem ČNB zakotveným v Ústavě ČR (čl. 98 odst. 1) je udržení cenové stability. V okamžiku přistoupení ČR k EU se ČNB stala členem ESCB. Guvernér ČNB je členem Generální rady ECB (General Council) a účastní se pravidelně 4x ročně jejího zasedání. ČNB se účastní prostřednictvím svých zaměstnanců práce v orgánech ESCB a má zástupce ve 13 výborech a v řadě pracovních skupin, které v rámci ESCB působí.

Po zavedení eura v ČR se ČNB zařadí do tzv. Euro systému, který se skládá z ECB a centrálních bank členských států, jejichž měnou je euro, jak je definován v článku 1 Statutu ESCB/ECB. Guvernér ČNB se stane členem Rady guvernérů (Governing Council) jakožto nejvyššího řídicího orgánu ECB s rozhodovací pravomocí.¹⁸³ Nejvýznamnější kvalitativní změnou bude přenesení některých rozhodovacích pravomocí, zejména z oblasti měnové politiky, které jsou dosud v pravomoci bankovní rady ČNB, na Radu guvernérů ECB. Měnová politika, která se bude provádět v ČR, bude měnovou politikou EU, resp. členských států, které zavedly euro jako svoji měnu, stanovenou s ohledem na cenovou stabilitu v těchto zemích.¹⁸⁴

3.1.1 Institucionální ustanovení

Pro začlenění se členských států do měnové unie musí národní právní úpravy centrálního bankovníctví ve smyslu článku 130 SFEU a článku 14 Statutu ESCB/ECB přijmout opatření, aby národní centrální banky byly schopny vykonávat jednotnou měnovou politiku EU. Tato opatření ke slučitelnosti vymezuje článek 14 Statutu ESCB/ECB demonstrativně, a to následovně:

---

¹⁸² BAKEŠ, M., KARFÍKOVÁ, M., KOTÁB, P., MARKOVÁ, H.: *Finanční právo*, cit. d., s. 342.

¹⁸³ Podle čl. 283 odst. 1 SFEU se Rada guvernérů skládá ze členů Výkonné rady ECB a z guvernérů národních centrálních bank členských států, jejichž měnou je euro.

¹⁸⁴ ZILIOLO, Ch., SELMAYR, M.: *The Law Of The European Central Bank*. Hart Publishing, 2001, s. 156 - 158.

- funkční období guvernéra národní centrální banky nesmí být delší než pět let;
- guvernér může být z funkce uvolněn pouze tehdy, jestliže již nesplňuje podmínky požadované pro výkon jeho povinností nebo zavinil-li závažné pochybení; rozhodnutí o odvolání je na žádost guvernéra nebo Rady guvernérů centrální banky přezkoumatelné před soudem;
- národní centrální banky jsou nedílnou součástí ESCB a musí jednat v souladu se směrnicemi a instrukcemi ECB;
- národní centrální banky mohou vykonávat i jiné funkce, než jsou uvedeny v Statutu ESCB/ECB, pokud Rada guvernérů ECB neshledá dvoutřetinovou většinou odevzdaných hlasů, že takové funkce jsou v rozporu s cíli a úkoly ESCB.¹⁸⁵

V listopadu 1995 vypracoval Evropský měnový institut seznam znaků nezávislosti centrální banky, na jejichž základě se hodnotily tehdejší vnitrostátní právní předpisy členských států, zejména statuty národních centrálních bank. Koncepce nezávislosti centrální banky zahrnuje různé druhy nezávislosti, které musí být posuzovány odděleně: konkrétně jde o funkční, institucionální, osobní a finanční nezávislost. Během posledních let byly tyto aspekty nezávislosti centrální banky dále rozpracovány ve stanoviscích ECB.¹⁸⁶

Funkční nezávislost centrální banky

Funkční nezávislost vyžaduje, aby byl primární cíl (udržení cenové stability) určený jasně a s právní určitostí a aby centrální banka byla vybavena nezbytnými nástroji k dosažení cíle, a to nezávisle na všech ostatních orgánech. Požadavky SFEU na nezávislost centrálních bank odrážejí všeobecně zastávaný názor, že cenové stabilitě nejvíce prospěje zcela nezávislá instituce s precizně definovaným mandátem.¹⁸⁷ Z hlediska časového horizontu ze SFEU jasně nevyplývá, odkdy musí národní centrální banky členských států, na které se vztahuje podle čl. 139 SFEU

---

¹⁸⁵ TOMÁŠEK, M.: *Evropské měnové právo*, s. 123 – 124.

¹⁸⁶ Konvergenční zpráva 2010 – materiál ECB z května 2010, cit. d., s. 17.

¹⁸⁷ PADOA-SCHIOPPA, T.: *The Euro and its Central Bank - Getting United after the Union*. Cambridge, Massachusetts : MIT Press, 2004, s. 185.

výjimka, plnit prvořadý cíl stanovený v čl. 127 odst. 1 a čl. 282 odst. 2 SFEU a v článku 2 Statutu ESCB/ECB - udržovat cenovou stabilitu. ECB zastává názor, že povinnost národních centrálních bank mít cenovou stabilitu jako prvořadý cíl je dána od 1. května 2004 v případě členských států, které vstoupily do EU k tomuto datu. Vychází se při tom ze skutečnosti, že jedna z hlavních zásad EU, a sice cenová stabilita (čl. 119 SFEU), platí rovněž pro členské státy, na které se vztahuje výjimka.¹⁸⁸

Institucionální nezávislost centrální banky

Na princip institucionální nezávislosti se výslovně odvolává článek 130 SFEU a článek 7 Statutu ESCB/ECB. Tyto dva články zakazují národním centrálním bankám a členům jejich rozhodovacích orgánů vyžadovat či přijímat pokyny od institucí či orgánů EU, od vlád členských států či od jakéhokoli jiného subjektu. Dále brání institucím a orgánům EU a vládám členských států, aby se snažily ovlivňovat členy rozhodovacích orgánů národních centrálních bank, jejichž rozhodnutí mohou mít dopad na plnění úkolů národních centrálních bank s ESCB.¹⁸⁹

Zákaz přijímat a požadovat pokyny mezi centrální bankou a státními orgány se vztahuje na veškeré zdroje a možnosti vnějšího vlivu, které by mohly ovlivnit nezávislé plnění hlavních úkolů centrální banky. Nejedná se jen o přímé udílení pokynů, ale též o snahu rušit nebo měnit rozhodnutí orgánů centrální banky, jakož i o snahu o revizi rozhodnutí orgánů centrální banky formou procesního práva. Za požadování pokynů v rozporu s článkem 130 SFEU se rovněž považuje takový postup guvernéra centrální banky, kdy by rozhodnutí centrální banky vyplývající z jejich základních úkolů konzultoval s politickými orgány. Konzultace o jiných než základních úkolech národní centrální banky nejsou podle evropského práva nepřipustné.¹⁹⁰

---

¹⁸⁸ Konvergenční zpráva 2010 – materiál ECB z května 2010, cit. d., s. 18.

¹⁸⁹ Tamtéž, s. 19.

¹⁹⁰ TOMÁŠEK, M.: Ústavní pojetí centrální banky – dynamika tvorby a výkladu čl. 98 Ústavy ČR. In: *Deset let Ústavy České republiky – východiska, stav, perspektivy*. KYSELA, J. (ed.). Praha : Eurolex Bohemia, 2003, s. 383 - 384.

Současný zákon o ČNB podle Konvergenční zprávy 2008 ohrožuje institucionální nezávislost ČNB v několika aspektech. Zakotvuje povinnost ČNB podávat Poslanecké sněmovně k projednání zprávu o měnovém vývoji a Poslanecká sněmovna si může vyžádat doplnění této zprávy. ČNB musí předkládat Poslanecké sněmovně rovněž zprávu o výsledku svého hospodaření, kterou Poslanecká sněmovna může schválit, vzít na vědomí nebo odmítnout. V tom vidí Konvergenční zpráva 2008 zásah nejen do institucionální, ale i do finanční nezávislosti ČNB.¹⁹¹

Personální nezávislost členů centrálních bank

Ustanovení Statutu ESCB/ECB o záruce trvání funkčního období členů rozhodovacích orgánů národních centrálních bank dále zabezpečuje nezávislost centrální banky. Guvernéři národních centrálních bank jsou členy Generální rady ECB. Článek 14 odst. 2 Statutu ESCB/ECB uvádí, že statuty národních centrálních bank stanoví zejména, že funkční období guvernéra národní centrální banky trvá nejméně pět let (současný i nový zákon o ČNB stanovují šestileté funkční období). Ustanovení čl. 14 Statutu ESCB/ECB zároveň chrání guvernéra před tím, aby byl svévolně uvolněn z funkce tím, že stanoví, že guvernéra může být z funkce odvolán pouze tehdy, přestane-li splňovat podmínky požadované k jejímu výkonu nebo se dopustí vážného pochybení, s možností přezkoumání tohoto rozhodnutí o jeho odvolání u SDEU.¹⁹²

Konvergenční zpráva 2008 kritizuje úpravu důvodů odvolání členů bankovní rady a guvernéra prezidentem republiky uvedenou v současném zákoně o ČNB – může způsobovat interpretační problémy při posuzování osobní nezávislosti členů ČNB. Podle EK současná úprava nereflektuje zcela přesně úpravu v Statutu ESCB/ECB, proto navrhuje zakotvit do nového zákona o ČNB odkaz na čl. 14 odst. 2 Statutu ESCB/ECB.¹⁹³

---

¹⁹¹ Konvergenční zpráva 2008 – materiál Evropské komise z května 2008, cit. d., s. 63.

¹⁹² Konvergenční zpráva 2010 – materiál ECB z května 2010, cit. d., s. 20.

¹⁹³ Konvergenční zpráva 2008 – materiál Evropské komise z května 2008, cit. d., s. 63 – 64.

Finanční nezávislost centrálních bank

I když je národní centrální banka zcela nezávislá z funkčního, institucionálního a osobního hlediska (což je zajištěno jejím statutem), její celková nezávislost by byla ohrožena, pokud by nemohla autonomně používat dostatečné finanční zdroje tak, aby mohla plnit svůj mandát (tj. plnit úkoly související s ESCB, jak to od ní očekává SFEU a Statut ESCB/ECB). Zásada finanční nezávislosti tedy znamená, že národní centrální banka musí mít dostatečné prostředky nejen k plnění úkolů souvisejících s ESCB, ale také k plnění svých národních úkolů, např. financování své administrativy a vlastních operací. Finanční nezávislost by proto měla být hodnocena z hlediska toho, zda může jakákoliv třetí strana vykonávat přímý nebo nepřímý vliv nejen na funkce národní centrální banky, ale také na její schopnost (jak operačně – pokud jde o pracovní síly, tak finančně – pokud jde o finanční zdroje) vykonávat svůj mandát.¹⁹⁴

3.1.2 Úkoly ČNB v souvislosti se zavedením eura

Úkoly ČNB před zavedením eura

Bankovní rada ČNB dne 11. října 2007 odsouhlasila Aktualizovaný přehled úkolů ČNB v souvislosti se zavedením eura v České republice.¹⁹⁵ Původní dokument ČNB z r. 2005 byl doplněn o nové poznatky, a to v souladu s Národním plánem zavedení eura v ČR, který vláda schválila na počátku dubna 2007 a v návaznosti na Aktualizovanou strategii přistoupení České republiky k eurozóně¹⁹⁶ ze srpna 2007. Úkoly centrální banky jsou rozpracovány podle jednotlivých oblastí její působnosti.

---

¹⁹⁴ TOMÁŠEK, M.: Evropské právo a nezávislost centrální banky. *Právník*, roč. CXL, č. 1 (2001), s. 10.

¹⁹⁵ Aktualizace úkolů ČNB v souvislosti se zavedením eura v ČR [online] [citováno 12. května 2009]. Dostupné z <http://www.cnb.cz/m2export/sites/www.cnb.cz/cs/mezinarodni_vztahy/euro/download/euro_071012.pdf>

¹⁹⁶ Aktualizovaná strategie přistoupení České republiky k eurozóně [online] [citováno 30. srpna 2010]. Dostupné z <http://www.cnb.cz/cs/menova_politika/strategie_dokumenty/download/eurostrategie_070829.pdf>

Úkoly ČNB před zavedením eura lze rozčlenit z těchto dvou hledisek: (i) rovina ekonomicko-politická a (ii) rovina institucionálně technická. Do roviny ekonomicko-politické patří následující úkoly:

- sledování plnění maastrichtských kritérií ČR a vyhodnocování stupně ekonomické sladění s eurozónou,¹⁹⁷
- iniciace vstupu do systému ERM II,
- iniciace rozhodnutí o zavedení eura,
- participace na vstupních procedurách v rámci ECB a ECOFIN.

Rovina institucionálně – technická zahrnuje mezirezortní spolupráce ČNB v rámci Národní koordinační skupiny pro zavedení eura. Hlavním produktem této spolupráce by mělo být vypracovávání jednotlivých aktualizací Národního plánu zavedení eura a následně jeho realizace za oblast finančního sektoru.¹⁹⁸

V souvislosti s přípravou na zavedení eura byl zákonem č. 295/2009 Sb. novelizován i zákon o ČNB změnou ustanovení § 37. ČNB podle znění ustanovení § 37 zákona o ČNB před novelou předkládala vládě návrhy zákonných úprav v oblasti měny, peněžního oběhu, peněžního trhu, platebního styku a zákonných úprav týkajících se postavení a působnosti ústřední banky. Od účinnosti novely č. 295/2009 Sb. nově ČNB připravuje a předkládá vládě návrhy zákonných úprav spolu s Ministerstvem financí ČR, a to v oblasti měny a peněžního oběhu a návrhy zákonných úprav, kterými se upravují postavení, působnost, organizace a činnost ČNB, s výjimkou dohledu nad finančním trhem, platebním stykem a vydáváním elektronických peněz, kde návrhy připravuje a předkládá Ministerstvo financí. Podle novelizovaného ustanovení § 37 odst. 2 zákona o ČNB na přípravě návrhů zákonných úprav v oblasti finančního trhu, platebního styku, regulace vydávání elektronických peněz, devizového hospodářství a zavedení jednotné měny euro na území ČR ČNB s Ministerstvem financí pouze spolupracuje.

---

¹⁹⁷ Plnění tohoto úkolu vyplývá z Usnesení vlády č. 1026 ze dne 13. října 2003.

¹⁹⁸ Aktualizace úkolů ČNB v souvislosti se zavedením eura v ČR, cit. d., s. 4.

ČNB bude z hlediska organizace přechodu na euro zastřešovat zejména přípravu finančního sektoru na jednotnou měnu a oblast komunikace s veřejností prostřednictvím komunikační kampaně o jednotné měně, která by měla vyvrcholit v průběhu posledního roku před zavedením eura a těsně po jeho zavedení.

Řada úkolů jako je například zavedení bezhotovostního eura a uvedení eurových bankovek a mincí do oběhu bude rovněž spadat do její výlučné gesce. V rámci rozšíření eurozóny o nové členské země bylo rozhodnuto, že bankovky budou národní centrální bance po dohodě s ECB zapůjčeny některou z národních centrálních bank zemí Eurosystemu. V případě Slovenska byly bankovky zapůjčeny Rakouskou centrální bankou. ČNB připraví v dostatečném časovém předstihu svůj požadavek na množství bankovek potřebných pro přechod na euro a odhad logistických zásob pro období roku následujícího po zavedení eura v ČR. Následně uzavře s některou z národních centrálních bank zemí Eurosystemu smlouvu o zapůjčení bankovek. Převoz bankovek na území ČR bude dle čl. 3 odst. 4 Obecných zásad Evropské centrální banky o některých přípravách na přechod na hotovostní euro a o předzásobení a druhotném předzásobení eurobankovkami a euromincemi mimo eurozónu¹⁹⁹ možný až po zrušení výjimky na zavedení eura. Eurobankovky budou následně splaceny produkcí, kterou bude ČNB zajišťovat v letech po zavedení eura v ČR. Co se týče euromincí, v přípravném období před zavedením eura by ČNB měla vybrat jejich národní stranu a následně zabezpečit jejich ražbu. K zahájení ražby mincí však může dojít až poté, co orgány EU rozhodnou o zavedení eura v ČR, tj. zhruba půl roku před vstupem do eurozóny. Doporučuje se rovněž příprava a distribuce tzv. startovních balíčků, které budou obsahovat několik kusů ze všech euromincí.

K okamžiku vstupu do Eurosystemu by mělo být v souladu se Statutem ESCB/ECB splaceno 100% upsaného podílu na základním kapitálu ECB, který činí 83 368 161,56 EUR.²⁰⁰

---

¹⁹⁹ Obecné zásady Evropské centrální banky ze dne 19. června 2008, kterými se mění obecné zásady ECB/2006/9 o některých přípravách na přechod na hotovostní euro a o předzásobení a druhotném předzásobení eurobankovkami a euromincemi mimo eurozónu (ECB/2008/4) [online] [citováno 7. září 2010]. Dostupné z <http://www.ecb.int/ecb/legal/pdf/l_17620080704cs00160019.pdf>

²⁰⁰ Upisování základního kapitálu ECB – dokument Evropské centrální banky [online] [citováno 30. srpna 2010]. Dostupné z <<http://www.ecb.int/ecb/orga/capital/html/index.cs.html>>

Ke splacení by podle Aktualizovaného přehledu úkolů ČNB v souvislosti se zavedením eura v České republice mělo dojít před dnem zavedení eura. Jelikož ČNB doposud splatila pouze 5 835 771,31 EUR,²⁰¹ bude potřebné s částkou představující rozdíl mezi splacenou a upsanou výši základního kapitálu ECB počítat v příslušné kapitole státního rozpočtu.

Úkoly ČNB po zavedení eura

Ke dni zavedení eura dojde k přechodu klíčových kompetencí ČNB v oblasti měnové politiky (výlučná pravomoc určovat měnovou politiku a nástroje měnové politiky), v oblasti emise hotovostních peněz (přechod výlučné pravomoci schvalování emisí bankovek) a v oblasti určování kurzové politiky z ČNB do ECB. Měnová politika, která se bude provádět v ČR, bude měnovou politikou EU stanovenou s ohledem na cenovou stabilitu v EU, resp. v zemích, které zavedly euro jako svou měnu.

ČNB bude po zavedení eura a po skončení období, kdy se na výměně bankovek a mincí přestanou podílet komerční banky, výlučným místem kde se bude uskutečňovat jejich výměna. V případě mincí bude výměna probíhat pouze v určitém období (v případě Slovenska je to 5 let), v případě památných mincí a bankovek by se výměna měla uskutečňovat bez časového omezení.

---

²⁰¹ Základní kapitál ECB pochází od národních centrálních bank všech členských států EU a dosahuje částky 5 760 652 402,58 EUR. Podíl každé národní centrální banky na tomto kapitálu se vypočítá jako rovný vážený podíl podle klíče, který odráží podíl dané země na celkovém počtu obyvatel a hrubém domácím produktu EU. ECB upravuje vážené podíly každých pět let a kdykoli nový členský stát přistoupí k EU. Úprava probíhá na základě údajů poskytnutých EK. Od zahájení třetí etapy Hospodářské a měnové unie dne 1. ledna 1999 se klíč pro upisování základního kapitálu změnil čtyřikrát. Pětiletá úprava proběhla 1. ledna 2004 a poté 1. ledna 2009. K dalším změnám došlo 1. května 2004 (s přistoupením České republiky, Estonska, Kypru, Maďarska, Malty, Litvy, Lotyšska, Polska, Slovenska a Slovinska) a 1. ledna 2007 (kdy do EU vstoupily Bulharsko a Rumunsko). K 1. lednu 2009 představovaly plně splacené podíly národních centrálních bank zemí eurozóny na základním kapitálu ECB částku 4 020 445 721,56 EUR. Jedenáct národních centrálních bank členských států EU, které nejsou členy eurozóny, splácí pouze malou část svých podílů na upsaném základním kapitálu, a tím přispívá na provozní náklady ECB související s členstvím těchto států v Evropském systému centrálních bank (ESCB). Od 1. ledna 2009 představuje tento příspěvek 7 % jejich podílů na upsaném kapitálu, celkem činí 121 814 467,67 EUR (Upisování základního kapitálu ECB, cit. d.).

3.1.3 Dopady zavedení eura na činnost ČNB

ČNB se ke dni zavedení eura stane součástí evropského ESCB a bude vykonávat pravomoc stanovenou národním centrálním bankám ESCB smlouvou SFEU, Statutem ESCB/ECB.

Devizové rezervy ČNB po zavedení eura

V souvislosti se zavedením eura dojde k převodu části měnových rezerv z ČNB do ECB. ČNB bude moci spravovat část devizových rezerv ECB, která jí bude ECB poskytnuta, a to za podmínek a na základě pokynů ECB. Podle čl. 30 odst. 1 Statutu ESCB/ECB poskytují národní centrální banky ECB devizové rezervy v jiných měnách než v měnách členských států, v eurech, v rezervních pozicích u Mezinárodního měnového fondu a ve zvláštních právech čerpání až do protihodnoty rovnající se 50 miliardám EUR. Příspěvky jednotlivých národních centrálních bank se podle čl. 30 odst. 2 Statutu ESCB/ECB²⁰² stanoví v poměru k jejich podílu na upsaném základním kapitálu ECB. ECB však může vyzvat i ke složení dalších devizových rezerv nad tento limit. Podíl ČNB na upsaném základním kapitálu ECB představuje k 1. lednu 2009 podíl 1,4472 % (83 368 161,56 EUR).²⁰³

Emise bankovek a mincí po zavedení eura

Povolování emise bankovek bude výhradním právem ECB. ČNB se bude pouze podílet na vydávání bankovek společné evropské měny tak, že bude na základě rozhodnutí a se souhlasem ECB sjednávat tisk bankovek, organizovat dodávky bankovek od výrobců, kontrolovat jejich kvalitu v zájmu zajištění plynulého a hospodárného peněžního oběhu, bude dohlížet na ochranu a bezpečnost do oběhu nevydaných bankovek a na úschovu a ničení tiskových desek, dalších

---

²⁰² Protokol (č. 4) o statutu Evropského systému centrálních bank a ECB (Úř. věst. C 115, 9. 5. 2008, s. 230)

²⁰³ Upisování základního kapitálu ECB, cit. d.

tiskových pomůcek a neplatných a vyřazených bankovek a především bude uvádět do oběhu, resp. stahovat z oběhu, bankovky v eurech na území ČR.²⁰⁴

Jak to bude s vydáváním mincí? SFEU umožňuje jednotlivým státům eurozóny při respektování kompetence založené národní právní úpravou vydávat mince s tím, že je nutné dodržovat platné unijní předpisy v této oblasti. Objem emise mincí bude podléhat schválení ECB. ČNB bude tedy ponecháno omezené právo vydávat mince. ČNB však bude i nadále sjednávat ražbu mincí, organizovat dodávky mincí od výrobců, kontrolovat kvalitu mincí dodávaných výrobcí k zajištění plynulého a hospodárného peněžního oběhu, dozírat na ochranu a bezpečnost do oběhu nevydaných mincí a na úschovu a ničení razidel a neplatných a vyřazených mincí a především bude uvádět do oběhu, resp. stahovat z oběhu, mince v eurech, resp. centech, na území ČR.

Stanovování kurzu české koruny k jiným měnám

Kurzy devizového trhu (tzv. fixing) jsou stanovovány ČNB na základě monitorování vývoje měn na mezibankovním devizovém trhu. Kurzy vybraných měn zveřejňovány v pracovní dny odpovídají tomu, jak se jednotlivé měny obchodovaly na českém devizovém trhu v 14.15 hod. daného dne. Kurzy jsou stanovovány vždy s platností na aktuální den.²⁰⁵ Před 2. lednem 2002 ČNB stanovovala kurzy devizového trhu každý pracovní den s platností od následujícího pracovního dne. Předchozí stanovování kurzu s platností od následujícího pracovního dne byla dle mého názoru praktičtější, jelikož současná praxe ČNB vytváří určitou právní nejistotu. Jako příklad lze uvést zákon č. 254/2004 Sb., o omezení plateb v hotovosti, ve znění pozdějších předpisů, který zakazuje platby v hotovosti u částek převyšujících 15.000 EUR. Jelikož zákon obsahuje zákonný strop ve společné měně, je potřebné transakce uskutečněné v daný den přepočíst podle směnného kurzu devizového trhu vyhlášeného ČNB pro daný den. Vzhledem k tomu, že se tenhle kurz vyhláší až odpoledne, nemohou povinné subjekty

---

²⁰⁴ Národní plán zavedení eura v České republice, cit. d., s. 57.

²⁰⁵ Oznámení České národní banky o změně způsobu vyhlášení kurzů devizového trhu od 2. 1. 2002 ze dne 15. 11. 2001 [online] [citováno 25. dubna 2010]. Dostupné z <http://www.cnb.cz/cs/verejnost/pro_media/tiskove_zpravy_cnb/2001/tz2001_vyhlasovani_kurzu.html>

v dopoledních a brzkých odpoledních hodinách každého pracovního dne přesně posoudit, jestli jejich transakce daný strop dosahuje nebo ne.²⁰⁶

Změna stanovovat kurz vždy s platností na aktuální den byla zavedena v návaznosti na zavedení eura do hotovostního platebního styku v eurozóně dne 1. ledna 2002 s cílem sjednotit praxi ČNB při stanovení kurzů s praxí ECB. V případě ECB jsou jednotlivé referenční směnné kurzy stanovovány na základě telekonference mezi národními centrálními bankami, která se obvyklé koná o 14.15 hod. SEČ. Kurzovní lístek ECB je publikován ve dnech, kdy je otevřený platební systém TARGET.

Ke dni zavedení eura v ČR bude ČNB zveřejňovat pouze kurzovní lístek ECB jak tomu je u centrálních bank jiných zemí eurozóny. V souvislosti se zavedením eura na Slovensku zavedla NBS od 1. ledna 2009 zveřejňování kurzovního lístku ECB. Kurzovní lístek ECB je k dispozici odpoledne a je platný pro daný den, předtím ho NBS zveřejňovala také odpoledne, ale vždy s platností na následující pracovní den.

Statistické vykazování, účetnictví a audit

Vstupem do eurozóny dojde v rámci ČNB k zásadní změně v povinnosti zasílat statistická data do ECB. Na ČNB budou podle Aktualizovaného přehledu úkolů ČNB v souvislosti se zavedením eura v České republice aplikovány standardy platné pro země eurozóny jak v rozsahu reportingu, tak z hlediska termínů. Součástí povinnosti bude zaslat i zpětná data podle těchto standardů, a to od roku 2004. Vzhledem k povinnosti mít k dispozici tyto zpětné časové řady bude metodika kompilace i výkaznictví tomuto cíli přizpůsobována postupně. Výkaznictví bude převedeno na euro. Na euro budou muset být převedeny rovněž již existující statistické databáze a rekonstruovány časové řady obsahující korunové údaje. Úpravy se budou týkat i úpravy výkazů k oznamovací povinnosti dle současného znění devizového zákona.²⁰⁷

---

²⁰⁶ BAKEŠ, M., KARFÍKOVÁ, M., KOTÁB, P., MARKOVÁ, H.: *Finanční právo*, cit. d., s. 355.

²⁰⁷ Aktualizace úkolů ČNB v souvislosti se zavedením eura v ČR, cit. d., s. 7.

Účetnictví ČNB bude podle § 61 odst. 2 návrhu nového zákona o ČNB ověřováno nezávislým externím auditorem v souladu s čl. 27 Statutu ESCB/ECB. Účetnictví ČNB včetně přizpůsobení účetních výkazů bude převedeno na jednotnou měnu a dále harmonizováno s požadavky ECB.

3.2 Obchodní banky a zavedení eura

Klíčovým nástrojem, který legislativně upravuje činnost českých bank, jsou unijní směrnice, které byly ke dni vstupu ČR do EU transponovány do příslušných právních norem. Česká legislativa týkající se bank tedy přijala základní principy integrovaného bankovního trhu EU, které spočívají v odstranění překážek poskytování služeb přes hranice členských států, v zajištění svobody úvěrových institucí EU zřizovat pobočky v rámci vnitřního trhu, v standardizaci pravidel pro vydávání oprávnění k zahajování a provozování činnosti úvěrových institucí v členských státech, v sjednocování standardů dohledu nad činností úvěrových institucí a v harmonizaci předpisů pro zřizování úvěrových institucí ze třetích zemí v členských státech EU. ČR transponovala do svého právního řádu rovněž směrnici o platebním styku, která je klíčová z pohledu fungování platebního systému v rámci eurozóny.

3.2.1 Úkoly komerčních bank před zavedením eura

Doporučení pro rozsah úkolů komerčních bank před zavedením eura obsahují Obecné zásady Evropské centrální banky o některých přípravách na přechod na hotovostní euro a o předzásobení a druhotném předzásobení eurobankovkami a euromincemi mimo eurozónu²⁰⁸ a Doporučení Evropské komise o opatřeních k usnadnění budoucího přechodu na euro č. 2008/78/EC.

---

²⁰⁸ Obecné zásady Evropské centrální banky ze dne 19. června 2008, kterými se mění obecné zásady ECB/2006/9 o některých přípravách na přechod na hotovostní euro a o předzásobení a druhotném předzásobení eurobankovkami a euromincemi mimo eurozónu (ECB/2008/4).

V měsících před přechodem na euro by komerční banky měly využít možnosti předzásobení (frontloading) a druhotného předzásobení (subfrontloading) eurobankovkami a euromincemi. ČNB by měla komerčním bankám poskytnout v době bezprostředně předcházející přechodu na euro oběživo v euroměně formou zápůjčky, které protihodnotu zapůjčených bankovek a mincí zajistí kolaterálem v souladu s předpisy ECB. Vydávat bankovky zapůjčené ČNB v rámci předzásobení do oběhu před dnem přechodu na euro nebude dovoleno. Banky mohou v rámci druhotného předzásobení poskytnout eurobankovky a euromince zapůjčené centrální bankou nefinančnímu sektoru. Druhotné předzásobení veřejnosti nebude povoleno. Předzásobení bank bude podle Aktualizovaného přehledu úkolů ČNB v souvislosti se zavedením eura v České republice zahájeno tři měsíce, druhotné předzásobení jeden měsíc před stanoveným termínem zavedení eura.²⁰⁹ Komerční banky se budou podílet i na výměně oběživa. Z hlediska postupného omezování hotovosti v národní měně z oběhu bude rovněž vhodné podnítit klienty, aby veškerou přebytečnou hotovost v posledním měsíci před zavedením eura vložili na své bankovní účty. Co se týče bankovních poplatků, tyto vklady by měly být osvobozeny od mimořádných poplatků za vklad nadměrného počtu bankovek a mincí.

Komerční banky by měly nejpozději 3 až 6 měsíců před zavedením eura vydat opatření a připravit pravidla a postupy, aby při uskutečňování bankovních operací byl zajištěn plynulý přechod z národní měny na euro. Tyto opatření, pravidla a postupy by se měly týkat zejména přepočtu a zaokrouhlování peněžních prostředků na účtech klientů nebo které banky poskytují klientům. Opatření, pravidla a postupy by měly zveřejněny ve všech pobočkách a na Internetu a rovněž by o nich měly být informováni klienti bank.

Bankomaty by na základě Doporučení Evropské komise o opatřeních k usnadnění budoucího přechodu na euro měly být ode dne zavedení eura řádně uzpůsobeny pro výdej eurobankovek. Výběry hotovosti a směny v bankách v období dvou týdnů před přechodem na euro a dvou týdnů po zavedení eura by měly být prováděny přednostně v bankovkách s nízkou nominální hodnotou.²¹⁰ V předstihu bude nutno zajistit převedení bankomatů, které sehrají

---

²⁰⁹ Aktualizace úkolů ČNB v souvislosti se zavedením eura v ČR, cit. d., s. 6.

²¹⁰ Commission Recommendation on the Organisation of the Euro Changeover [online] [citováno 30. srpna 2010].

Dostupné z

významnou úlohu v distribuci nového oběživa v prvních hodinách po zavedení eura. Současná evropská legislativa totiž neumožňuje distribuovat bankovky získané z předzásobení v době před zavedením eura.

Dle Doporučení Evropské komise o opatřeních k usnadnění budoucího přechodu na euro by banky měly své klienty informovat o praktických důsledcích přechodu na euro. Zejména by je měly upozornit na skutečnost, že ode dne zavedení eura již nebudou moci provádět bezhotovostní platby nebo vést účty v národní měně. Banky by v prvních dnech zavedení eura rovněž měly přizpůsobit otevírací hodiny zvýšenému zájmu veřejnosti o výměnu národní měny za eura.

3.2.2 Úkoly komerčních bank po zavedení eura

Komerční banky ke dni zavedení eura provedou konverzi peněžních prostředků na bankovních účtech klientů. Pravidla této konverze by měl stanovit Obecný zákon. Konverze prostředků na bankovních účtech by měla být bezplatná a klienti musí být úvěrovými institucemi včas a jasně informováni o podmínkách konverze. Komerční banky se budou podílet na výměně oběživa i po zavedení eura, podle návrhu Obecného zákona by se to mělo dít bezplatně minimálně po dobu šesti měsíců po zavedení eura. Po skončení půlročního období bezplatné výměny u výše uvedených subjektů by měla bezplatnou výměnu nadále provádět ČNB.²¹¹

Zavedení eura je spojeno i s plným zapojením českých bankovních subjektů do platebních systémů fungujících v rámci EU resp. v rámci Eurosystemu. Mezi tyto platební systémy patří systému TARGET2 – systém na zpracování plateb vysokých hodnot pro potřeby centrálních bank, který byl zaveden v roce 2007. TARGET2 tvoří páteř finančního systému, který používá euro, je nástrojem pro provádění jednotné měnové politiky Eurosystemu a slouží i k provádění běžných operací komerčních bank. Nově k tomuto systému přistoupí TARGET 2 Securities, který umožní zúčtování cenných papírů. Další významný krok směrem k posílení evropské integrace představuje projekt Jednotné oblasti pro platby v eurech (Single Euro Payment Area -

---

<http://www.zavedenieura.cz/cps/rde/xbcr/euro/Commission_Recommendation_on_the_organisation_of_the_euro_changeover_doc.doc>

²¹¹ Obecný zákon o zavedení eura v České republice, cit. d., s. 7.

SEPA), který byl spuštěn v roce 2006.²¹² Právním základem SEPA je Směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2007/64/ES ze dne 13. listopadu 2007 o platebních službách na vnitřním trhu a nové Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 924/2009 o přeshraničních platbách. SEPA zjednodušuje a zlevňuje provádění bezhotovostních plateb v eurech ve prospěch jakéhokoli příjemce kdekoli v eurozóně, protože veškeré malé platby v eurech (do 50 000 EUR) se stanou „tuzemskými“ platbami a dělení na vnitrostátní a přeshraniční platební styk v rámci eurozóny zanikne. Podle harmonogramu SEPA by národní způsoby provádění platebního styku v jednotlivých zemích eurozóny měly být postupně do konce roku 2010 nahrazeny SEPA platebním stykem.²¹³ ČR jako členský stát EU (SEPA zahrnuje i země Evropského hospodářského prostoru) byla ještě před zavedením eura přizvána, aby na SEPA participovala v rámci eurového přeshraničního platebního styku, i když euro ještě není její národní měnou. Ke sjednocení tuzemského a přeshraničního platebního styku v ČR a k úplnému zapojení do projektu SEPA dojde však až ke dni zavedení eura v ČR.

---

²¹² Jednotná oblast pro platby v eurech (SEPA) – informační materiál Evropské centrální banky [online] [citováno 30. srpna 2010]. Dostupné z <http://www.ecb.int/pub/pdf/other/sepa_brochure_2009cs.pdf>

²¹³ PANTŮČKOVÁ, J., HLÁDEK, T., KADORÍK, M.: Sborník příspěvků k semináři „SEPA: mění se svět platebních služeb“ [online] [citováno 7. září 2010]. Dostupné z <<http://www.czech-ba.cz/index.php?akce=cl&cl=83&kat=71&lang=cz>>

4. Ostatní dopady zavedení eura

4.1 Zaokrouhlování částek

Ode dne zavedení eura v ČR se budou peněžité částky, které byly stanoveny v českých korunách, ale mají být zaplacené v eurech, po přepočítání podle stanoveného přepočítacího koeficientu, zaokrouhlovat na nejbližší cent.²¹⁴ Tohle základní pravidlo se uplatní na všechny částky, které nebudou legislativně změněny na euro (blíže viz kapitola 2.3) a na které se uplatní pravidlo, že odkazy v právních nástrojích na české koruny je třeba považovat za odkazy na měnu euro.²¹⁵ Zaokrouhlování by se mělo řídit principem finanční neutrality (zaokrouhlování bez vlivu na veřejné rozpočty) a principem nepoškození soukromého subjektu (zaokrouhlování směrem dolu u částek plateb, jejichž příjemcem je stát).²¹⁶ U souhrnně účtovaných služeb se zaokrouhlí konečná hodnota, nikoliv jednotlivé částkové položky. Zaokrouhlování však není například možné aplikovat u číslovek, které ve stávajících právních normách upravují určitý řád zarovnání (např. pokyn k zaokrouhlení základu daně na celé 100 Kč dolů). Tady se bude muset najít jiné řešení např. zaokrouhlení na celé 4 eura dolů (v případě, že bude přepočítací kurs v době zavedení eura přibližně 1 EUR = 25 CZK). Tato částka však není praktická, bude asi vhodnější zakotvit pravidlo zaokrouhlení základu daně na celé 1 euro dolů. Více k problematice zarovnání uvádím v kapitole 4.2 této práce.

---

²¹⁴ Základní pravidlo pro přepočet korunových částek na jednotky eura, které ukládá zaokrouhlovat na nejbližší cent, nemá protějšek při přepočtu eurových částek na koruny. Unijní legislativa zde ponechává prostor pro národní zvyklosti. V případě České republiky lze za národní specifikum považovat uvádění cen s přesností na koruny (po zrušení 10, 20 a 50 haléřových mincí). Belgické národní specifikum spočívalo v uvádění peněžních částek s přesností na jeden belgický frank, ačkoliv existovala i menší peněžní jednotka centime. Německým specifikem naopak bylo uvádění cen s přesností na pfenigy (Základní pravidla přepočtu, zaokrouhlování a zarovnávání peněžních částek při zavádění eura – dokument Ministerstva financí ČR z října 2007 [online] [citováno 7. září 2010]. Dostupné z <http://www.zavedenieura.cz/cps/rde/xbcr/euro/Zakladni_pravidla_prepectu_zaokrouhlovani_a_zarovnavani_penez_nich_castek_pri_zavadeni_eura.doc>).

²¹⁵ Čl. 14 Nařízení Rady (ES) č. 974/ 98 ze dne 3. května 1998 o zavedení eura.

²¹⁶ The Introduction of the Euro and the Rounding of Currency Amounts. European Commission DGII/C-4-SP (99) [online] [citováno 30. srpna 2010]. Dostupné z <<http://www.ciceuta.es/euro/doc/1/eup22en.pdf>>

Problematiku zaokrouhlování upravuje Nařízení Rady (ES) č. 1103/97 ze dne 17. června 1997 o některých ustanoveních týkajících se zavedení eura, ve znění Nařízení Rady (ES) č. 2595/2000 ze dne 27. listopadu 2000.²¹⁷ Principy zaokrouhlování by měly být podle Národního plánu zavedení eura v České republice co nejpodrobněji uvedeny v Obecném zákoně. Na jeho základě by měla být vypracována metodika zaokrouhlování, která bude základní principy zaokrouhlování dále rozvíjet. Podrobná metodika zaokrouhlování bude vypracována rovněž pro potřeby legislativních úprav. Měly by být doporučeny aplikační postupy pro orgány státní správy a samosprávy a pro soukromý sektor, zejména maloobchod.²¹⁸

Částky, které mají být zaplacený nebo vyúčtovány, se zaokrouhlují na dvě desetinná místa, tzn. na nejbližší cent – to je obecným pravidlem pro zaokrouhlování stanoveným v Nařízení Rady (ES) č. 1103/97. Tohle unijní nařízení je předpisem minimální ochrany, takže národní právní předpisy mohou stanovit pravidla, která vedou k přesnějšímu zaokrouhlování. Zaokrouhlení na dvě desetinná místa je minimální nutný standard, je však možné stanovit zaokrouhlování i na více desetinných míst. Pravidla pro zaokrouhlování pro účely přepočtu stanovená Nařízením Rady (ES) č. 1103/97 a v interpretaci rozsudku SDEU C-19/03 mají být aplikována výhradně na přepočet z národní měny na společnou měnu a obráceně. Nebudou dotčena pravidla pro zaokrouhlování v jiných oblastech vyplývajících z právních předpisů, smluvní volnosti. ČR proto nebude muset nově stanovovat pravidla tzv. vnitrostátního zaokrouhlování pro jiné účely.²¹⁹

Pravidla obsažená v čl. 5 Nařízení Rady (ES) č. 1103/97 pro účely přepočtu se vztahují i na částky v národní měně stanovené v právních předpisech (pokud nebudou stanoveny nově či jejich zaokrouhlení nebude stanoveno jinak). Zaokrouhlovat se bude vždy pouze konečná hodnota, zatímco jednotlivé částkové položky u souhrnně účtovaných služeb (např. telefonní hovory, bankovní poplatky) mohou být uváděny nezaokrouhleně tak, aby zaokrouhlování těchto

---

²¹⁷ Nařízení bylo předmětem dvou rozhodnutí Soudního dvora Evropské unie ve věci C-19/03 a ve věci C-359/05.

²¹⁸ Národní plán zavedení eura v České republice, cit. d., s. 11.

²¹⁹ Tzv. vnitrostátním zaokrouhlováním pro jiné účely se rozumí pravidla stanovená vnitrostátními právními předpisy pro zaokrouhlování zejména mezitímních částek pouze pro účely daného právního předpisu – např. pro účely výpočtu základu daně, v ČSN (Tamtéž, s. 11).

drobných částek nevedlo k poškození spotřebitelů a navýšení cen. Vzhledem k tomu, že v řadě případů by přepočtení a zaokrouhlování vedly k nepraktickým částkám, bude potřeba některé právními předpisy stanovené částky nově stanovit v eurech. Výše těchto částek by bez dostatečného zdůvodnění neměla být výrazně měněna a jejich přibližná výše v eurech by měla odpovídat původní hodnotě. Nové částky budou stanovovány zejména v daňové oblasti nebo u peněžitých sankcí stanovených pevnou částkou.²²⁰

Pravidlo zaokrouhlovat na nejbližší cent, vyjádřené v první větě článku 5 Nařízení Rady (ES) č. 1103/97 a pravidlo, které jej doplňuje, obsažené v poslední větě téhož článku, podle něhož mají být určité peněžní částky zaokrouhleny na celé centy nahoru, jsou podle názoru SDEU vyjádřeném ve věci C-19/03 subjektům předepsána pouze z důvodu praktické nezbytnosti. Společný účinek obou těchto pravidel má dle názoru SDEU za následek relativní nepřesnost ve výsledku přepočtu hodnoty zboží a služeb na eura, přičemž tato nepřesnost může jít až tak daleko, že změnou způsobem nikoli zanedbatelným smluvně ujednané ceny a může tak být příčinou porušení zásad trvání smluv a neutrality přechodu na euro. Přestože Nařízení Rady (ES) č. 1103/97 obecně nebrání tomu, aby jiné peněžní částky než peněžní částky, na které odkazuje první věta jeho článku 5, byly zaokrouhleny na nejbližší cent, je nicméně třeba, aby touto zaokrouhlovací metodou nebyly dotčeny smluvní závazky, které na sebe vzaly subjekty včetně spotřebitelů, a aby neměla reálný dopad na ceny, které mají být ve skutečnosti zaplacený. Závěrem svého rozhodnutí SDEU konstatoval, že v případě, že je cena výsledkem zohlednění zvýšeného počtu mezivýpočtů, může mít zaokrouhlení jednotkové sazby tohoto zboží a služeb nebo každé z mezitímních částek, které vstupují do fakturace, na nejbližší cent, reálný dopad na cenu, kterou spotřebitelé ve skutečnosti ponesou. Pokud pak nebyla předem dohodnuta mezi stranami příslušné smlouvy, je taková změna ceny v rozporu se zásadou trvání smluv a s cílem neutrality přechodu na euro.²²¹

Přepočtení korunových částek na eurové metodou zaokrouhlování by se měl řídit následujícími pravidly:

---

²²⁰ Národní plán zavedení eura v České republice, cit. d., s. 11.

²²¹ Rozsudek Soudního dvora (velkého senátu) ze dne 14. září 2004; věc C-19/03 Verbraucher-Zentrale Hamburg eV proti O2 (Germany) GmbH & Co. OHG. Úř. věst. C 284 ze dne 20.11.2004, s. 3. SbSD 2004, s. I-08183.

(i) Příslušná korunová částka se nejprve vydělí platným přepočítacím koeficientem (zadaným ve tvaru $1 \text{ €} = \text{XX,XXXX Kč}$), který nesmí být zaokrouhlován, zkracován či invertován (tj. používán ve tvaru $1 \text{ Kč} = 0,XXXXXX \text{ €}$).

(ii) Obdržená číselná hodnota se zaokrouhlí na dvě desetinná místa, tj. na nejbližší cent jako nejmenší nominál peněžní jednotky eura. Částky končící na třetím desetinném místě číslicí 4 a nižší se zaokrouhlí dolů a částky končící na třetím desetinném místě číslicí 6 a vyšší se zaokrouhlí nahoru.

(iii) V případě nerozhodného zaokrouhlení, tj. u částek končících na třetím desetinném místě číslicí 5, se eurové hodnoty zaokrouhlují na nejbližší cent vždy nahoru.²²²

Ve smyslu zásady nepoškodit soukromý subjekt by se mělo v případech, kdy je příjemcem některých plateb ve vztahu soukromý subjekt – stát (např. dávek, důchodů) soukromý subjekt, aplikovat zaokrouhlování na centy, případně vyšší jednotky, nahoru. Při platbě, jejichž příjemcem je stát (např. daní, poplatků, atd.), se naopak suma zaokrouhlí na centy, případně vyšší jednotky, dolů. Tento postup by se neměl uplatnit při platbách a pohledávkách ve prospěch státu, které vznikají z titulu porušení všeobecně platných právních předpisů (pokuty, penále a jiné platby sankčního charakteru). V těchto případech se bude postupovat dle standardních pravidel zaokrouhlování.²²³

Zaokrouhlování v případě daní bylo předmětem rozhodnutí SDEU ve věci C-359/05, kdy SDEU dospěl k závěru, že Nařízení Rady (ES) č. 1103/97 a Nařízení Rady (ES) č. 974/98 je třeba vykládat tak, že brání vnitrostátní právní úpravě, kterou byla při přepočtu na eura částky daně tato částka převedena na částku vyšší, než by byla částka vyplývající z použití pravidel pro přepočet stanovených v těchto nařízeních. Ledaže toto zvýšení splňuje požadavky právní jistoty a transparentnosti zaručené uvedenými nařízeními, což znamená, že dotčené právní předpisy umožňují jasně odlišit rozhodnutí orgánů členského státu o zvýšení částky daně od postupu při přepočtu této částky na eura.²²⁴

---

²²² Základní pravidla přepočtu, zaokrouhlování a zarovnávání peněžních částek při zavádění eura, cit. d., s. 5.

²²³ Národní plán zavedení eura v České republice, cit. d., s. 45.

²²⁴ Rozsudek Soudního dvora (druhého senátu) ze dne 17. ledna 2007; věc C 359/05 Estager SA proti Receveur principal de la recette des douanes de Brive. Úř. věst. C 56, 10.03.2007, s. 8. SbSD 2007, s. I-00581.

Problematika zaokrouhlování v hotovostním styku byla aktuální v nedávné minulosti již dvakrát: (i) v souvislosti s měnovou odlukou v roce 1993 a (ii) při ukončení platnosti 10-ti, 20-ti a 50-ti haléřových mincí. Je škoda, že vyhláška České národní banky č. 101/1993 Sb. o vydání 50 Kč vzoru 1993 a ukončení platnosti mincí po 1 haléři a po 5 haléřích československé měny nestanovila žádný způsob zaokrouhlování. Ten nenajdeme ani ve vyhlášce České národní banky č. 79/2003 Sb., o ukončení platnosti mincí po 10 haléřích vzoru 1993 a mincí po 20 haléřích vzoru 1993, na základě které došlo k ukončení platnosti výše uvedených mincí k 31. říjnu 2003. ČNB však takový způsob nemohla a ani nemůže ve svých vyhláškách upravit, jelikož k tomu neměla a nemá zákonné zmocnění. Ohledně způsobu zaokrouhlování však ČNB zaujala stanovisko, ve kterém odkázala na § 3 písm. c) zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, který upravuje způsob zaokrouhlování cen u výrobků a služeb placených v hotovosti. Podle úpravy obsažené v tomto zákoně je prodávající povinen zaokrouhlovat vždy k nejbližší platné nominální hodnotě zákonných peněz v oběhu. Tato úprava byla v zákoně o ochraně spotřebitele zakotvena až jeho novelizací prostřednictvím zákona č. 277/2003 Sb., a to s účinností od 28. srpna 2003. Stejně stanovisko zaujala ČNB v souvislosti s ukončením platnosti mincí po 50 haléřích, ke které došlo k 31. srpnu 2008 na základě vyhlášky České národní banky č. 174/2008 Sb. Finanční částka končící na 0,49 haléřů se začala zaokrouhlovat směrem dolů, hodnotu od 0,50 haléřů směrem nahoru. Toto pravidlo však není upraveno žádným právním předpisem a jedná se ryze o matematické pravidlo. Zrušením 10-ti, 20-ti a 50-ti haléřových mincí nenastaly žádné změny ani v zákoně o cenách, v zákoně o účetnictví ani v daňových zákonech. Pouze v oblasti DPH vydalo Ministerstvo financí Pokyn D-253 řešící otázky uplatňování daně z přidané hodnoty po zrušení platnosti 10-ti a 20-ti haléřových mincí a s účinností od 1. ledna 2009 došlo i k novelizaci zákona o DPH.²²⁵ V období od 31. srpna 2008 do 31. prosince 2008 odkazovalo Ministerstvo financí na svůj Pokyn D-253.

V současnosti se v hotovostním platebním styku zaokrouhluje platba na nejbližší měnovou jednotku v oběhu, tedy na celé koruny. V oblasti bezhotovostního platebního styku se

---

²²⁵ Dosavadní znění § 28 odst. 2 písm. l) zákona o DPH „Běžný daňový doklad musí obsahovat výši daně uvedenou v korunách a haléřích, popřípadě zaokrouhlenou na desítky haléřů nebo na padesátihaléře,“ byl změněn na „Běžný daňový doklad musí obsahovat výši daně zaokrouhlenou na nejbližší měnovou jednotku v oběhu, popřípadě uvedenou v haléřích.”

však ukončením platnosti 10-ti, 20-ti a 50-ti haléřových mincí nic nezměnilo a ukončení platnosti nemělo vliv na bezhotovostní úhrady.

Jak již bylo zmíněno na jiném místě této práce, zaokrouhlování plateb musely řešit i dva státy eurozóny, a to Nizozemí a Finsko, které se rozhodly eliminovat používání jedno a dvoucentových mincí. Zrušit oběh těchto mincí nebylo možné z hlediska jejich zakotvení v Nařízení Rady (ES) č. 974/1998 o zavedení eura. Národní jedno a dvoucentové mince jsou v obou zemích proto pořád v oběhu, stejně tak je možné platit jakýmkoliv jinými národními jedno a dvoucentovými mincemi zemí eurozóny. Eliminace oběhu těchto mincí byla dosažena tím, že veškeré platby jsou zaokrouhleny na nejbližší pětcent. Na rozdíl od Nizozemska, které zavedlo zaokrouhlování pouze nezávazným pokynem centrální banky,²²⁶ ve Finsku existuje úprava zaokrouhlování v zákoně č. 120/2000 o zaokrouhlování eurových plateb. Tamní zákon přikazuje zaokrouhlovat při hotovostním placení celkové částky nákupů s přesností na 5 eurocentů. Správní poplatky ve výši 1 a 2 eurocentů nelze zaokrouhlit směrem dolů.²²⁷ V obou zemích platí pravidlo, že částka končící na 1 nebo 2 centy je zaokrouhlena směrem dolů, končící na 3 nebo 4 centy směrem nahoru, částka končící na 6 nebo 7 centů je zaokrouhlena směrem dolů, končící na 8 nebo 9 centů směrem nahoru.

Současné české právní předpisy upravují zaokrouhlování zejména v těchto dvou oblastech: (i) zaokrouhlování mezd a (ii) zaokrouhlování částek pro výpočet a odvody daní.

V oblasti zaokrouhlování mezd je v § 142 odst. 2 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů, zakotveno pravidlo, že mzda nebo plat se zaokrouhlují na celé koruny směrem nahoru. Podle § 143 odst. 2 zákoníku práce se tohle pravidlo použije přiměřeně i u zaměstnanců s místem výkonu práce v zahraničí, kdy je jim s jejich souhlasem poskytována mzda nebo plat nebo jejich část v dohodnuté cizí měně.

---

²²⁶ Rounding to multiples of 5 cents - dokument De Nederlandsche Bank [online] [citováno 19. února 2010]. Dostupné z <<http://www.dnb.nl/en/payments/euro-banknotes-and-coins/rounding-to-multiples-of-5-cents/index.jsp>>

²²⁷ Laki euromääräisten maksujen pyöristämisestä HE 120/2000 – finský zákon o zaokrouhlování plateb v měně euro [online] [citováno 7. září 2010]. Dostupné z <<http://www.edilex.fi/virallistieto/he/20000120>>

Zaokrouhlování v oblasti daní a poplatků je upraveno v několika právních předpisech (zákon o správě daní a poplatků, zákon o daních z příjmů, zákon o DPH, zákon o spotřebních daních, zákon o dani z nemovitostí, zákon o dani silniční, zákon o dani dědické, darovací a z převodu nemovitostí, zákon o soudních poplatcích a zákon o místních poplatcích). Zaokrouhlování se děje směrem nahoru a směrem dolů, zaokrouhluje se na celé koruny, celé stokoruny a celé tisícikoruny, zaokrouhluje se na dvě nebo na čtyři desetinná místa.

Při zaokrouhlování částek pro výpočet a odvody daní platí základní pravidlo, že vyměřená daň se zaokrouhluje na celé koruny nahoru. Stejně se postupuje u příslušenství daně, je-li vyměřováno samostatně. Daň z příjmů vybíraná zvláštní sazbou se však zaokrouhluje na celé koruny dolů. Záloha na daň se zaokrouhluje na celé stokoruny nahoru, avšak s výjimkou zálohy na daň vybíranou srážkou, která se zaokrouhluje na celé koruny nahoru. Výpočet sazby daně, koeficientů, ukazatelů a výsledek přepočtu měny se provádí s přesností na dvě platná desetinná místa. Postupné zaokrouhlování ve dvou nebo více stupních je nepřípustné. Čísla se zaokrouhlují tak, že se vypustí všechny číslice za poslední platnou číslicí zaokrouhlovaného čísla a tato číslice se dále upraví podle číslic, které následují po poslední platné číslici zaokrouhlovaného čísla, přitom zaokrouhlovaná číslice, po které následuje číslice menší než 5, zůstává beze změny a zaokrouhlovaná číslice, po které následuje číslice 5 nebo číslice větší než 5, se zvětšuje o jednu.

Výše uvedená základní pravidla platí, pokud jednotlivé daňové zákony nestanoví jinak. Základ daně z příjmů fyzických osob stejně jako částka, z níž se vypočte minimální základ daně z příjmů fyzických osob, se zaokrouhlují na celé stokoruny dolů, základ daně z příjmů právnických osob se zaokrouhluje na celé tisíce Kč dolů. Záloha daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a z funkčních požitků se vypočte ze zdanitelné mzdy zaokrouhlené do 100 Kč na celé koruny nahoru a nad 100 Kč na celé stokoruny nahoru. Daňové odpisy, daňová ztráta, ale i základ daně z pozemků se zaokrouhlují na celé koruny nahoru. Na celé koruny nahoru se zaokrouhlí taky sleva daně silniční za jednotlivé vozidlo. U daně dědické, daně darovací a daně z převodu nemovitostí se základ daně zaokrouhluje na celých 100 Kč nahoru, vyměřená daň na celé koruny nahoru.

Daňové předpisy řeší dále skutečnost, jestli je potřeba zaokrouhlovat na dvě nebo čtyři desetinné místa. Výpočet daňové sazby, koeficientů, ukazatelů a výsledek přepočtu měny se provádí s přesností na dvě platná desetinná místa. Koeficient pro krácení odpočtu DPH se zaokrouhluje na dvě desetinná místa nahoru. Na dvě desetinná místa se zaokrouhluje základ daně z lihu vyjádřený v hektolitrech a vypočtené množství minerálních olejů. Koeficienty pro výpočet DPH se však zaokrouhlují na čtyři desetinná místa.

Co se týče správních poplatků, tak základ poplatku u správního poplatku určeného procentem, se zaokrouhluje na celé desítky Kč nahoru, poplatek pak na celé koruny nahoru. Základ procentního soudního poplatku se zaokrouhluje na celé stokoruny dolů, poplatek na celé desítky korun nahoru. Místní poplatky se zaokrouhlují na celé koruny nahoru.

Jak bylo ovlivněno zaokrouhlování daní na Slovensku zavedením eura? Zaokrouhlování eurocentů směrem dolů se v oblasti dani z příjmu uplatnilo u sum základu daně nebo nepeněžního příjmu. Suma nezdanitelné části daně nebo daňového bonusu se zaokrouhluje na eurocent směrem nahoru. V případě DPH se zaokrouhluje na nejbližší eurocent do 0,005 eura směrem dolů a od 0,005 eura včetně směrem nahoru. V souhrnných výkazech platí, že sumy se zaokrouhlují na celé eura do 0,5 eura směrem dolů a od 0,5 eura včetně směrem nahoru.

4.2 Zarovnávaní částek

Při přepočtech korunových částek na eura metodou zaokrouhlování na nejbližší cent budou vznikat částky s desetinnými místy. Řešením by mohlo být zarovnáání – upravení na nižší řád přesnosti (např. na celá eura), popř. volba zcela nové částky. Jaký je rozdíl mezi zaokrouhlováním a zarovnávaním? Zaokrouhlování je elementární matematická procedura upravující částky s jistou výchozí úrovní přesnosti na jiný řád, na druhou stranu zarovnávaní znamená stanovení eurových částek odlišným způsobem než zaokrouhlením. Uplatňuje se tam, kde metoda zaokrouhlování způsobuje nejrůznější technické problémy či neumožňuje realizovat některé obecně přijímané principy. Pro zarovnávaní neplatí pevná pravidla - unijní legislativa pouze zdůrazňuje principy výjimečnosti, odůvodněnosti, posuzování případ od případu, dodržování zásady právní jistoty a dostatečné informovanosti. Lze doporučit, aby se jasně

odlišilo rozhodnutí orgánu veřejné moci o pozměnění přepočítané částky (zarovnání) od prostého přepočtu z národní měny na jednotky eura a následného zaokrouhlení.²²⁸

Existuje několik důvodů pro zarovnávání částek přepočtených na euro. Jednak je to technická nevyhnutelnost (např. u prodejních automatů). Zarovnávání eliminuje tzv. nepohodlné částky v případě poštovních známek, kolků, pokut, důchodů a platů. Zarovnávání by mělo odstranit i nekonzistence tj. hluchá místa a tzv. překryvy u daňových pásem.²²⁹

Zarovnání peněžní částky vždy znamená větší či menší odklon od ekvivalence původní korunové a nové eurové částky. Tuto metodu lze uplatnit pouze mezi soukromými subjekty a veřejným sektorem. Z důvodu porušení ekvivalence je však potřeba respektovat alespoň tzv. princip nepoškození občana či obecněji princip nepoškození soukromého subjektu. U částek stanovujících plnění soukromých subjektů ve prospěch veřejného sektoru by se u zarovnání měl uplatnit podobně jako u zaokrouhlování princip zarovnání směrem dolů a u plnění veřejného sektoru vůči soukromým subjektům naopak směrem nahoru. Je však třeba dodat, že na zvýhodnění subjektů soukromého sektoru zarovnáváním peněžních částek není právní nárok a je třeba, aby tam, kde k němu bude přistoupeno, byl tento požadavek patřičně odůvodněn včetně vyčíslení rozpočtových dopadů.

4.3 Duální zobrazování

Duální označování peněžních částek obecně náleží mezi základní opatření organizovaného přechodu z národní měny na jednotnou měnu euro. Tato procedura spočívá v povinnosti uložené Obecným zákonem zobrazovat po určitou dobu vybrané peněžní částky současně v obou dvou uvedených měnách, a to podle závazných pravidel pro přepočet peněžních částek. Délka povinnosti duálně zobrazovat peněžité částky se při zavedení eura u členů eurozóny lišila, dokonce země první vlny zavádění hotovostního eura v převážné míře ponechaly provádění

---

²²⁸ Základní pravidla přepočtu, zaokrouhlování a zarovnávání peněžních částek při zavádění eura, cit. d., s. 7.

²²⁹ Tamtéž, s. 4.

duálního označování peněžních částek na dobrovolném základě.²³⁰ Poslední praxe zemí nově zavádějících euro se však jednoznačně přiklonila ke koncepci zákonem uložené povinnosti, poučena zejména obecně rozšířeným strachem obyvatelstva ze zvýšení cenové hladiny v souvislosti se zavedením eura. Podle Doporučení Evropské komise o opatřeních k usnadnění budoucího přechodu na euro č. 2008/78/EC²³¹ z ledna 2008 by povinnost duálně zobrazovat peněžité částky měla být alespoň půl roku před a rok po zavedení eura.²³² Dřívější povinnost duálně označovat ceny by nebyla možná, jelikož duální označování cen nelze zahájit dříve, než Evropská rada oficiálně přijme neodvolatelně stanovený pevný přepočítací koeficient mezi národní měnou a eurem. Přepočítací koeficient byl u nových členů znám začátkem července v roce před zavedením eura. Duální zobrazování by podle doporučení EK mělo být po roku od zavedení eura zastaveno, aby občané mohli plně přivyknout nové měně.²³³ Po skončení tohoto období však mohou být ceny udávány v obou měnách na dobrovolné bázi.

Obecný zákon může zakotvit výjimky z obecné povinnosti duálního označování cen, a to buď taxativním výčtem, nebo zmocněním pro odpovědný orgán takové výjimky udělovat. Tyto výjimky lze rozdělit do dvou oblastí:

(i) Úplné osvobození od povinnosti duálního označování cen se navrhuje v těch případech, kdy tato procedura je buď zcela technicky nerealizovatelná, nebo je realizovatelná pouze při

---

²³⁰ Z dvanácti zemí první vlny zavádění hotovostního eura k povinnému duálnímu označování přistoupily Finsko, Portugalsko, Rakousko a Řecko (Doporučené postupy při duálním označování spotřebitelských cen – dokument Ministerstva financí ČR z ledna 2009 [online] [citováno 30. srpna 2010]. Dostupné z <http://www.zavedenieura.cz/cps/rde/xbcr/euro/Doporucene_postupy_dualni_oznacovani_cen_.pdf>)

²³¹ Commission Recommendation on the Organisation of the Euro Changeover, cit. d., s. 3.

²³² Ve Slovinsku bylo zakotveno tzv. referenční duální označování, které využívalo centrální paritu, s níž se slovinský tolar zapojil do kurzového systému ERM2. S touto předběžnou formou duálního označování *Národní plán zavedení eura v ČR* nepočítá (Národní plán zavedení eura v České republice, cit. d., s. 50 – 51).

²³³ Povinnost uvádět ceny dvojmo ve slovinských tolarech a eurech začala platit dne 1. března 2006 a trvala do 30. června 2007. Povinnost uvádět ceny dvojmo v kyperských librách a eurech začala platit dne 1. září 2007 a trvala do 30. září 2008. Povinnost uvádět na Maltě ceny dvojmo v maltských lirách a eurech začala platit dne 11. července 2007 a trvala do 30. června 2008. Povinnost uvádět na Slovensku ceny dvojmo ve slovenských korunách a eurech začala platit dne 24. srpna 2008 a trvala do 31. prosince 2009. Povinnost uvádět v Estonsku ceny dvojmo v estonských korunách a eurech začala platit dne 1. července 2010 a bude trvat do 30. června 2011.

vynaložení neúměrně vysokých nákladů, případně nedává praktický smysl. Zde bude postačující uvádět cenu pouze v hlavní měně.

(ii) Zjednodušené postupy duálního označování cen se navrhují v těch případech, kdy standardní formy duální cenovky resp. duálního ceníku by buď byly opět spojeny s vynakládáním neúměrně vysokých nákladů, nebo by výrazně snižovaly rychlost obsluhy zákazníka. Zde bude postačující uvádět cenu v hlavní měně za podmínky, že duální označení bude zabezpečeno vhodným náhradním způsobem.²³⁴

Duální zobrazování je upraveno u nových členů eurozóny jednak v právních předpisech zejména v Obecném zákonu (Slovensko, Slovinsko, Malta, Kypr), ale také v dalších podzákonných normách, doporučeních a metodických pokynech orgánů státní správy. V případě Slovenska se z pohledu finančního práva jedná hlavně o tyto další právní normy a závazné dokumenty:

- Vyhláška Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky č. 97/2008 Z. z. o podrobnostiach duálneho zobrazovania pre oblasť ochrany spotrebiteľov,
- Príručka Ministerstva hospodárstva SR k duálnemu zobrazovaniu cien obsahujúci výklad vyhlášky, príklady a související ustanovení zákona č. 659/2007 Z. z. o zavedení meny euro v Slovenskej republike;
- Metodické usmernenie Ministerstva hospodárstva SR č. 4/OOS/2008 řeší kontrolu duálního zobrazování a zaokrouhlování cen, jednotkových cen a plateb při přechodu na euro;
- Vyhláška Národnej banky Slovenska č. 221/2008 Z. z. stanovuje pravidla pro duální zobrazování některých cen, plateb a jiných hodnot v oblasti finančního trhu a služeb finančních institucí v oblasti bankovníctví, kapitálového trhu, pojišťovnictví a důchodového spoření.

Duální zobrazování cen bylo kromě základní evropské legislativy i předmětem stanovisek a doporučení Evropské komise. Byly to zejména tyto dokumenty: Zavedení eura a zaokrouhlování peněžních částek (The Introduction of the Euro and the Rounding of Currency

---

²³⁴ Doporučené postupy při duálním označování spotřebitelských cen, cit. d., s. 15.

Amounts DGII/C-4-SP (99))²³⁵ a Doporučení Evropské komise o opatřeních k usnadnění budoucího přechodu na euro č. 2008/78/EC.²³⁶

4.4 Duální hotovostní peněžní oběh

Duálním hotovostním peněžním oběhem se označuje společný oběh národní měny a eura. Období duálního oběhu začíná nejdříve dnem zavedení eura, trvá po dobu stanovenou národními právními předpisy. Během tohoto období mají vybrané subjekty povinnost přijímat při platbách bankovky a mince znějící na národní měnu i eura, a vydávat zpět pouze eurobankovky a euromince. Po ukončení společného hotovostního peněžního oběhu všechny bankovky a mince, které byly vydané na území členského státu EU před dnem zavedení eura, přestávají být zákonným platidlem a končí jejich platnost. Délku duálního oběhu si každá členská země stanovila/stanoví sama dle svého uvážení. V zemích první vlny zavádění eurového oběživa duální oběh trval dva měsíce. Nicméně převážnou část národních bankovek a mincí se podařilo vyřadit z oběhu během několika málo dní, takže nové kandidátské země zvolili dobu duálního oběhu mnohem kratší, obvykle v trvání nejvýše do jednoho měsíce (Slovinsko 14 dnů, Malta a Kypr 1 měsíc, Slovensko 16 dnů, Estonsko 2 týdny). Podle přijatého Národního plánu zavedení eura by období duálního oběhu v ČR mělo trvat 14 kalendářních dnů.²³⁷ Vzhledem k tomu, že bankovky a mince společné měny budou obíhat v době zavedení eura v ČR ve většině sousedních zemí a většina obyvatel ČR běžně euro používá při pobytech v zemích eurozóny i jinde, lze toto období považovat za dostatečné.

V případě Slovenska byl duální oběh upraven v ustanoveních §§ 3 a 4 zákona č. 659/2007 Z. z. o zavedení meny euro v Slovenskej republike. Během období 16 dnů²³⁸ bylo možné na

---

²³⁵ The Introduction of the Euro and the Rounding of Currency Amounts. European Commission DGII/C-4-SP (99) [online] [citováno 30. srpna 2010]. Dostupné z <<http://www.ciceuta.es/euro/doc/1/eup22en.pdf>>

²³⁶ Commission Recommendation on the Organisation of the Euro Changeover, cit. d., s. 4.

²³⁷ Národní plán zavedení eura v České republice, cit. d., s. 10.

²³⁸ Stanovení období na 16 kalendářních dnů vycházelo z principu, že trvání duálního oběhu postačí 14 kalendářních dnů, avšak při existenci dvou státních svátků (1.1 a 6.1) bylo období duálního oběhu prodlouženo na 16 kalendářních dnů.

území Slovenska platit hotově jak slovenskými korunami, tak i eurobankovkami a mincemi. Podle § 4 zákona byly všechny subjekty povinny přijmout platné slovenské bankovky a mince, tato povinnost se nevztahovala pouze na fyzické osoby, které nejsou podnikateli. Slovensko se při přechodu na euro rozhodlo pro krátké období duálního oběhu peněz. Od 17. ledna 2009 se eurobankovky a euromince staly jediným platidlem pro hotovostní peněžní platby na Slovensku. Po tomto datu je bylo možné použít pouze k výměně v Národní bance Slovenska a v dalších komerčních bankách, a to způsobem a ve lhůtách uvedených v zákoně o zavedení eura.²³⁹

Slovenský zákon o zavedení eura kromě zakotvení možnosti duálního hotovostního peněžního oběhu řešil i skutečnost, jakým způsobem budou probíhat výdaje při platbách většími bankovkami nebo mincemi, než je cena transakce. Přeplatky se podle ustanovení § 3 vydávaly výlučně v eurech včetně eurocentů s výjimkou, když příjemce přeplatku souhlasil s vydáním přeplatku jiným způsobem, tj. celého přeplatku v slovenských korunách nebo použitím obou druhů platidel.

4.5 Přepočítání a nahrazení tržních indexů a referenčních sazeb

V případě transakcí a smluv vázaných na cenové zdroje bude v souvislosti se zavedením eura potřebné provést transformaci korunových cenových zdrojů na eurové. Za účelem dosažení maximálních výhod ze zavedení eura je žádoucí podpořit určitý stupeň harmonizace eurových trhů prostřednictvím společných charakteristik trhů s euroměnou, které jsou uplatňované ve všech zemích eurozóny.²⁴⁰

Jednotným způsobem bude třeba řešit problematiku „nástupnických“ úrokových sazeb v českém právním řádu. Tímto úkolem se již zabývala Pracovní skupina NKS pro finanční sektor, která dospěla k následujícím návrhům: a) referenční sazby ČNB (diskontní sazba, repo sazba,

---

²³⁹ Komerční banky uskutečňovaly výměnu slovenských mincí během šesti měsíců od dne zavedení eura a výměnu slovenských bankovek během jednoho roku od dne zavedení eura, tedy do 31. prosince 2009. Národní banka Slovenska uskutečňuje výměnu mincí během pěti let ode dne zavedení eura (do 31. prosince 2013). Slovenské bankovky a pamětní slovenské mince bude možné v Národní bance Slovenska měnit za eura bez časového omezení.

²⁴⁰ Národní plán zavedení eura v České republice, cit. d., s. 37.

Lombardní sazba) nahradit referenčními sazbami ECB (Deposit Facility Rate, Euro Base Rate, Marginal Lending Facility Rate); b) mezibankovní jednodenní sazby CZEONIA a PRIBOR (PRIBOR O/N) nahradit evropskou sazbou EONIA (jednodenní sazba EURIBOR neexistuje); c) ostatní sazby PRIBOR s delší splatností než jeden den nahradit sazbami EURIBOR. Prozatím nerozhodnuta zůstává konverze referenční sazby PRIBID,²⁴¹ protože tato sazba nemá adekvátní „evropský“ protějšek.²⁴² Zatímco EURIBOR oficiálně stanovuje jako referenční sazbu ECB, EURIBID²⁴³ v oficiální podobě neexistuje a výraz používá jen neformálně. Přesto slovenský zákon o zavedení eura v § 17 odst. 3 obsahuje ustanovení, že referenční úroková sazba BRIBID se ode dne zavedení eura na Slovensku nahrazuje referenční sazbou EURIBID.

---

²⁴¹ PRIBID (Prague Interbank Bid Rate) je referenční hodnota úrokových sazeb na trhu mezibankovních depozit, kterou počítá (fixuje) kalkulační agent pro ČNB a Czech Forex Club z kotací referenčních bank pro nákup depozit (bid) podle algoritmu uvedeného v § 6 Pravidel ČNB pro referenční banky a výpočet (fixing) referenčních úrokových sazeb (PRIBID a PRIBOR) (Pravidla ČNB pro referenční banky a výpočet (fixing) referenčních úrokových sazeb (PRIBID a PRIBOR) [online] [citováno 7. září 2010]. Dostupné z <http://www.cnb.cz/cs/financni_trhy/penezni_trh/download/PRAVIDLA_RB_BEZ_EBPR.PDF >).

²⁴² Příprava právního prostředí na zavedení eura v České republice, cit. d., s. 9, pozn. 10.

²⁴³ EURIBID (Euro Interbank Bid Rate) je neformální označení pro protějšek EURIBORu. Je to průměrná úroková sazba, za kterou banky poptávají půjčky v eurech po jiných bankách na mezibankovním peněžním trhu (tj. jsou ochotny si půjčit).

Závěr

Cílem této rigorózní práce byla analýza finančněprávních předpisů dotčených zavedením jednotné evropské měny a právní posouzení dopadů zavedení eura na český bankovní systém. Autor při výběru tématu v roce 2006 předpokládal, že ČR podobně jako Slovensko brzy zavede euro jakou svou měnu. Změna ekonomické a politické situace odsunula zavedení eura z programu dne, i když povinnosti jeho zavedení při splnění tzv. maastrichtských kritérií se nelze vyhnout. Vzhledem k tomu, že současná česká vláda nespěchá se zavedením eura, vzniká dostatečný prostor na dobrou přípravu jeho zavedení.

Jelikož se zavedení eura týká velkého počtu právních předpisů, které bude třeba novelizovat, má přípravná fáze zavedení eura kromě aspektů technických a ekonomických také právní aspekty. Změny právních předpisů se již průběžně uskutečňují. ČR jako členský stát EU má povinnost řádně a včas transponovat všechny evropské směrnice a přímo aplikovat evropská nařízení. Unijní právní normy nesouvisí vždy přímo se zavedením eura, často se týkají jiných oblastí finančního práva (bankovníctví, finanční trhy, platební styk). Jejich transpozicí do českého právního řádu se však vytváří právní základ potřebný pro bezproblémové zavedení eura. V rámci finančněprávních předpisů lze již dnes nalézt takové, které jsou plně kompatibilní se zavedením eura. Některé předpisy však vyžadují rozsáhlé novelizace. Do českého právního řádu musí být v souvislosti se zavedením eura doplněno i několik nových právních předpisů (obecný zákon o zavedení eura a změnový zákon). Změny některých právních předpisů by mohly být tak rozsáhlé, že se z důvodu přehlednosti právní úpravy dané problematiky jeví jednodušší navrhnout zcela nový právní předpis, než novelizovat ten současně platný. Tak je tomu v případě zákona o ČNB, který již prošel legislativním procesem a byl schválen Parlamentem ČR. Nakonec byl však vetován prezidentem republiky.

Společná evropská měna se v českém právním řádu vyskytuje již před 1. květnem 2004. Byla do něho zavedena v roce 1998 v souvislosti se zavedením eura jako bezhotovostní měny u původních členů eurozóny. Zpočátku se euro objevovalo pouze v úředních sděleních ČNB a Ministerstva financí ČR, s blížícím se vstupem ČR do EU a harmonizací českého práva s evropským právem se začalo častěji vyskytovat i v českých zákonech. Zvláštností bylo, že před

vstupem ČR do EU nebyly v ČR přímo aplikovatelné tři unijní nařízení (Nařízení Rady (ES) č. 1103/1997, Nařízení Rady (ES) č. 974/1998 a Nařízení Rady (ES) č. 2866/1998), které tvoří základní právní rámec společné evropské měny. V současnosti je ČR členským státem EU a unijní nařízení jsou přímo použitelné, jelikož však ČR ještě nespĺňuje podmínky pro zavedení eura, aplikuje se na ni výjimka ve smyslu čl. 139 SFEU. Veškeré unijní právní normy, které v souhrnu vytvářejí měnový statut jednotné měny, budou v ČR použitelné až ke dni zavedení eura.

Při zavedení eura může ČR čerpat nejenom ze zkušeností členských států eurozóny, které euro zavedly v posledních letech, ale i z vlastních zkušeností – z měnové odluky při rozpadu České a Slovenské federativní republiky. ČR v souvislosti se zavedením eura plánuje zvolit stejně jako při měnové odluce v roce 1993 scénář jednorázového zavedení nové měny a v legislativní oblasti předpokládá postupnou změnu právního řádu. Z období měnové odluky existuje i judikatura (i když poměrně skromná), která se zabývá plněním na neexistující měnu a plněním na neexistující sumu v hotovostní podobě. Soudní rozhodnutí o plnění na neexistující sumu v hotovostní podobě je významné, vychází sice z civilního sporu, zasahuje však do práva veřejného. Dotváří tak měnové právo v situaci, kde se k dané problematice obecně závazné právní předpisy nevyjadřují. Zkušenosti v období, kdy z důvodu zavedení eura dojde k ukončení platnosti českých bankovek a mincí (posledním dnem přechodného období), lze čerpat i z nedávného postupného stažení z oběhu mincí o hodnotě 10, 20 a 50 haléřů.

Jelikož pevné datum zavedení eura v ČR ještě nebylo stanoveno, lze určit harmonogram legislativních prací souvisejících se zavedením eura pouze rámcově. V této fázi příprav je důležitá analýza všech dotčených právních norem a příprava stěžejních zákonů (obecný zákon o zavedení eura, měnový zákon, nový zákon o ČNB). Tyto předpisy je možné schválit v předstihu s odloženou účinností ke dni zavedení eura. V posledním roce před zavedením eura bude novelizace právních předpisů časově náročná. Z důvodu stanovení oficiálního přepočítacího koeficientu pouze šest měsíců před dnem zavedení eura, by se mělo již v předstihu posoudit, zda k novelám, které nejsou vázány na schválení přepočítacího koeficientu, nelze přistoupit s větší časovou rezervou před dnem zavedení eura. Domnívám se, že s větším předstihem bude možné novelizovat tyto dvě skupiny právních předpisů: (i) právní předpisy, které neobsahují přímo

korunové částky, ale obsahují referenční kurzy ČNB a (ii) právní předpisy, ve kterých korunová částka vyplývá přímo z unijního práva. Tady nebude potřeba čekat na zveřejnění konverzního kurzu, jelikož se převezmou eurové částky z unijní legislativy. V tomto případě však musí být zachován princip finanční neutrality, tj. částka v eurech by neměla mít negativní finanční dopad. Bylo by tomu tak např. tehdy, kdyby se nezohlednil vývoj směnného kurzu české koruny a eura za posledních 10 let, kdy česká koruna značně posilovala. Eurové částky z unijní legislativy přepočtené tehdy aktuálním směnným kurzem na české koruny jsou dnes již neaktuální a neodpovídají požadavkům unijního práva.

Právní předpisy dotčené zavedením eura lze rozdělit z hlediska jejich požadované změny do třech skupin. První skupinu tvoří předpisy, které obsahují korunové částky (vycházející z unijního práva i nikoliv). Do této skupiny bychom mohli zařadit i předpisy obsahující pojmy česká měna nebo české koruny. Druhou skupinu tvoří předpisy, kde bude potřeba nahradit odkazy na kurzy a referenční hodnoty stanovené ČNB. Poslední skupinu lze označit jako zbytková skupina, do níž lze zařadit předpisy, které budou bez novelizace po zavedení eura inkompatibilní s českým právním řádem a právem EU.

Korunové částky v právních předpisech bude možné převést na euro trojím způsobem: pouhým zaokrouhlením, stanovením jiné částky tzv. zarovnáním nebo převzetím eurové částky přímo z unijního předpisu. Právní předpisy, které budou obsahovat korunové částky, nebude vždy potřebné pracně novelizovat. S ohledem na zásadu přímé použitelnosti unijních nařízení, konkrétně čl. 14 Nařízení Rady (ES) č. 974/98, dle kterého se částky uvedené v národní měně považují po zavedení eura za částky uvedené v euro při zohlednění přepočítacího koeficientu, odpadne nutnost většinu korunových částek měnit. Tohle pravidlo však nelze použít pro všechny případy výskytu korunových částek. V případech, kdy částky tvoří prahové hodnoty (thresholds), ne splatné částky (payable amounts), bude potřeba prahové hodnoty upravit při použití konverzního kurzu tak, aby nevznikly hluché místa nebo tzv. překryvy. S odkazem na pravidla implementace práva EU do národní legislativy je tedy přijatelná situace, kdy by i ke dni zavedení eura jako nové měny v ČR zůstala v některých právních normách ustanovení s korunovými částkami, jelikož by se k tomuto dni na tyto částky pohlíželo nadále jako na částky v měně euro, a to vymezené jednoznačně pomocí pevného přepočítacího koeficientu.

Další oblastí, kde bude nevyhnutné novelizovat právní předpisy v souvislosti se zavedením eura, jsou odkazy na kurzy a referenční hodnoty stanovené ČNB, které nebude možné použít po zavedení eura v ČR. Představují samostatnou problematiku, která musí být při novelizacích právních předpisů zohledněna. Odkazy na kurzy ČNB obsažené v platných předpisech se značně liší, obsahují různé pravidla přepočtu částek z eura na české koruny (v některých případech se použije devizový kurz ke dni ocenění, někdy se od 31. prosince každého roku použije protihodnota z posledního dne předchozího října, v jiných záležitostech kurz ČNB platný k poslednímu dni účetního období a najdeme i pravidlo, kdy se má použít kurz platný první pracovní den měsíce října roku předcházejícího dovozu). Tyto odlišnosti se vyskytují proto, že některá pravidla vycházejí z unijní legislativy, jiné zavedl český zákonodárce. Společně mají to, že ode dne zavedení eura v ČR již ČNB nebude stanovovat směnný kurz české koruny vůči euru, měly by být proto nahrazeny odkazy na kurzy ECB. Obecné pravidlo o nahrazení by mohlo být obsažené v obecném zákoně o zavedení eura. Stejně pravidlo by se mělo zakotvit v souvislosti s nahrazením referenčních sazeb (repo sazba, diskontní sazba) ČNB, na které se odvolávají i soukromoprávní předpisy (úroky z prodlení).

V právních předpisech by se po zavedení eura mohly vyskytovat nesrovnalosti, které by nebyly odstraněny žádnou z výše uvedených forem novelizací a nešlo by na ně přímo aplikovat ani žádné pravidlo unijních nařízení, protože by se nejednalo o přepočet konkrétní částky. Ustanovení takových předpisů by bylo např. v rozporu se skutečností, že euro je zákonným platidlem v ČR. Inkompatibilní může být odkaz na kurzové ztráty české koruny, povinnost vyplácet náhrady v Kč nebo odkaz na minimální částku základního kapitálu v korunách, která musí odpovídat určité částce v euro. Taková místa je potřeba pečlivě analyzovat, jelikož stanovení obecného pravidla, které by plošně odstranilo inkompatibility ve všech dotčených předpisech, není vhodné.

Obecně je novelizováno vždy pouze platné znění zákona tj. znění zákona ve znění pozdějších předpisů, tím pádem nebude potřeba novelizovat novely platných zákonů, které obsahují částky v Kč. Na základě provedené analýzy právních předpisů v systému ASPI tak bude zavedením eura dotčeno asi 310 zákonů obsahujících korunové částky. Zákonů, kterých se

zavedení eura dotkne jiným způsobem než používáním korunových částek, odhaduji na 50 až 80. Legislativní pravidla vlády nepřipouští tzv. nepřímou novelu zákona. Je pochopitelné, že tohle pravidlo bylo zakotveno v minulosti zejména z důvodu přehlednosti právního řádu. Domnívám se, že v souvislosti se zavedením eura by se mohla udělat výjimka z tohoto pravidla. Nepřímé novely byly využity při měnové odluce v roce 1993. Rovněž v případě zavedení eura na Slovensku obsahoval slovenský zákon o zavedení eura nepřímé novely jiných právních předpisů obsahujících stejné pojmy nebo odkazy. Z důvodu praktičnosti slovenský zákonodárce nahradil odkaz na referenční sazby centrální banky ve všech dotčených předpisech odkazem na referenční sazby ECB. Zakotvení tohoto pravidla v českém obecném zákoně o zavedení eura by bylo vhodné i z důvodu právní jistoty u značného množství soukromoprávních aktů a rozhodnutí orgánů veřejné moci, které takové referenční sazby obsahují.

Jedním ze zákonů, který vyžaduje rozsáhlou novelizaci, je stávající zákon o ČNB, který je kritizován v konvergenčních zprávách EK a ECB. Z důvodu výjimky podle čl. 139 SFEU se na ČR některá ustanovení unijního práva neaplikují, jelikož její měnou není euro, proto ani současný zákon o ČNB některé kritizované záležitosti neřeší eurokonformně, nebo je neupravuje vůbec. Po zavedení eura dojde nejenom k ukončení platnosti výjimky, ale i k přenosu kompetencí ČNB na ECB, proto musí být zákon o ČNB podstatně změněn. Nový zákon o ČNB schválený v dubnu 2010, jehož účinnost byla odložena ke dni zavedení eura, byl prezidentem vetován. Zákon byl konzultován nejenom v českých odborných kruzích, ale i s ECB, jak se to při přípravě legislativy související s eurem vyžaduje, lze proto očekávat, že bude předložen do legislativního procesu ve stejném nebo velmi podobném znění. Podle Harmonogramu legislativních prací souvisejících se zavedením eura má k přijetí nového zákona o ČNB dojít v předstihu (min. 12 až 24 měsíců) před zavedením eura. Vzhledem k tomu, že k přijetí eura dojde pravděpodobně až v druhé polovině druhého desetiletí, nevyhne se připravovaný zákon vzhledem k dynamice vývoje evropské legislativy, ale i domácího právního řádu, případným novelizacím.

Kromě novelizací výše popsaných skupin právních předpisů a zákona o ČNB bude nutné schválit i obecný zákon o zavedení eura, který upraví základní pravidla pro fungování jednotné měny v ČR. Vedle obecného zákona bude pravděpodobně schválen i změnový zákon, který bude konkrétně novelizovat jednotlivé právní předpisy obsahující odkazy na národní měnu. Přijetí

změnového zákona vedla obecného zákona lze doporučit nejen z důvodu přehlednosti, ale zejména s ohledem na zatím odmítavý postoj Legislativní rady vlády k nepřímým novelizacím.

Zavedení eura se musí rovněž řídit určitými zásadami a principy. Při přebírání eurových částek vycházejících z unijního práva je nutno dbát principu finanční neutrality a principu rovného zacházení. Aplikovat by se měla i zásada nepoškodit soukromý subjekt - v případech, kdy bude příjemcem některých plateb soukromý subjekt, bude se zaokrouhlovat nahoru. Při platbách, jejichž příjemcem bude stát, se suma zaokrouhlí dolů. Při přijetí jednotné měny se musí stanovit pravidla duálního zobrazování a pravidla pro zaokrouhlení tak, aby nedošlo ke skokovému zvýšení inflace. Minimálním standardem bude zaokrouhlování na dvě desetinná místa. Problematikou zaokrouhlování při zavedení eura se již zabýval i SDEU, jehož judikaturu bude rovněž třeba zohlednit. Zaokrouhlovat by se měla vždy pouze konečná hodnota, zatímco jednotlivé částkové položky u souhrnně účtovaných služeb mohou být uváděny nezaokrouhleně tak, aby zaokrouhlování těchto drobných částek nevedlo k poškození spotřebitelů. Zkušenosti s problematikou zaokrouhlování má ČR v souvislosti se zrušením 10-ti, 20-ti a 50-ti haléřových mincí. Podrobné pravidla zaokrouhlování obsahují daňové předpisy, které řeší z důvodu praktičnosti i tzv. zarovnání (upravení na nižší řád přesnosti). S problematikou zavedení eura souvisí i otázka duálního zobrazování a duálního hotovostního peněžního oběhu. I když se tyto záležitosti jeví spíše jako záležitosti technického rázu, je nutné do právních předpisů zakotvit vhodná pravidla pro jejich fungování. Při přepočtu cen a jiných peněžních hodnot při zavedení eura se vždy použije přepočítací koeficient, který bude stanoven rozhodnutím Rady EU.

Co se týče institucionálních změn v souvislosti se zavedením eura, nejvíc změn se dotkne ČNB, která přenese značnou část svých kompetencí v měnové oblasti, v oblasti emise hotovostních peněz a v oblasti určování kurzové politiky na ECB. ČNB se stane členem ESCB, proto je při přípravě zavedení eura potřebné zohlednit koncept nezávislosti centrální banky uplatňovaný v EU, který zahrnuje funkční, institucionální, osobní a finanční nezávislost. V současnosti je ČNB spolu s Ministerstvem financí hnacím motorem přípravy přijetí jednotné měny v ČR. Z hlediska organizace přechodu na euro bude ČNB zastřešovat zejména přípravu finančního sektoru na jednotnou měnu. Změny v souvislosti se zavedením eura se nevyhnou ani komerčním bank, které budou v prvních dnech a týdnech oběhu jednotné měny v ČR sloužit

převážně jako směnárny. Vstup ČR do eurozóny se odrazí i v plném zapojení do projektu Jednotné oblasti pro platby v eurech (SEPA), který jakožto evropský platební systém zjednoduší přeshraniční platby.

Z výše uvedeného vyplývá, že finanční právo je právním odvětvím, které bude zavedením eura nejvíce dotčeno. Při přípravě novelizací právních předpisů bude zapotřebí respektovat nejen pravidla/principy plynoucí z evropského nebo ústavního práva, ale z legislativně technického hlediska by měly být zohledněny i Legislativní pravidla vlády. Změna právního řádu v souvislosti se zavedením eura by se dala přirovnat ke změnám právního řádu po roce 1989, kdy došlo k rozsáhlým úpravám téměř všech právních odvětví. Tehdy byly změny prováděné rychle a často byly provedeny i bez ohledu na logickou strukturu a výstavbu právních předpisů. Jelikož je na přípravu zavedení eura dostatek času a ČR může kromě určitých vlastních zkušeností (měnová odluka, zaokrouhlování) vycházet i ze zkušeností členských států EU, které již euro zavedly, doufám, že právní předpisy v souvislosti se zavedením eura (nové právní předpisy nebo jejich novelizace) budou kvalitně připraveny a včas schváleny. Takový postup může později přispět ke kladnému hodnocení zavedení eura v očích české veřejnosti.

Summary

This rigorosum thesis focuses on the influence of the introduction of the euro on the Czech legal system, especially with respect to financial law issues. It describes the basic legal provisions regulating the euro on the European level (regulations, directives, and statements) and the national level together with the latest decision making practice of the European Court of Justice and Supreme Court of the Czech Republic and Prague High Court in this respect. European regulations have a direct affect on the Czech Republic. However, the Czech Republic has an exemption according to clause 139 of the Treaty on the Functioning of the European Union as a member state which has not introduced euro yet, therefore some legal provisions are not applicable. The Czech Republic has some past experience with introducing a new monetary unit, as after the split-up of former Czechoslovakia in 1992 the Czech crown was introduced as Czech legal tender.

The main part of the theses examines in detail the Czech financial law legal regulations that have to be changed because of the introduction of the euro. There are approximately 310 Czech acts that have to be amended accordingly. The main reasons for the amendments are the following: (i) the legal acts contain amounts in Czech crowns, which could be not automatically converted to euro using clause 14 of Council Regulation (EC) no. 974/98 of 3 May 1998, (ii) the legal acts contain references to interest rates announced by the Czech National Bank or other inconsistent references (eg deposits protected by the deposit-guarantee schemes are paid in Czech crowns), and (iii) the transposition of the European directives was made in the past and the converted amounts from the European directives are inconsistent with regard to the official EUR/CZK exchange rate. Some new acts also have to be adopted because of the complexity of the regulated area (especially a new Act on the Czech National Bank, the effectiveness of which has to be postponed until the moment the euro is introduced and a General Act on the Introduction of the Euro, which will contain the general rules applicable to other affected provisions such as the rules for rounding, rules for dual circulation, rules for conversion, etc).

The introduction of the euro will also have an essential impact on the functioning of the Czech National Bank. This thesis therefore describes the main tasks for the Czech National Bank

and Czech commercial banks before and after the introduction of the euro. The practical impacts of issues surrounding how the introduction of the euro are will be solved, such as the rounding of amounts, dual pricing, cash change and replacement of market indexes, are also addressed.

Klíčová slova: zavedení eura, finanční právo, Česká národní banka

Keywords: introduction of euro, financial law, Czech National Bank

Seznam literatury a pramenů

- 1) Aktualizace úkolů ČNB v souvislosti se zavedením eura v ČR [online] [citováno 12. května 2009]. Dostupné z http://www.cnb.cz/m2export/sites/www.cnb.cz/cs/mezinarodni_vztahy/euro/download/euro_071012.pdf
- 2) Aukční režim – informace z webové stránky Burzy cenných papírů Praha [online] [citováno 30. srpna 2010]. Dostupné z <http://www.bcpc.cz/dokument.aspx?k=Aukcni-Rezim>
- 3) BAKEŠ, M., KARFÍKOVÁ, M., KOTÁB, P., MARKOVÁ, H.: Finanční právo. 5. upravené vydání. Praha : C.H. Beck, 2009.
- 4) BERAN, J.: K novému nařízení o přeshraničních platbách. Obchodněprávní revue, 2010, roč. 2, č. 1, s. 23 – 25.
- 5) BORRIES, R.: Rechtliche Konsequenzen der Einführung des Euro. Deutscher Landesbericht zum FIDE-Kongress 2000. In: Fédération internationale du droit européen (FIDE), XIX. Kongress Helsinki 2000, sv. III, s. 209 – 230.
- 6) BUGAN, B.: Právní podmínky zavedení eura a jejich výklad : diplomová práce. Praha : Univerzita Karlova, Právnická fakulta, 2005.
- 7) Commission Recommendation on the Organisation of the Euro Changeover [online] [citováno 30. srpna 2010]. Dostupné z http://www.zavedenieura.cz/cps/rde/xbcr/euro/Commission_Recommendation_on_the_organisation_of_the_euro_changeover_doc.doc
- 8) Doporučené postupy při duálním označování spotřebitelských cen – dokument Ministerstva financí ČR z ledna 2009 [online] [citováno 30. srpna 2010]. Dostupné z http://www.zavedenieura.cz/cps/rde/xbcr/euro/Doporucene_postupy_dualni_oznacovani_cen_pdf.pdf
- 9) Emisní podmínky 46. emise státních dluhopisů - SDD ČR 3,75 %, 20 - CZ0001001317 [online] [citováno 30. srpna 2010]. Dostupné z http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/vrsd_legislativa_19936.html
- 10) Finanční zpravodaj, roč. XLIV, č. 2, 2010 [online] [citováno 30. srpna 2010]. Dostupné z http://www.mfcr.cz/cps/rde/xbcr/mfcr/FinZprav201002_pdf.pdf

- 11) FOLTER, B.: Die zivilrechtlichen Auswirkungen der Einführung des Euro auf Bankgeschäfte nach deutschem und französischem Recht. Frankfurt am Main : Peter Lang – Europäischer Verlag der Wissenschaften, 2000.
- 12) Hrozba sankcí od Evropské komise trvá – článek z 23.2.2010 [online] [citováno 4. července 2010]. Dostupné z <<http://www.epravo.cz/zpravodajstvi/hrozba-sankci-od-evropske-komise-trva-60502.html>>
- 13) Jednotná oblast pro platby v eurech (SEPA) – informační materiál Evropské centrální banky [online] [citováno 30. srpna 2010]. Dostupné z <http://www.ecb.int/pub/pdf/other/sepa_brochure_2009cs.pdf>
- 14) Klausovo gesto: pohřbil zákon nutný pro euro – článek v Hospodářských novinách ze dne 4.6.2010 [online] [citováno 11. června 2010]. Dostupné z <<http://hn.ihned.cz/c1-44067150-klausovo-gesto-pohrbil-zakon-nutny-pro-euro>>
- 15) Konvergenční zpráva 2008 – materiál Evropské komise z května 2008 [online] [citováno 22. května 2010]. Dostupné z <http://ec.europa.eu/economy_finance/publications/publication12574_en.pdf>
- 16) Konvergenční zpráva 2010 – materiál ECB z května 2010 [online] [citováno 10. července 2010]. Dostupné z <<http://www.ecb.int/pub/pdf/conrep/cr201005cs.pdf>>
- 17) Konvergenční zpráva 2010 – materiál Evropské komise z května 2010 [online] [citováno 22. května 2010]. Dostupné z <http://www.zavedenieura.cz/cps/rde/xbcr/euro/EK_CON_REP_2010_cs_pdf.pdf>
- 18) KRAUSKOPF, B., STEVEN, C.: The institutional framework of the European system of central banks: legal issues in the practice of the first ten years of its existence. Common Market Law Review 46, 2009, s. 1143 – 1175.
- 19) Laki euromääräisten maksujen pyöristämisestä HE 120/2000 – finský zákon o zaokrouhlování plateb v měně euro [online] [citováno 7. září 2010]. Dostupné z <<http://www.edilex.fi/virallistieto/he/20000120>>
- 20) LEDVINKOVÁ, J.: Cizí měna a daň z přidané hodnoty. Daně a právo v praxi 7/2006, s. 25 – 31.
- 21) Legislativní pravidla vlády ČR – úplné znění [online] [citováno 12. února 2010]. Dostupné z <http://icv.vlada.cz/assets/ppov/lrv/legislativn__pravidla_vl_dy.pdf>

- 22) LEVASSEUR, A. A., SCOTT, R. F.: The Law of the European Union: A New Constitutional Order. Material and Cases. Durham, North Carolina : Carolina Academic Press, 2001.
- 23) Metodické pokyny pro zajišťování prací při plnění legislativních závazků vyplývajících z členství České republiky v Evropské unii - dokument schválený usnesením vlády ČR ze dne 12. října 2005 č. 1304 [online] [citováno 7. září 2010]. Dostupné z <http://www.vlada.cz/assets/ppov/lrv/dokumenty/Metodicke_pokyny_UZ.pdf>
- 24) Národní plán zavedení eura v České republice – schválen usnesením vlády z 11. dubna 2007 č. 353 [online] [citováno 7. září 2010]. Dostupné z <http://www.mfcr.cz/cps/rde/xbcr/mfcr/Narodni_plan_EURO_06-08-07.pdf>
- 25) Novela celního zákona - sněmovní tisk č. 504/0 [online] [citováno 14. října 2010]. Dostupné z <<http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?o=4&ct=504&ct1=0>>
- 26) Novela zákona o dani z přidané hodnoty - sněmovní tisk č. 129/0 [online] [citováno 15. listopadu 2010]. Dostupné z <<http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=6&CT=129&CT1=0>>
- 27) Novela zákona o platebním styku – sněmovní tisk č. 177 [online] [citováno 15. listopadu 2010]. Dostupné z <<http://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?o=6&T=177>>
- 28) Novela zákona o podnikání na kapitálovém trhu - sněmovní tisk č. 420/0 [online] [citováno 14. října 2010]. Dostupné z <<http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=5&CT=420&CT1=0>>
- 29) Obecné zásady Evropské centrální banky ze dne 19. června 2008, kterými se mění obecné zásady ECB/2006/9 o některých přípravách na přechod na hotovostní euro a o předzásobení a druhotném předzásobení eurobankovkami a euromincemi mimo eurozónu (ECB/2008/4) [online] [citováno 7. září 2010]. Dostupné na <http://www.ecb.int/ecb/legal/pdf/1_17620080704cs00160019.pdf>
- 30) Obecné zásady Evropské centrální banky ze dne 31. srpna 2006, kterými se mění obecné zásady ECB/2000/7 o nástrojích a postupech měnové politiky Eurosystemu (ECB/2006/12) [online] [citováno 7. září 2010]. Dostupné z <http://www.ecb.int/ecb/legal/pdf/1_35220061213cs00010090.pdf>
- 31) Obecný zákon o zavedení eura v České republice – základní principy [online] [citováno 21. února 2010]. Dostupné z

- <http://www.zavedenieura.cz/cps/rde/xbcr/euro/Obecny_zakon_o_zavedeni_aura_v_CR_zakladni_principy_doc.doc>
- 32) Oprava základu daně v cizí měně – článek na portálu Daně a Účetnictví VERLAG DASHÖFER, nakladatelství, spol. s r.o. [online] [citováno 1. října 2010]. Dostupné z <<http://www.du.cz/?sekce=1&uroven=2&obsah=&cid=150768&wa=WWW06E3%20DU&uid=1337286&e=247793&odkud=ENDU>>
- 33) OSSENDORF, V.: Kontinuita a diskontinuita závazků při měnových reformách. *Jurisprudence 2/2005*, s. 25 – 30.
- 34) OSSENDORF, V.: Plnění na neexistující sumu v hotovostní podobě. *Jurisprudence 2/2005*, s. 57 – 59.
- 35) Oznámení České národní banky o změně způsobu vyhlásování kurzů devizového trhu od 2. 1. 2002 ze dne 15. 11. 2001 [online] [citováno 25. dubna 2010]. Dostupné z <http://www.cnb.cz/cs/verejnost/pro_media/tiskove_zpravy_cnb/2001/tz2001_vyhlasovani_kurzu.html>
- 36) PADOA-SCHIOPPA, T.: *The Euro and its Central Bank - Getting United after the Union*. Cambridge, Massachusetts : MIT Press, 2004.
- 37) PANTUČKOVÁ, J., HLÁDEK, T., KADORÍK, M.: Sborník příspěvků k semináři „SEPA: mění se svět platebních služeb“ [online] [citováno 7. září 2010]. Dostupné z <<http://www.czech-ba.cz/index.php?akce=cl&cl=83&kat=71&lang=cz>>
- 38) Pravidla ČNB pro referenční banky a výpočet (fixing) referenčních úrokových sazeb (PRIBID a PRIBOR) [online] [citováno 7. září 2010]. Dostupné z <http://www.cnb.cz/m2export/sites/www.cnb.cz/cs/financni_trhy/penezni_trh/download/PRAVIDLA_RB_BEZ_EBPR.PDF>
- 39) Prezident vetoval zákon o České národní bance – webové stránky prezidenta ČR [online] [citováno 25. dubna 2010]. Dostupné z <<http://www.hrad.cz/cs/prezident-cr/rozhodnuti-prezidenta/vracene-zakony-parlamentu/12.shtml>>
- 40) Problém s půjčkou či investicí? Finanční arbitr posílí – článek na serveru aktualne.cz z 29.10.2010 [online] [citováno 29. října 2010]. Dostupné z <<http://aktualne.centrum.cz/finance/penize/clanek.phtml?id=681384>>
- 41) Přehled úkolů v oblasti působnosti ČNB a nástin dalších úkolů v souvislosti se zavedením eura v ČR – dokument ČNB z 13.1.2005 [online] [citováno 7. září 2010]. Dostupné na

- <http://www.cnb.cz/miranda2/export/sites/www.cnb.cz/cs/mezinarodni_vztahy/euro/download/euro_13_01_05.pdf>
- 42) Přehled legislativních změn – newsletter KMPG z května 2010 [online] [citováno 30. října 2010]. Dostupné z <http://www.kpmg.cz/czech/images/but/CZ_FA-2010-05.html>
- 43) Příprava právního prostředí na zavedení eura v České republice - dokument Národní koordinační skupiny pro zavedení eura v České republice z března 2009 [online] [citováno 7. září 2010]. Dostupné z <[http://www.zavedenieura.cz/cps/rde/xbcr/euro/Priprava_pravniho_prostredi_na_zavedeni_eura_doc\(1\).doc](http://www.zavedenieura.cz/cps/rde/xbcr/euro/Priprava_pravniho_prostredi_na_zavedeni_eura_doc(1).doc)>
- 44) Příručka ke konzultacím vnitrostátních orgánů s Evropskou centrální bankou [online] [citováno 19. února 2010]. Dostupné z <<http://www.ecb.int/pub/pdf/other/guideconsultationecb2005cs.pdf>>
- 45) Působnost finančního arbitra se má rozšiřovat, nově však bude financován vládou – článek na serveru finance.cz z 23.4.2010 [online] [citováno 19. února 2010]. Dostupné z <<http://www.finance.cz/zpravy/finance/260709-pusobnost-financniho-arbitra-se-ma-rozsirovat-nove-vsak-bude-financovan-vladou/>>
- 46) Rechtlicher Rahmen der Währungsunion – článek serveru eu.info [online] [citováno 7. září 2010]. Dostupné z <<http://www.eu-info.de/euro-waehrungsunion/5011/>>
- 47) Rounding to multiples of 5 cents - dokument De Nederlandsche Bank [online] [citováno 19. února 2010]. Dostupné z <<http://www.dnb.nl/en/payments/euro-banknotes-and-coins/rounding-to-multiples-of-5-cents/index.jsp>>
- 48) Sdělení Ministerstva financí ze dne 20. března 2009, jímž se určují emisní podmínky Dluhopisu České republiky, 2009 – 2012, VAR [online] [citováno 12. února 2010]. Dostupné z <http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/vrsd_legislativa_46413.html>
- 49) Sdělení Ministerstva financí a ČNB o postupu při zavádění hotovostního eura od 1. ledna 2002 [online] [citováno 12. února 2010]. Dostupné z <http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/ostatni_1214.html>
- 50) Stanovisko Evropské centrální banky ze dne 18. června 2009 k oběhu bankovek a mincí (CON/2009/52) [citováno 7. září 2010]. Dostupné z <www.ecb.int/ecb/legal/pdf/cs_con_2009_52_f.pdf>

- 51) Stanovisko Komise pro cenné papíry č. STAN/10/2004 ze dne 23. 8 2004 [citováno 7. září 2010]. Dostupné z <http://www.cnb.cz/export/CZ/Informace_profesionalum/Stanoviska_a_pravni_nazory_KCP.page?FileId=763>
- 52) The Introduction of the Euro and the Rounding of Currency Amounts. European Commission DGII/C-4-SP (99) [online] [citováno 30. srpna 2010]. Dostupné z <<http://www.ciceuta.es/euro/doc/1/eup22en.pdf>>
- 53) TOMÁŠEK, M.: Evropské měnové právo. Praha : C.H. Beck, 2004.
- 54) TOMÁŠEK, M.: Evropské právo a nezávislost centrální banky. Právník, roč. CXL, č. 1 (2001), s. 1 – 20.
- 55) TOMÁŠEK, M.: Legislativní dopady přijetí eura. Bankovníctví, roč. 14, č. 1 (2006), s. 14 – 16.
- 56) TOMÁŠEK, M.: Nad novým slovenským zákonem o zavedení eura. Bankovníctví, roč. 16, č. 1 (2008), s. 34 – 36.
- 57) TOMÁŠEK, M.: Právní nástupnictví měny euro. Praha : Linde, 2000.
- 58) TOMÁŠEK, M.: Právní problémy s přechodem českých subjektů na euro. Bankovníctví, roč. 9, č. 7-8 (2001), s. 25 – 27.
- 59) TOMÁŠEK, M.: Ústavní pojetí centrální banky – dynamika tvorby a výkladu čl. 98 Ústavy ČR. In: Deset let Ústavy České republiky – východiska, stav, perspektivy. KYSELA, J. (ed.). Praha : Eurolex Bohemia, 2003.
- 60) Upisování základního kapitálu ECB – dokument Evropské centrální banky [online] [citováno 30. srpna 2010]. Dostupné z <<http://www.ecb.int/ecb/orga/capital/html/index.cs.html>>
- 61) Úřední sdělení České národní banky č. 14/2000 [online] [citováno 19. února 2010]. Dostupné z <http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/hs.xsl/ostatni_1218.html>
- 62) Vládní návrh zákona o bankách – sněmovní tisk č. 1018 [online] [citováno 23. června 2010]. Dostupné z <<http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=5&CT=1018&CT1=0>>
- 63) Vládní návrh zákona o České národní bance – sněmovní tisk č. 800 [online] [citováno 23. června 2010]. Dostupné z <<http://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?o=5&T=800>>

- 64) Vládní návrh zákona o kolektivním investování - sněmovní tisk č. 523/0 [online] [citováno 23. června 2010]. Dostupné z <<http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?o=4&ct=523&ct1=0>>
- 65) Vládní návrh zákona o oběhu bankovek a mincí - sněmovní tisk č. 178/0 [online] [citováno 15. listopadu 2010]. Dostupné z <<http://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?o=6&T=178>>
- 66) Vládní návrh zákona o omezení plateb v hotovosti - sněmovní tisk č. 264/0 [online] [citováno 15. listopadu 2010]. Dostupné z <<http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?o=4&ct=264&ct1=0>>
- 67) Vládní návrh zákona o podnikání na kapitálovém trhu - sněmovní tisk č. 522/0 [online] [citováno 23. června 2010]. Dostupné z <<http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?o=4&ct=522&ct1=0>>
- 68) Volba scénáře zavedení eura v České republice - materiál Národní koordinační skupiny pro zavedení eura v ČR z června 2006 [online] [citováno 7. září 2010]. Dostupné z <http://www.zavedenieura.cz/cps/rde/xbcr/euro/Scenar_zavedeni_eura_CR.pdf>
- 69) Zakon o uvedbi eura – slovinský zákon o zavedení eura [online] [citováno 15. listopadu 2010]. Dostupné z <<http://www.evro.si/en/slo-and-euro/documents/euro-adoption-act.pdf>>
- 70) Základní pravidla přepočtu, zaokrouhlování a zarovnávaní peněžních částek při zavádění eura – dokument Ministerstva financí ČR z října 2007 [online] [citováno 7. září 2010]. Dostupné z <http://www.zavedenieura.cz/cps/rde/xbcr/euro/Zakladni_pravidla_prepectu_zaokrouhlovani_a_zarovnavani_peneznich_castek_pri_zavadeni_eura.doc>
- 71) ZILIOLI, Ch., SELMAYR, M.: The European Central Bank: An Independent Specialized Organization of Community Law. In: 37 Common Market Law Review (2000), s. 594 – 644.
- 72) ZILIOLI, Ch., SELMAYR, M.: The Law Of The European Central Bank. Hart Publishing, 2001.